

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY MALECHOWO**

z dnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju gminy Malechowo 2030

Na podstawie art. 10e ust. 1-4, art. 10f ust.4 i art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559, 583, 1005, 1079, 1561), w związku z art. 9, pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r., poz. 1057, Dz. U. z 2022 r., poz. 1079, 1846) Rada Gminy Malechowo uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię rozwoju gminy Malechowo 2030, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Malechowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Malechowo.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Malechowo
z dnia 2022 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MALECHOWO 2030

Malechowo, grudzień 2022 r.

Spis treści

I Wstęp	4
II Założenia metodologiczne.....	6
III Gmina Malechowo – podstawowe informacje	7
IV Diagnoza stanu społecznego gminy Malechowo	8
IV.1 Demografia i procesy ludnościowe	8
IV.2 Pomoc społeczna.....	11
IV.2.1 Beneficjenci pomocy społecznej	11
IV.2.2 Powody korzystania z pomocy finansowej i niefinansowej	13
IV.2.3 System wspierania rodziny.....	16
IV.2.4 Świadczenia i usługi opiekuńcze	19
IV.2.5 Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie	22
IV.3 Ochrona zdrowia	24
IV.4 Bezpieczeństwo publiczne	26
IV.5 System edukacji.....	27
IV.6 Instytucje kultury i rekreacji.....	33
IV.7 Społeczeństwo informacyjne	40
IV.8 Podsumowanie uwarunkowań społecznych	41
V. Diagnoza stanu gospodarczego.....	42
V.1 Rynek pracy	42
V.2 Przedsiębiorczość.....	44
V.3 Ład przestrzenny	51
V.4 Mienie komunalne	53
V.6 Infrastruktura drogowa	55
V.7 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna	57
V.8 Turystyka	59
V.9 Podsumowanie uwarunkowań gospodarczych.....	62
VI. Diagnoza stanu środowiskowego.....	63
VI.1 Jakość powietrza	63
VI.2 Stan wód powierzchniowych i podziemnych	66
VI.3 Azbest.....	69
VI.4 Gospodarka odpadami komunalnymi	70
VI.5 Odnawialne źródła energii	72
VI.6 Podsumowanie uwarunkowań środowiskowych.....	76
VII. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.....	77

VIII. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Malechowo	80
IX. Obszary strategicznej interwencji	82
X. Analiza SWOT	82
XI. Misja i wizja rozwoju gminy	86
XII. Cele i kierunki strategicznego rozwoju gminy Malechowo	86
XIII. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego.....	95
XIV. Aspekty finansowe wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030 i źródła finansowania	96
XV. System monitoringu i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030	97
XVI. Materiały wykorzystane do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030	101
XVII. Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć	101

I Wstęp

Strategia rozwoju gminy oznacza koncepcję funkcjonowania gminy w dłuższym okresie, tj. w perspektywie kilku lat. Powinna zawierać główne cele rozwojowe, środki prowadzące do ich realizacji, a także sposoby i reguły zachowania podmiotów zaangażowanych w jej realizację. Strategia powinna koncentrować się na podstawowych i najważniejszych problemach gminy, warunkujących jej rozwój społeczny i gospodarczy. Zadaniem Strategii rozwoju gminy jest stworzenie podstaw do:

- sprawnego, skutecznego i efektywnego zarządzania gminą przez jej władze, tak w dłuższym jak i w krótszym horyzoncie czasu, w tym koordynowania i zapewnienia zgodności działań bieżących z perspektywicznymi,
- przygotowania władz samorządowych do działań w sytuacji niepewności i ryzyka, wynikających ze zmniejszenia się uwarunkowań rozwojowych,
- stwarzania warunków do przełamywania barier rozwojowych, a także eliminowania różnorodnych konfliktów pojawiających się w toku rozwoju gminy,
- pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację przewidzianych w strategii przedsięwzięć inwestycyjnych,
- promocji gminy i stymulowania rozwoju lokalnej gospodarki.

Strategia Rozwoju Gminy Malechowo 2030 (zwana dalej Strategią) jest podstawowym dokumentem planistycznym ukierunkowującym politykę samorządu gminy w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego, funkcjonalno-przestrzennego i środowiskowego.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w art. 10e określa wymogi dotyczące zakresu opracowywania strategii rozwoju. Najważniejsze z nich to: 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych; 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia; 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy; 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie; 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa; 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań; 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych; 9) ramy finansowe i źródła finansowania.

Cele Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030

Dostosowanie kierunków rozwoju gminy do zmieniających się wyzwań lokalnych, regionalnych, krajowych i międzynarodowych, potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz do warunków prawnych i finansowych, związanych z funkcjonowaniem samorządu.

Uwzględnienie w programowaniu rozwoju gminy założeń dokumentów strategicznych wyższego rzędu, takich jak: Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030.

Przedstawienie aktualnej diagnozy stanu społeczno-gospodarczego gminy Malechowo, uwzględniającej dotychczasową dynamikę, najnowsze trendy oraz prognozy na najbliższe lata.

Określenie głównych wyzwań i priorytetów rozwoju gminy na podstawie diagnozy.

Wskazanie celów strategicznych i operacyjnych rozwoju gminy oraz odpowiadających im działań podejmowanych przez gminne jednostki organizacyjne i współpracujące z nim służby publiczne, instytucje zarządzające, podmioty komercyjne oraz organizacje pozarządowe.

Określenie zasad wdrażania Strategii oraz monitoringu i ewaluacji działań podejmowanych w ramach jej realizacji.

Strategia Rozwoju Gminy Malechowo 2030 pełni trzy zasadnicze funkcje:

- operacyjną w stosunku do kluczowych zadań realizowanych przez samorząd;
- integracyjną w odniesieniu do jednostek administracji publicznej, mieszkańców, organizacji społecznych i podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Malechowo w zakresie osiągnięcia wspólnych celów rozwojowych;
- informującą społeczność i władze lokalne oraz różne instytucje i podmioty działające w gminie o kierunkach rozwoju przyjętych przez gminę Malechowo w perspektywie kilku lat.

Strategia Rozwoju Gminy Malechowo 2030 to dokument skierowany nie tylko do władz, administracji i mieszkańców gminy, ale też i organizacji pozarządowych oraz jednostek administracji publicznej. Wyznacza cele strategicznego działania w obszarze społeczno-gospodarczym oraz przestrzenno-funkcjonalnym. Stanowi kierunkowskaz działań podejmowanych przez władze gminy. Jej założenia są spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu, co przyczynia się do osiągnięcia zaplanowanych celów strategicznych w województwie zachodniopomorskim.

Logika i metodologia prowadzenia lokalnej polityki rozwoju zakłada, iż aktualnie przygotowany dokument stanowi kontynuację wcześniejszych założeń i kierunków rozwoju zapisanych w różnych dokumentach strategicznych opracowanych dla gminy Malechowo. Wpisuje się także w cele i kierunki działań, które zostały przyjęte na wyższych poziomach administrowania (tj. krajowego, wojewódzkiego, powiatowego, regionalnego i UE). Strategia jest spójna z dokumentami wyższego rzędu, odnosi się zatem do:

- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030,
- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) – SOR,
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,

- Strategii Europy 2020. Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Strategia Rozwoju Gminy Malechowo 2030 będzie podlegać systematycznemu monitorowaniu i ewaluacji. Dzięki nim uniknie się problemu dezaktualizacji założeń Strategii w okresie jej obowiązywania.

II Założenia metodologiczne

W opracowaniu *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030* przyjęto metodę ekspercko-partycypacyjną (społeczną). Głównym założeniem opracowania Strategii było włączenie w proces stanowienia polityki lokalnej interesariuszy. W trakcie opracowywania projektu Strategii zaplanowane zostały działania partycypacyjne polegające w szczególności na uzyskaniu stanowiska co do zapisów projektu Strategii w szczególności w obszarze diagnozy i przedsięwzięć, a także celów rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym z członkami zespołu ds. opracowania projektu Strategii.

W ramach działań partycypacyjnych przeprowadzono:

- a) konsultacje zapisów projektu *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030* w szczególności w obszarze diagnozy i przedsięwzięć, a także celów rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym m.in. z Radnymi, sołtysami, liderami lokalnymi;
- b) badania ankietowe online wśród mieszkańców gminy w zakresie ewaluacji osiągnięcia celów ujętych w obowiązującej strategii rozwoju oraz oczekiwań mieszkańców względem dalszego rozwoju gminy Malechowo.

Przygotowany projekt Strategii został poddany konsultacjom, w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy Malechowo oraz właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w celu uzyskania opinii i wniosków dotyczących projektu Strategii.

Prace nad opracowaniem dokumentu *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030* przebiegały zgodnie z podjętą uchwałą nr XLI/301/2022 Rady Gminy Malechowo z dnia 2 czerwca 2022 r. w sprawie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii rozwoju gminy Malechowo, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Prace nad projektem Strategii prowadzone były z wykorzystaniem następujących szczegółowych metod:

- analiz materiałów źródłowych (szczególnie *desk i web research*), w tym dokumentów lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich,
- badania ankietowego,
- analiz materiałów przekazanych wykonawcy przez Urząd Gminy Malechowo,
- analiz danych statystycznych,

- warsztatów prowadzonych w grupach tematycznych z wykorzystaniem konsultacji, dyskusji, metod takich jak „burza mózgów”,
- zasięgnięcia opinii lokalnych liderów oraz ekspertów w zakresie rozwoju lokalnego.

III Gmina Malechowo – podstawowe informacje

Gmina Malechowo to gmina wiejska położona w północno-wschodnim rejonie województwa zachodniopomorskiego, w obrębie południowo-zachodniej części powiatu sławieńskiego. Zajmuje powierzchnię 226,52 km², jest najmniejszą obszarowo gminą powiatu; stanowi 21,7% jego powierzchni oraz 1% powierzchni województwa. Od północy gmina Malechowo graniczy z gminą Darłowo, od północnego zachodu z gminą Sianów, od północnego wschodu z gminą Sławno, a od południa z gminą Polanów.

Mapa 1 Położenie gminy Malechowo w powiecie sławieńskim

Źródło: <http://www.gminy.pl/powiaty/371.html> (dostęp: 2.09.2022 r.)

W granicach gminy położonych jest 45 miejscowości zgrupowanych w 27 sołectw. Strukturę administracyjną stanowi wieś gminna Malechowo oraz sołectwa: Bartolino, Białęcino, Borkowo, Darskowo, Drzeńsko, Gorzyca, Grabowo, Karwice, Kosierzewo, Kusice, Laski, Lejkowo, Malechówko, Niemica, Ostrowiec, Paprotki, Paproty, Pękanino, Podgórki, Przystawy, Sęczkowo, Sulechowo, Sulechówko, Święcianowo, Zielenica, Żegocino. Najliczniej zamieszkiwaną jednostką gminną jest Ostrowiec (731 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Paprotki (38 osób).

Północna część gminy Malechowo rozciąga się na Równinie Słupskiej, a południowa na obszarze wzgórz morenowych Wyżyny Polanowskiej. Gmina położona jest przy drodze krajowej nr 6 łączącej Gdańsk ze Szczecinem, niespełna 20 km od Koszalina. Na terenie gminy działa 14 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu, integracją środowisk lokalnych.

IV Diagnoza stanu społecznego gminy Malechowo

IV.1 Demografia i procesy ludnościowe

W 2021 r. gminę Malechowo zamieszkiwało 6 158 mieszkańców, z tego 49,7% stanowiły kobiety, a 50,3% mężczyźni. W latach 2017-2021 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 3,5%. Ich średni wiek wynosił 40,5 lat. Mieszkańcy gminy Malechowo zawarli w 2021 r. 28 małżeństw, co odpowiada 4,5 małżeństwom na 1000 mieszkańców.

W ostatnich latach stan liczby ludności w gminie zmniejszył się. W roku 2017 odnotowano 6 383 osoby, a w 2021 r. gminę zamieszkiwało 6 158 (spadek o 225 osób). W 2021 r. osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 65,5% ludności, 14,3% było osób w wieku przedprodukcyjnym, a 20,2% ludności stanowiły osoby starsze w wieku poprodukcyjnym. Z poniższego zestawienia wynika, że w analizowanych latach zwiększyła się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a zmniejszyła się liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

Tabela 1. Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2017-2021

Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2017	6 383	15,5	989	67,0	4 279	17,5	1 115
2018	6 335	15,1	957	66,9	4 241	17,9	1 137
2019	6 264	14,8	929	66,3	4 153	18,9	1 182
2020	6 201	14,7	909	65,4	4 058	19,9	1 234
2021	6 158	14,3	881	65,5	4 035	20,2	1 242

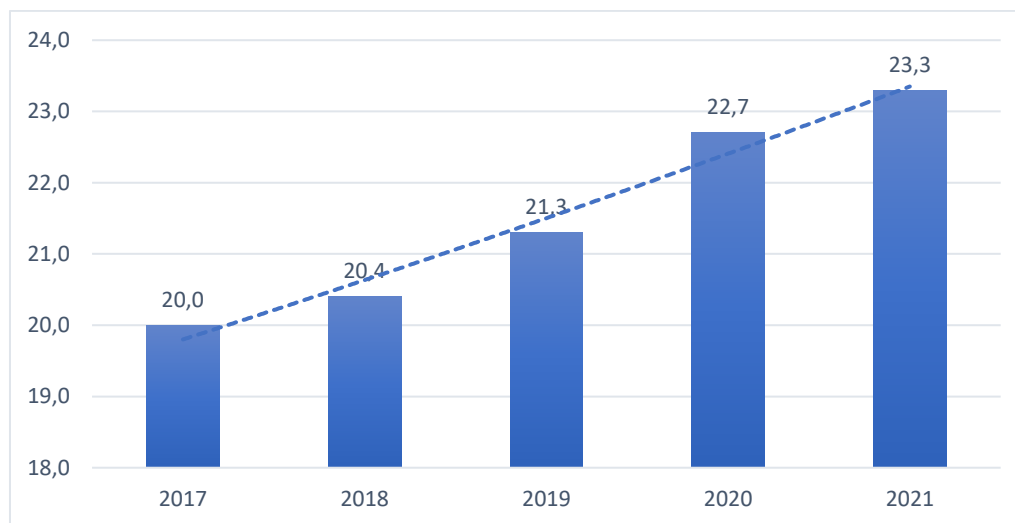
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zjawisko zachodzących zmian demograficznych, w kontekście starzenia się społeczeństwa polskiego i wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym, jest charakterystyczne dla całej Polski. Również w gminie Malechowo odnotowuje się w ostatnich latach wysoki i stały wzrost liczby osób starszych. Przewiduje się, że w kontekście starzejącego się społeczeństwa polityka społeczna rozwoju gminy powinna dążyć do zapewnienia odpowiednich warunków zaspokajania potrzeb osób starszych (w tym usługi opiekuńcze, opiekę instytucjonalną dla osób zależnych, ośrodki wsparcia w postaci dostępu do domów i klubów seniora).

Współczynnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek liczby dzieci (0-14 lat) i osób w starszym wieku (65 i więcej lat) do liczby osób w wieku 15-64 lata, dla gminy Malechowo wykazuje tendencję wzrostową, co potwierdza wzrost liczby osób starszych i zjawisko wydłużania się życia mieszkańców gminy. W 2017 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało statystycznie 56,9 osób w wieku nieprodukcyjnym, w 2021 r. wartość współczynnika osiągnęła 60,2. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami

starszymi wzrósł na przestrzeni 5 lat o 3,3 punktu procentowego, przyjmując w 2021 r. wartość 23,3.

Wykres 1. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Malechowo w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Porównując dane dotyczące współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Malechowo na tle pozostałych gmin w powiecie sławieńskim można stwierdzić, iż w gminie Malechowo współczynnik ten wzrasta porównywalnie do gminy Postomino i wskazuje na średni wzrost liczby osób starszych w stosunku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Największy wzrost tego wskaźnika odnotowano w gminie Darłowo (+3,7), a najmniejszy w gminie Sławno (+2,9).

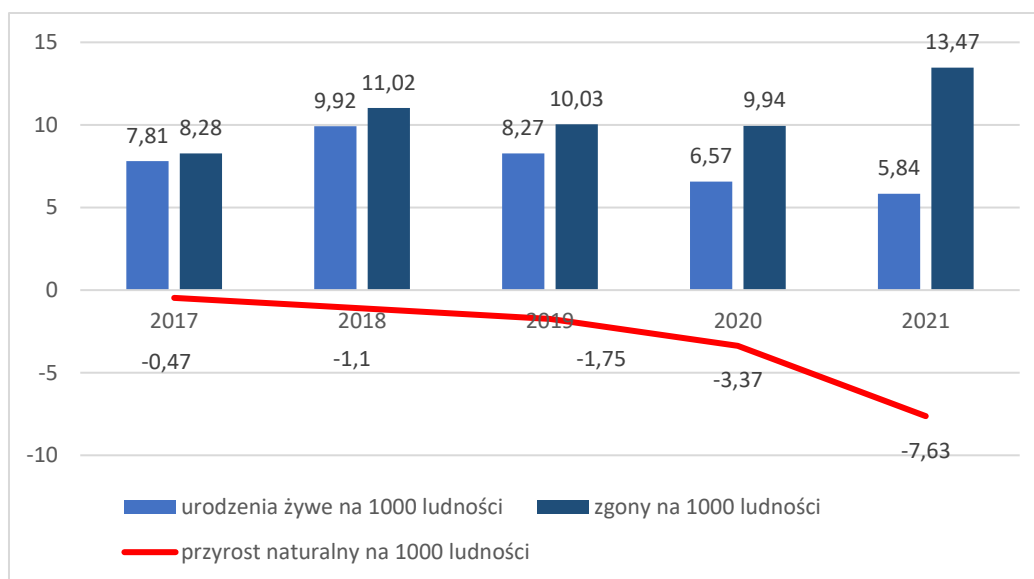
Tabela 2. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Malechowo na tle gmin w powiecie sławieńskim

Gmina	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika zmian
Darłowo	18,4	19,3	20,1	21,3	22,1	+3,7
Malechowo	20,0	20,4	21,3	22,7	23,3	+3,3
Postomino	18,6	19,5	20,6	21,4	21,8	+3,2
Sławno	17,4	18,6	19,1	19,8	20,3	+2,9

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zmniejszający się stan ludności na przestrzeni ostatnich lat w gminie Malechowo wynika przede wszystkim z ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji. W analizowanych latach wskaźnik przyrostu naturalnego wykazywał ujemne wartości, a w 2021 r. odnotowano największą wartość ujemną tego wskaźnika (-7,63), co świadczy o tym, iż corocznie zmniejsza się liczba urodzeń w stosunku do liczby zgonów. W 2021 r. odnotowano nagły wzrost liczby zgonów w porównaniu do lat poprzednich, co może wynikać z sytuacji pandemicznej kraju, podczas której odnotowywano wzrost ogólnej liczby zgonów w Polsce.

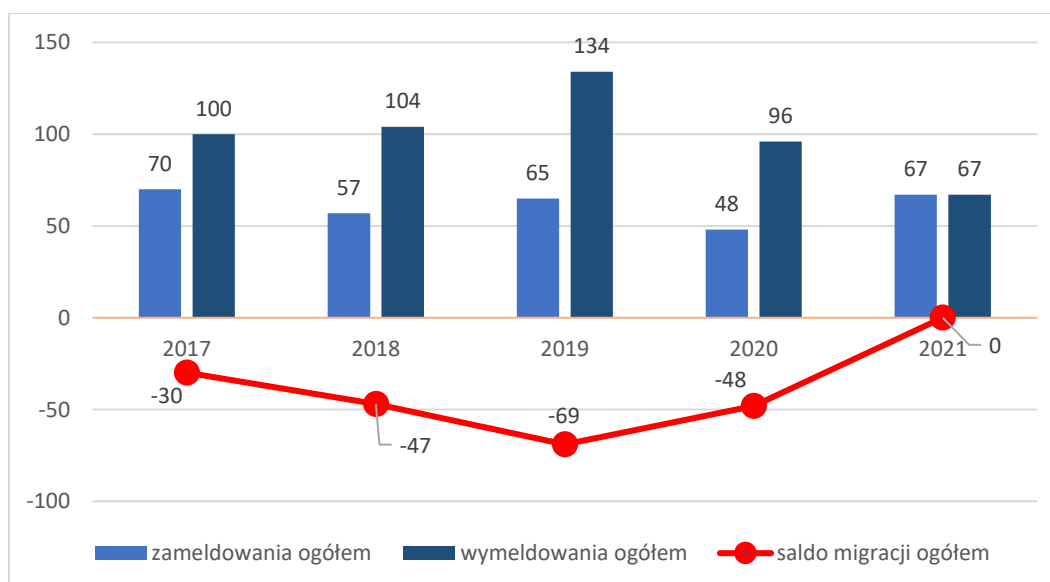
Wykres 2. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Malechowo w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

W 2021 r. w gminie Malechowo liczba zameldowań była równa liczbie wymeldowań. Jest to znaczna poprawa względem lat poprzednich. W 2019 r. wielkość ta wynosiła aż -69 osób, a w roku 2020 osiągała wartość -48. Jest to duża i pozytywna zmiana świadcząca o zwiększeniu atrakcyjności regionu i zatrzymaniu ruchu migracyjnego na terenie gminy. W analizowanym okresie, mimo poprawy sytuacji poprzez ograniczenie liczby osób wyjeżdżających, w dalszym ciągu odnotowuje się spadek liczby ludności, co nie jest zjawiskiem korzystnym w kontekście rozwoju gospodarczego gminy.

Wykres 3. Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

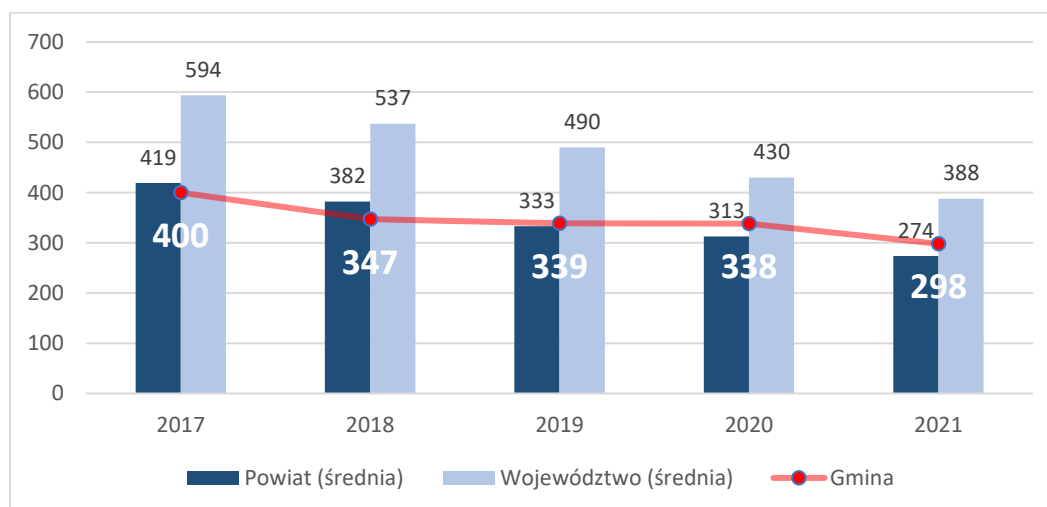
IV.2 Pomoc społeczna

Główną instytucją wykonującą zadania pomocy społecznej w gminie Malechowo jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie. Najważniejszym celem pomocy społecznej jest zapewnienie wsparcia rodzinom, włączenie osób wykluczonych do społeczeństwa oraz stwarzanie i świadczenie usług socjalnych w tym zakresie zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie umożliwia przewyższanie trudnych sytuacji życiowych. Pełni funkcję zabezpieczenia w ciężkich do pokonania sytuacjach, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie jest inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ośrodek podejmuje także wiele dodatkowych działań w celu podnoszenia jakości i poszerzenia usług świadczonych dla najuboższych i najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy Malechowo. W 2021 r. współpracował z organizacjami pozarządowymi, instytucjami oraz osobami prywatnymi. Były to placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie, Sąd Rodzinny oraz kuratorzy.

IV.2.1 Beneficjenci pomocy społecznej

Z dostępnych danych wynika, że z roku na rok zmniejsza się liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. W 2017 r. ze świadczeń pomocy społecznej z terenu gminy skorzystało 400 osób, w 2021 r. liczba ta wyniosła już tylko 298 osób. Gmina Malechowo wypada korzystnie dla tle województwa, dla którego średnia ilość osób korzystających ze świadczeń jest znacznie wyższa i porównywalna do wartości osiągniętych dla powiatu.

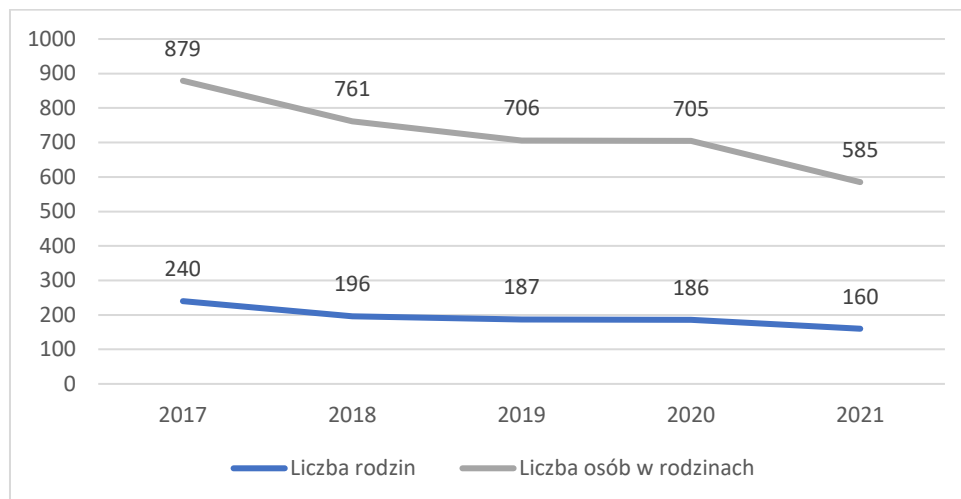
Wykres 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

Poprawiająca się sytuacja społeczna mieszkańców przyczyniła się do spadku liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ogóle. Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich 5 lat uległa zmniejszeniu o 80 rodzin, z 240 w 2017 r. do 160 w 2021 r. Tym samym zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy (o 294 osoby). W 2021 r. z pomocy społecznej skorzystało łącznie 585 osób.

Wykres 5. Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

Zmniejszanie się liczby osób potrzebujących wsparcia świadczy o stopniowym polepszaniu się sytuacji materialnej mieszkańców gminy. Niewątpliwie wpływ na to zjawisko mógł mieć Program "500+", Program "Dobry Start", świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które poprawiły sytuację ekonomiczną wielu polskich rodzin. Jednakże w sytuacji galopującej inflacji można spodziewać się, że w najbliższym okresie wzrośnie liczba osób potrzebujących wsparcia finansowego lub rzeczowego w ramach pomocy społecznej.

W gminie Malechowo liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej ulega obniżeniu, co jest pozytywnym aspektem realizacji polityki społecznej. Jednakże na tle pozostałych gmin w powiecie sławieńskim okazuje się, że odnotowany spadek liczby beneficjentów na 10 tys. ludności przyjmuje jedną z niższych wartości. Największy spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej w ostatnich 4 latach odnotowano w gminie Darłowo (-442 osoby). Z kolei najmniej tych osób ubyło w gminie Postomino (-144 osoby).

Tabela 3. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminie Malechowo na tle gmin w powiecie sławieńskim

Gmina	2017	2018	2019	2020	Dynamika zmian
Darłowo	1 001	828	642	559	-442
Malechowo	1 001	858	821	798	-203
Postomino	944	1 002	952	800	-144
Sławno	759	611	535	501	-258

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

IV.2.2 Powody korzystania z pomocy finansowej i niefinansowej

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej korzystają zarówno ze świadczeń pieniężnych, jak i niefinansowych. W 2021 r. przyznano 140 świadczeń pieniężnych i 165 niefinansowych. Liczba osób pobierających świadczenia niefinansowe na przestrzeni ostatnich 5 lat znacznie się zmniejszyła o 30,7%.

Tabela 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń w gminie Malechowo w latach 2017-2021

Rodzaj świadczenia	Liczba osób				
	2017	2018	2019	2020	2021
Świadczenia niefinansowe	238	217	205	180	165
Świadczenia pieniężne	162	138	142	165	140

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

łącznie ze świadczeń w 2021 r. skorzystało 161 rodzin, w tym 67 to rodziny jednoosobowe, a 94 – wieloosobowe. Głównymi beneficjentami zarówno świadczeń pieniężnych jak i niefinansowych są rodziny wieloosobowe. Zdecydowana większość potrzebujących rodzin jednoosobowych korzysta z pieniężnej formy świadczeń (54). Beneficjentami świadczeń pieniężnych są przede wszystkim rodziny bezdzietne, które pobierają 49,2% tego typu świadczeń, z kolei rodziny z dziećmi pobierają prawie 39,9% świadczeń niefinansowych.

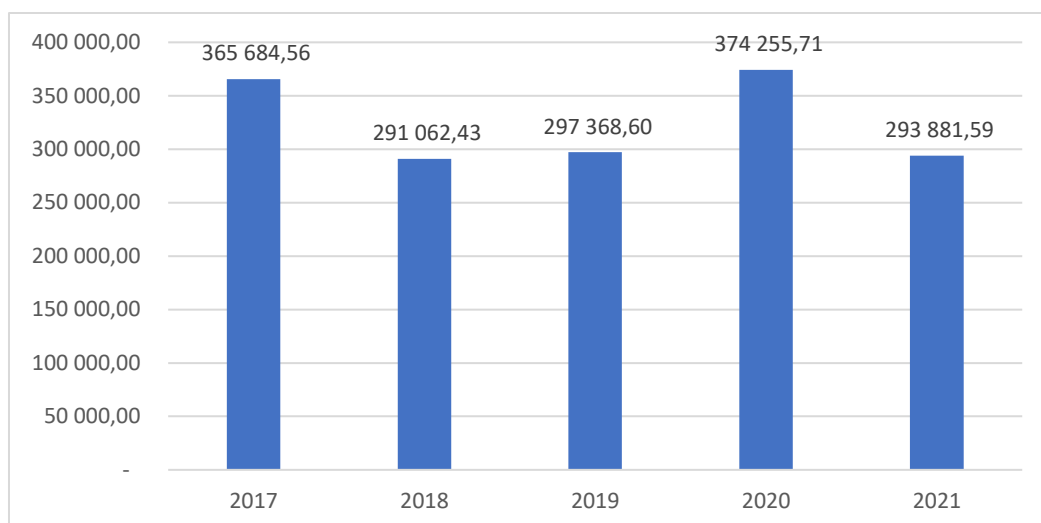
Tabela 5. Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin

Typ rodzin	Liczba rodzin		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niefinansowe
Jednoosobowe	67	54	20
Wieloosobowe	94	88	71

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

W 2021 r. na świadczenia w formie pieniężnej przeznaczono 293 881,59 zł. Średnia jednostkowa kwota przyznawanych świadczeń zmniejszyła się względem 2017 r. z 2 257,31 zł do 2 099,15 zł w 2021 r. Wysokość wypłacanych świadczeń pieniężnych w 2021 r. uległa zmniejszeniu o ponad 80 tys. zł w porównaniu do 2020 r., jednakże na skutek wzrostu cen i inflacji w Polsce istnieje duże prawdopodobieństwo, iż w najbliższym okresie wzrośnie liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Malechowo, a co za tym idzie wzrośnie kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych.

Wykres 6. Kwoty przyznanych świadczeń pieniężnych w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

Pomocą w postaci zasiłku stałego, w 2021 r. objęto 19 osób, zasiłek okresowy przyznano 79 osobom, a z zasiłku celowego skorzystało 114 osób.

Tabela 6. Liczba osób korzystających z zasiłków w gminie Malechowo w latach 2017-2021

Rodzaj zasiłku	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek stały	30	26	21	20	19
Zasiłek okresowy	110	96	85	99	79
Zasiłek celowy	60	50	96	122	114

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

Liczba osób korzystających z zasiłków stałych i okresowych stopniowo maleje, dość szybko wzrasta za to liczba osób korzystających z zasiłków celowych. Dla dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych oraz dla osób potrzebujących (starszych, chorych i niepełnosprawnych były przyznawane zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup żywności, wypłacane w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”. W 2021 r. pomoc w postaci posiłku otrzymało 101 rodzin, w których znajdowało się 149 dzieci (liczba świadczeń w ciągu roku to 12 629 posiłków), na ogólną kwotę 75 315,00 zł, w tym 54.166,00 zł stanowiła dotacja Wojewody, a 21 149,00 zł pochodziło ze środków własnych gminy. Ponadto 4 rodziny otrzymały zasiłek celowy na zakup żywności na łączną kwotę 900 zł. W ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2021 r. wypłacono także zasiłki pieniężne na zakup posiłku we własnym zakresie. Wypłacono 251 zasiłków dla 96 rodzin, na ogólną kwotę 68 495,00 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wydawał również artykuły, otrzymane z Koszalińskiego Banku Żywności w Nowych Bielicach. W 2021 r. dla 19 osób niezdolnych do pracy z powodu inwalidztwa stopnia umiarkowanego lub wieku, przyznano zasiłki stałe na kwotę 96 069,00 zł. W 2021 r. 9 rodzinom przyznano także kwotę 2.950,00 zł na zakup opału, przede wszystkim

węgla (średnia wysokość zasiłku wyniosła 220 zł). Przyznawane były także zasiłki na odzież, schronienie i leki. Z zasiłków okresowych skorzystało 79 rodzin na kwotę 114 740,00 zł, całość tej kwoty stanowiła dotacja z budżetu państwa.

Pomoc w postaci zasiłków przyznawana była z różnych przyczyn zawartych w poniższej tabeli.

Tabela 7. Powody udzielania zasiłków w gminie Malechowo w latach 2017-2021 r.

Powód przyznanej pomocy	2017	2018	2019	2020	2021
	liczba rodzin				
Ubóstwo	168	67	138	136	119
Sieroctwo	0	0	0	0	0
Bezdomność	6	6	7	7	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	40	20	48	50	41
Bezrobocie	118	39	96	103	84
Niepełnosprawność	68	45	171	55	47
Długotrwała lub ciężka choroba	70	38	174	80	62
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	92	33	78	77	60
Przemoc w rodzinie	0	1	3	0	0
Alkoholizm	15	7	25	20	18
Narkomania	0	1	0	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	0	2	5	3
Zdarzenia losowe	6	0	1	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

W omawianych 5 latach głównymi problemami, z jakimi zmagala się gmina Malechowo w sferze społecznej było ubóstwo, bezrobocie, duża liczba długotrwale lub ciężko chorych oraz osób z niepełnosprawnością, a także bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2021 r. z powodu ubóstwa wsparciem objęto 119 rodzin, w których żyło 405 osób, co w porównaniu z 2017 r. jest pozytywną zmianą. Do korzystnych zmian należy także zmniejszanie się liczby udzielanych zasiłków z powodu bezrobocia (o 28,8% względem 2017 r.). Ubóstwo mocno obniża jakość i poziom życia, wywołuje również niezadowolenie społeczne. Do głównych przyczyn złej sytuacji materialnej rodzin na terenie gminy można zaliczyć niepełnosprawność i długotrwałą chorobę, jak również dużą bierność i pasywność oraz chęć utrzymywania się ze środków pomocy społecznej, bez refleksji o podjęciu próby poprawy własnego losu. Poważnym problemem gminy jest również bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Choć problem w ostatnich latach udało się ograniczyć, w dalszym ciągu wiele rodzin nie posiada umiejętności racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, umiejętności załatwiania spraw życia codziennego oraz ma problemy z wychowywaniem dzieci. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych może przyczynić się do demoralizacji dzieci, powstawania zjawisk patologicznych oraz tworzenia nowego, niesamodzielnego pokolenia, które będzie potrzebować wsparcia ze strony państwa. W takich

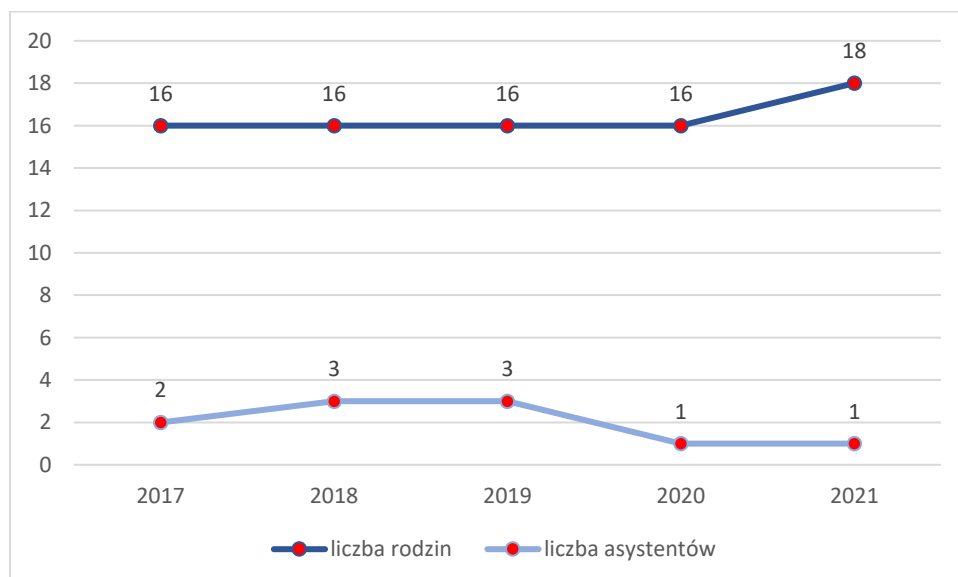
przypadkach nieoceniona może okazać się pomoc w postaci asystenta rodziny oraz zastosowanie programów naprawczych.

IV.2.3 System wspierania rodziny

Działalność GOPS w Malechowie w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności wynika z realizowanego *Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Malechowo na lata 2020 - 2022*. Rok 2021 był kolejnym rokiem wykonywania przez gminę zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. GOPS w Malechowie nadal kontynuuje działania ukierunkowane na wsparcie rodzin przeżywających trudności, zaburzające pełnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Rodziny przeżywające kryzys, czy też mające trudności w prawidłowym sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej są objęte wsparciem przyjmującym różną postać w zależności od ich aktualnych potrzeb. W gminie Malechowo świadczona jest pomoc w zakresie opieki zastępczej, dożywiania, asystenta rodziny oraz różnorodnych świadczeń.

Asystent rodziny ma za zadanie wspierać rodzinę, która nie potrafi samodzielnie rozwiązywać napotykanego problemu opiekuńczo-wychowawczego oraz dążyć do jej usamodzielnienia. W gminie Malechowo od 2017 r. liczba rodzin potrzebujących pomocy, z wyjątkiem 2021 r., była niezmienna. W ostatnim z analizowanych roku było 17 takich rodzin, na które przypadał 1 asystent.

Tabela 8. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2017-2021

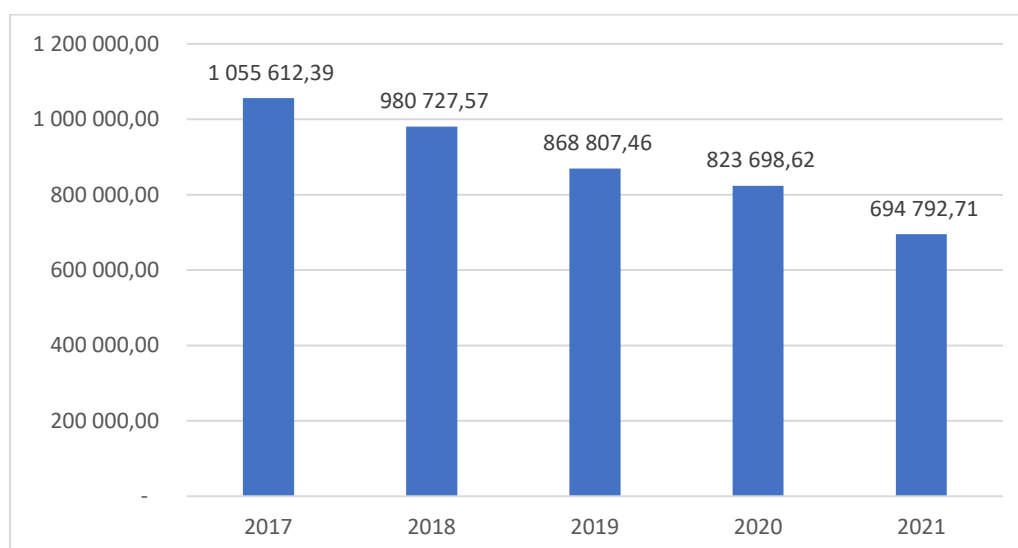
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

Pomoc w postaci wsparcia, doradztwa i motywacji jest szczególnie ważna w przypadku młodych rodzin niemogących liczyć na wsparcie ze strony krewnych, zmuszonych samodzielnie zdobywać doświadczenie. Pomoc w postaci porad dotyczących wychowywania dzieci i racjonalnego gospodarowania budżetem domowym jest zdecydowanie trwalsza niż wypłata zasiłków, dodatkowo nabyta wiedza pozwala rodzinie na usamodzielnienie się i niepowielanie błędów w przyszłości. Do głównych problemów rodzin korzystających

z pomocy asystenta rodziny można zaliczyć bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocie dorosłych członków rodziny oraz trudną sytuację materialno-bytową. W rodzinach przeżywających trudności przeprowadzono 367 wywiadów środowiskowych. W celu rozpoznania deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz dokonania oceny sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, i rówieśniczym podjęto 342 działania oraz 271 odwiedzin. Z pomocy w formie pracy socjalnej w 2021 r. skorzystały 223 rodziny.

Polityka wspierania rodzin z terenu gminy Malechowo realizowana jest także w innych formach niż wsparcie asystenta rodziny czy pomoc w formie dożywiania. Oprócz realizacji rządowych programów (np. 500+, Dobry Start itp.) GOPS w Malechowie wypłacał w 2021 r. świadczenia w postaci zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjne, świadczenia rodzicielskie, zapomogi z tytułu urodzenia dziecka itp. Na poniższym wykresie można zaobserwować spadek wysokości przyznawanych zasiłków rodzinnych.

Wykres 7. Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w latach 2017-2021

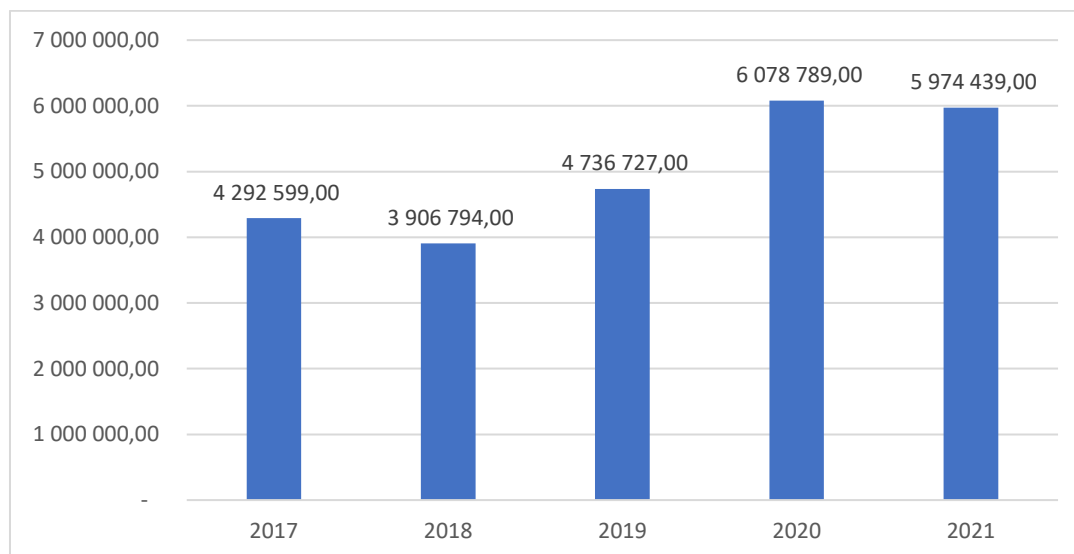

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

Od 2019 r. spadek kwot wypłacanych świadczeń zaczął przyspieszać, co może mieć związek z rozszerzeniem programu „500+”, który polepszył znacząco sytuację wielu rodzin wielodzietnych. W 2021 r. liczba pobierających zasiłek rodzinny wyniosła 167 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmniejszyła się o 34 rodziny (co stanowi spadek o 16,92% w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wyniosła 421 949,54 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 80.765,38 zł. W 2021 r. 2 rodziny pobierały zasiłek wychowawczy. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 7 rodzin (co stanowi spadek o 77,77% w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku wychowawczego wyniosła 4 400 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 26 406,17 zł.

W okresie od 2017 do 2021 r. znacznie wzrosła kwota przyznawanych świadczeń wychowawczych, proces szczególnie przyspieszył w 2019 r., kiedy rozszerzono program „500+” i pomocą zostały objęte wszystkie dzieci, które nie ukończyły 18 roku życia.

Wykres 8. Kwoty przyznanych świadczeń wychowawczych w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

Świadczenia rodzinne i wychowawcze są ze sobą powiązane. Zmniejszenie wielkości kwot przyznawanych w ramach świadczeń rodzinnych wynika z większej trudności w uzyskaniu tego typu świadczenia oraz wiąże się z wymogiem spełnienia określonych kryteriów, podczas gdy część świadczeń wychowawczych (przyznawanych w ramach programu 500+), których kwoty zaczęły się w analogicznym okresie zwiększać, uwzględnia jedynie wymóg posiadania dziecka.

W 2021 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało 60 osób, w łącznej kwocie 310 640,00 zł. W porównaniu do 2017 r., w którym świadczenia pobierało 70 rodzin w łącznej kwocie 344 010,00 zł, jest to dobra zmiana mogąca świadczyć o zwiększaniu się odpowiedzialności rodziców za własne potomstwo oraz poprawie sytuacji materialnej mieszkańców gminy Malechowo.

Wykres 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2017-2021

Świadczenie alimentacyjne	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób	70	63	59	56	60
Liczba rodzin	50	43	40	39	41
Ogólna kwota świadczeń z funduszu [zł]	344 010,00	314 250,00	307 820,00	289 125,00	310 640,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

Kolejnym sposobem wspierania rodzin jest wypłacanie dodatków mieszkaniowych i energetycznych. W gminie Malechowo w 2021 r. z pomocy w formie dodatków mieszkaniowych skorzystało 15 rodzin na łączną kwotę 21 039,00 zł, a z dodatków energetycznych 4 rodziny pobierając kwotę w wysokości 73,00 zł.

Tabela 9. Pomoc rodzinom w postaci dodatków mieszkaniowych i energetycznych w latach 2020-2021

Rok	Dodatki mieszkaniowe		Dodatki energetyczne	
	Liczba gospodarstw domowych	Kwota	Liczba gospodarstw domowych	Kwota
2020	14	19 012,00 zł	3	433,00 zł
2021	15	21 039,00 zł	4	73,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

Pomocą w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznych została objęta niewielka liczba gospodarstw domowych gminy, co wskazuje na niskie zapotrzebowanie na wsparcie w tym zakresie. Niewykluczone jest, iż wartości te ulegną zwiększeniu w obecnej sytuacji, kiedy to drastycznie wzrastają ceny za opłaty utrzymania gospodarstw domowych, w tym opłaty za energię elektryczną.

Istotnym elementem wspierania rodzin był realizowany w latach 2018-2020 projekt „Dla dobra dzieci - rozwój 13 placówek wsparcia dziennego w gminie Malechowo”. Dotyczył on rozwoju i poszerzenia oferty 13 placówek wsparcia dziennego. Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego pozwoliło na zorganizowanie interesujących zajęć dla dzieci i rodziców. Bardzo ważnym elementem działań było zaangażowanie we współpracę rodziców wychowanków placówek. Cyklicznie były organizowane treningi umiejętności wychowawczych prowadzone przy współpracy z poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Sławnie oraz warsztaty z psychologiem. W celu wzmocnienia więzi rodzinnych zrealizowano wspólne zajęcia dla dzieci i rodziców. Regularnie odbywały się wspólna gimnastyka i warsztaty kulinarne. Kluczowym założeniem projektu było zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług wsparcia rodziny realizowanych w placówkach wsparcia dziennego. Na skutek oferowanych zajęć nastąpił rozwój kluczowych kompetencji dzieci w zakresie komunikowania się w języku obcym, pielęgnowania języka polskiego, rozwijania umiejętności matematycznych i informatycznych oraz wiedzy przyrodniczej. Ważnym rezultatem realizacji zadania jest także wzrost świadomości zdrowotnej poprzez profilaktykę otyłości. Dzięki udziałowi w projekcie wzrosły kompetencje wychowawcze rodziców. Nastąpiła też profesjonalizacja kadr poprzez szkolenia dla wychowawców placówek wsparcia dziennego ukierunkowane na zwiększenie oddziaływania placówki na środowisko. Całkowity koszt projektu wyniósł 2 138 692,19 zł.

IV.2.4 Świadczenia i usługi opiekuńcze

Pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi te mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W latach 2017-2021 wzrosła liczba przyznawanych świadczeń opiekuńczych z 2 466 w 2017 r. do 2 704 w 2021 r. Zmiana ta wynika z ponad dwukrotnego zwiększenia się liczby pobieranych świadczeń pielęgnacyjnych (o 448) oraz zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka.

Tabela 10. Liczba przyznawanych świadczeń opiekuńczych w gminie Malechowo w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	1 966	1 945	1 974	1 952	1 928
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	359	366	408	427	424
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	801	774	767	735	711
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	79	68	49	48	44
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 r. życia	727	737	750	742	749
Świadczenia pielęgnacyjne	316	286	347	608	764
Specjalny zasiłek opiekuńczy	184	190	165	80	12
Świadczenia opiekuńcze ogółem – zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	2 466	2 421	2 486	2 640	2 704

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

W analizowanym okresie lat 2017-2021 najbardziej zmniejszyła się liczba specjalnych zasiłków opiekuńczych (aż o 93,5%). Zmniejszeniu uległa również liczba zasiłków pielęgnacyjnych dla osób, które ukończyły 75 lat oraz dla osób niepełnosprawnych w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2021 r. w ramach świadczeń opiekuńczych (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy) wypłacono kwotę 1 914 810,00 zł. Wśród osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Malechowo dużą grupę stanowią osoby z niepełnosprawnościami. Osoby takie narażone są również na zagrożenie wykluczeniem społecznym, ze względu na swoje ograniczenia (często natury fizycznej). Niewystarczający poziom wyposażenia miejsc użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami jest częstą przyczyną ich nieintegrowania się ze środowiskiem lokalnym. Również brak zapewnienia w wystarczającym stopniu opieki medycznej i geriatrycznej stanowi istotny problem społeczny, z jakim borykają się mniejsze gminy w całej Polsce. Zatem widoczna jest ogromna potrzeba kształtowania polityki społecznej w kierunku potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych, przybywających z każdym

rokiem. W celu wzrostu świadomości społecznej o problemach niepełnosprawnych mieszkańców gminy Malechowo, a także zapewnienia im godnego, możliwe pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz wyrównywania szans we wszystkich dziedzinach i płaszczyznach życia publicznego, dnia 18 grudnia 2020 uchwalono *Gminny Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2023*, którego głównym realizatorem był GOPS w Malechowie. W ramach Programu zwiększono dostęp do leczenia i opieki medycznej osób niepełnosprawnych, poprzez opracowanie Programu Ostonowego z Zakresu Pomocy Społecznej, z którego w 2021 r. skorzystało 15 osób. W ramach programu pomocy udzielono:

- 6 osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności;
- 7 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności;
- 1 osobie z orzeczeniem do 16 roku życia;
- 1 osobie z orzeczeniem orzecznika ZUS o niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie w 2021 r. wpłynęło 69 wniosków z czego 67 zostało rozpatrzonych pozytywnie. Beneficjenci programu składali wnioski o dofinansowanie na zakup leków zleconych przez lekarza (63 wnioski na kwotę 6 995,44 zł) oraz możliwość uczestnictwa w zabiegach rehabilitacyjnych i specjalistycznych, w tym organizację dowozu do ośrodka prowadzącego rehabilitację i zabiegi specjalistyczne (4 wnioski na kwotę 833,18 zł).

Dla wyrównania szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnością zapewniono dowóz osób niepełnosprawnych na warsztaty terapii zajęciowej „AKSON” w Sławnie oraz na zajęcia szkolne do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Sławnie.

W 2021 r. w ramach zwiększenia dostępu do leczenia i opieki medycznej, w tym rehabilitacji i usług socjalno-opiekuńczych współfinansowano pobyt 6 osób w domu pomocy społecznej. Ośrodek zapewniał także usługi opiekuńcze dla 14 osób, które prowadzone były w domach osób chorych, pozbawionych opieki rodzinnej. Dodatkowo jednym z założonych celów realizowanym przez ośrodek było wspieranie procesu leczenia i rehabilitacji szerokim poradnictwem i wsparciem specjalistów. Z tej formy wsparcia w roku 2021 skorzystała 1 osoba poprzez usługi specjalistyczne w zakresie rehabilitacji fizycznej usprawnienia zaburzonych funkcji organizmu dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2021 r. kontynuowano działania w zakresie wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego, 5 osób wypożyczało: kule, łóżka rehabilitacyjne, ortopedyczne oraz szpitalne, fotele neurologiczne, wózki inwalidzkie, balkoniki i materace przeciwoślizgowe.

W 2021 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie przyznało pomoc dla 40 osób z terenu gminy Malechowo w ramach dofinansowania z PFRON. Osoby te otrzymały dofinansowanie na łączną kwotę: 120 955,30 zł na następujące zadania:

- Turnusy rehabilitacyjne: 8 osób na kwotę 18 238,00 zł.

- Likwidacja barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych: 1 osoba 8 921,85 zł.
- Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze: 31 osób na kwotę 56 973,48 zł.
- Likwidacja barier technicznych: 1 osoba na kwotę 36 822,00 zł.

IV.2.5 Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, jak również zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy. Wymienione powyżej ustawy szczegółowo określają zadania, które gmina powinna realizować w formie gminnych programów. Wypełniając postanowienie w/w ustaw Rada Gminy Malechowo w formie Uchwały Nr XXXVII/271/2021 z dnia 29 grudnia 2021 r. uchwaliła *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022*. Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie. Wśród pozostałych realizatorów znajdują się:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Komenda Powiatowa Policji w Sławnie Rewir Dzielnicowych w Malechowie;
- Zespół Interdyscyplinarny;
- Placówki ZOZ Malechowo;
- Placówki oświatowe z terenu gminy Malechowo;
- Placówki Wsparcia Dziennego.

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malechowie inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Podejmuje czynności w zakresie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, kieruje na badania przez biegłego psychologa i psychiatrę w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego. W 2021 r. Komisja spotkała się na 10 posiedzeniach, na których przyjęła 11 wniosków o leczenie odwykowe, wystąpiła do Sądu Rejonowego z 4 wnioskami o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązkowego poddania się leczeniu odwykowemu. Ponadto Komisja wydała 5 opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Gminy oraz skontrolowała 5 podmiotów w zakresie zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Tabela 11. Działalność GKRPA w latach 2017-2021 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

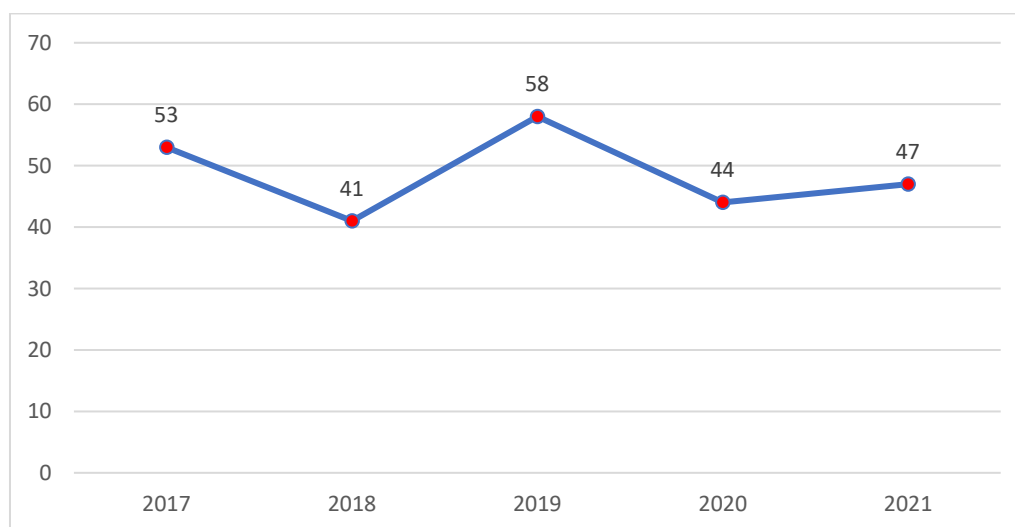
Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	16	6	5	8	7
Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	1	2	3	4

Źródło: dane z dokumentu: SRPS gminy Malechowo na lata 2021 - 2026.

W ramach przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom społecznym przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywuacyjne z członkami rodzin osób uzależnionych, ofiarami przemocy oraz osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy. Na terenie gminy Malechowo prowadzony jest punkt konsultacyjno-informacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem, który odgrywa bardzo ważną rolę w systemie pomocy. Ze wsparcia punktu korzystały osoby zaniepokojone swoim sposobem życia oraz osoby, które przestały radzić sobie na co dzień z nadużywaniem alkoholu przez najbliższych. Na dzień 30 listopada 2021 r. konsultant ds. uzależnień przeprowadził rozmowy z 42 osobami uzależnionymi oraz 31 z osobami współuzależnionymi. Mieszkańcy gminy w ramach prowadzenia ww. punktu mogli również uzyskać profesjonalną pomoc w zakresie poradnictwa prawnego. W 2021 r. radca prawny udzielił porad prawnych w formie sporządzenia pism sądowych i egzekucyjnych dla 70 mieszkańców gminy Malechowo.

Niestety, pomimo licznych podejmowanych działań, liczba osób uzależnionych w analizowanych latach nie zmniejsza się znacząco, co świadczy o braku chęci zmiany swojej sytuacji i niskiej świadomości konsekwencji długotrwałego stosowania używek dla siebie i swojego otoczenia.

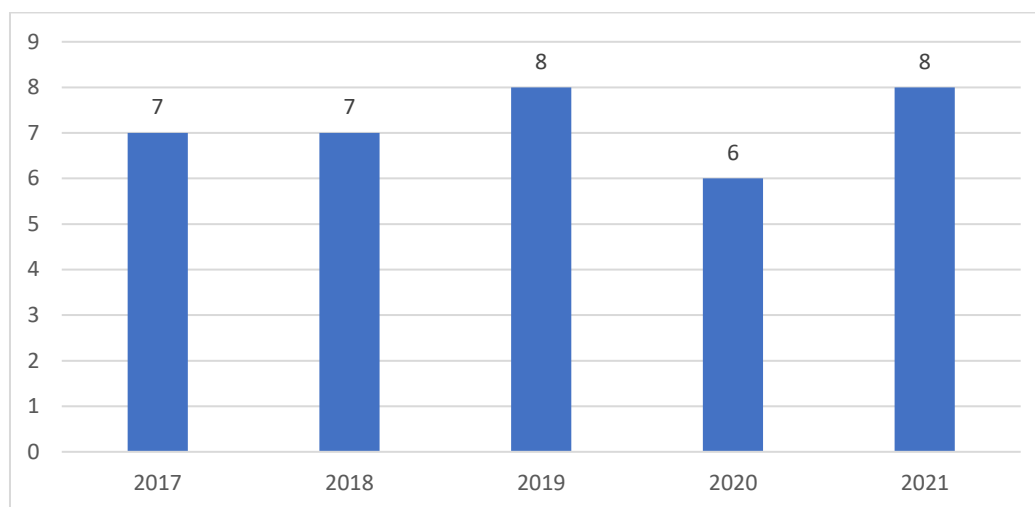
Tabela 12. Liczba osób uzależnionych w gminie Malechowo w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

W ramach przeciwdziałania przemocy Uchwałą Nr XXXVII/270/2021 przyjęto *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Malechowo na lata 2022 - 2026*. Ustawą z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie *Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie* oraz niektórych innych ustaw wprowadzony został obowiązek tworzenia w każdej gminie zespołu interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2021 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego w Malechowie wpłynęło 7 „Niebieskich Kart”. W sześciu przypadkach podejrzani sprawcy przemocy domowej znajdowali się pod wpływem alkoholu. Tym samym w 2021 r. odnotowano 8 procedur „Niebieska Karta” i w stosunku do lat poprzednich nastąpił niewielki wzrost tego wskaźnika.

Wykres 10. Liczba „Niebieskich Kart” w gminie Malechowo w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie

Od 2019 r. przypadki przemocy w rodzinie stale odnotowuje się w sołectwie Karwice, dlatego na tym obszarze warto podjąć wzmożone działania zapobiegawcze.

Gmina Malechowo może się poszczycić dobrze przygotowaną i stale doskonalącą swe umiejętności kadrą instytucji działających na rzecz rodzin współpracującą z samorządem gminnym, dobrą znajomością problemów gminy oraz działającymi służbami zajmującymi się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami. Dla osiągnięcia lepszych efektów w zakresie zwalczania uzależnień i przemocy na terenie gminy niezbędne jest jednak wypracowanie systemów współpracy między instytucjami oraz rozwinięcie infrastruktury socjalnej gminy.

IV.3 Ochrona zdrowia

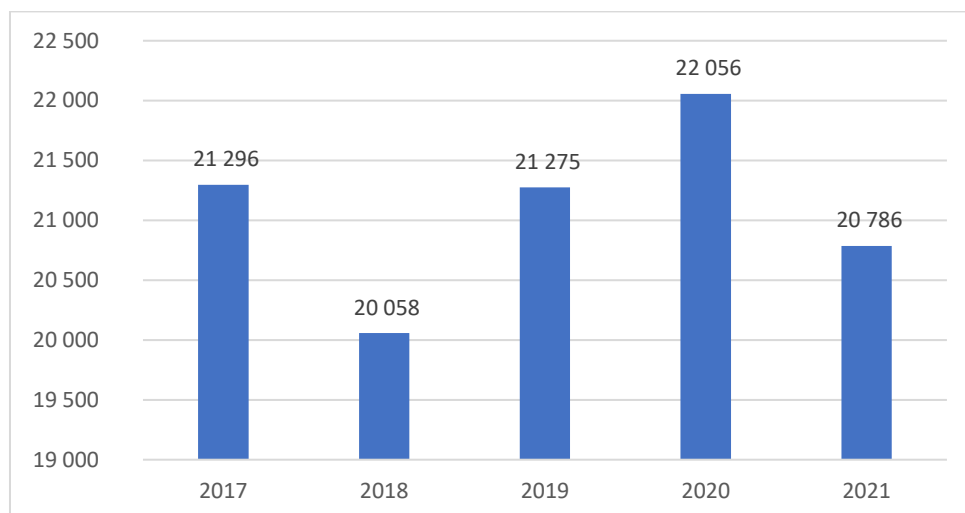
Przez ochronę zdrowia rozumie się wszelką społeczną działalność, której celem jest zapobieganie chorobom i ich leczenie, utrzymanie rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego człowieka, przedłużanie życia oraz zapewnienie zdrowego rozwoju następnym pokoleniom. Na terenie gminy Malechowo działa jedna apteka - Apteka „Panaceum” przy Urzędzie Gminy w Malechowie oraz 4 placówki podstawowej opieki zdrowotnej – Ośrodek Zdrowia w Malechowie, Ośrodek Zdrowia w Kawnie, Ośrodek Zdrowia w Lejkowie oraz Ośrodek Zdrowia w Ostrowcu. Ponadto poza terenem gminy funkcjonuje Ośrodek

Zdrowia w Sławnie, który tak jak pozostałe 4 ośrodki, jest prowadzony przez Zakład Opieki Zdrowotnej Malechowo. W ZOZ Malechowo w ramach NFZ pacjenci mają dostęp do:

- Poradni Chirurgii Ogólnej;
- Poradni Neurologicznej;
- Poradni Ginekologicznej;
- Rehabilitacji Leczniczej.

W ramach działalności ośrodków w 2021 r. zostało udzielonych 20 786 porad lekarskich.

Wykres 11. Ilość porad lekarskich udzielanych przez przychodnie w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

W 2021 r. w zakresie zdrowia publicznego podjęto się realizacji licznych zadań, do których należy przeprowadzenie akcji szczepień przeciwko wirusowi SARS-COV-2 (działaniem zostały objęte 3 245 osoby), wykonanie badań EKG, badań ogólnych i pobrań krwi w ramach *Programu kardiologicznego CHUK* (działaniem objęto 326 osób), pobranie wymazów do badań w ramach *Programu profilaktyki raka szyjki macicy* (działaniem objęto 150 osób) oraz przeprowadzenie licznych działań profilaktycznych, kampanii informacyjnych i szczepień (*Program profilaktyczny szczepień ochronnych przeciwko grypie*, którym objęto 187 osób).

W kontekście ostatnich wydarzeń, które miały miejsce w Polsce (stan epidemiologiczny, wojna w Ukrainie, galopująca inflacja) widoczna jest również potrzeba wspierania działań z zakresu udzielania wsparcia psychologicznego dla mieszkańców. Ostatnie doświadczenia, które dotknęły ludzkość spowodowały obniżenie się stanu zdrowia psychicznego wielu osób, a pojawiające się problemy finansowe i wysoki wzrost cen na polskim rynku wszystkich produktów i surowców wywołują stan obawy i strachu o zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych jak wyżywienie, opał czy zakup paliwa. Wsparcie psychologiczne jest ważnym aspektem zadbania o zdrowie mieszkańców gminy, aby przeciwdziałać pojawieniu się innych niepożądanych zachowań społecznych (np. alkoholizm, przemoc w rodzinie, próby samobójcze, kradzieże itp.).

IV.4 Bezpieczeństwo publiczne

Na bezpieczeństwo publiczne składa się ogół warunków i instytucji chroniących obywateli i majątek ogólnonarodowy. To określony stan porządku publicznego, a także rodzaj prowadzonych działań na rzecz minimalizacji ryzyka w zakresie różnorodnych zagrożeń dla życia, zdrowia i mienia wszystkich mieszkańców gminy, tak w miejscach publicznych, jak w miejscu ich zamieszkania. Obowiązek ochrony bezpieczeństwa publicznego oraz poprawy poczucia bezpieczeństwa spoczywa na powołanych do tego celu organach policji, organach samorządu, wielu organizacji społecznych, jak też pojedynczych mieszkańców.

W oparciu o dane powiatowe w 2021 r. w gminie Malechowo szacunkowo stwierdzono 108 przestępstwa. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano 17,40 przestępstw, co w porównaniu z wartościami wyliczonymi dla województwa zachodniopomorskiego (23,72) i całej Polski (21,51), wskazuje na znacznie większy poziom bezpieczeństwa w gminie.

Tabela 13. Rodzaje przestępstw w 2020 r. na terenie gminy Malechowo

Wyszczególnienie	Przestępstwa ogółem	Przestępstwa o charakterze kryminalnym	Przestępstwa o charakterze gospodarczym	Przestępstwa drogowe	Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	Przestępstwa przeciwko mieniu
Wskaźnik wykrywalności sprawców	75,7%	65%	87%	100%	100%	57%
Przestępstwa stwierdzone	108	70	16	16	2	46

Źródło: Strona internetowa [polskawliczbach.pl](https://www.polskawliczbach.pl), https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Malechowo, (dostęp: 10.09.2022 r.)

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Malechowo najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 11,25 (wykrywalność 65%) oraz przeciwko mieniu - 7,36 (wykrywalność 57%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,65 (100%), o charakterze gospodarczym - 2,65 (87%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,32 (100%). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw wynosił 75,7% i jest wyższy od wskaźnika wykrywalności dla województwa zachodniopomorskiego oraz całej Polski. Szacowany wskaźnik wykrywalności sprawców był najwyższy w grupie przestępstw drogowych i wynosił aż 100%, z kolei najtrudniejsi do wykrycia okazali się sprawcy przestępstw przeciwko mieniu (57% wykrywalności).

Na terenie gminy Malechowo nie funkcjonuje Komisariat Policji. Pieczę nad bezpieczeństwem mieszkańców sprawuje Komenda Powiatowa Policji w Sławnie. W 2021 r. na zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego i ochroną przeciwpożarową gmina Malechowo wydała 425 514,97 zł, z czego zdecydowaną większość przeznaczono na wsparcie i refundację działań OSP (421 113,28 zł), a 207 098,20 zł wydatkowano na zadania o charakterze

inwestycyjnym. W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa na drogach, pod koniec 2021 r., za 13 500,00 zł zakupione i zainstalowane przy trasie DK 6 w Pękaninie zostało radarowe urządzenie pomiaru prędkości.

STRAŻ POŻARNA

Gmina Malechowo znajduje się w rejonie działania pięciu jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w których łącznie zarejestrowanych jest 142 członków. Jednostki są wyposażone w pojazdy przeznaczone do działań ratowniczo-gaśniczych. W 2021 r. jednostki wielokrotnie brały udział w akcjach ratowniczych:

- OSP Sulechowo – 6 wyjazdów;
- OSP Pękanino – 20 wyjazdów;
- OSP Karwice – 5 wyjazdów;
- OSP Ostrowiec – 32 wyjazdy;
- OSP Malechowo – 53 wyjazdy.

Strażacy, w ramach działalności edukacyjnej prowadzą liczne akcje edukacyjne i pokazy w szkołach oraz przedszkolach, biorą udział w projektach społecznych oraz organizują konkursy w tematyce pożarnictwa i zagrożeń występujących w ruchu drogowym. Ponadto podczas trwania pandemii transportowali starszych i niepełnosprawnych mieszkańców gminy do punktów szczepień. W kontekście podniesienia bezpieczeństwa mieszkańców gminy zasadne jest wspieranie finansowe i organizacyjne OSP, aby minimalizować zagrożenia i efektywniej reagować na stany zagrożenia życia lub zdrowia.

IV.5 System edukacji

W roku szkolnym 2021/2022 gmina Malechowo była organem prowadzącym dla dwóch publicznych szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi oraz dwóch zespołów szkół, w skład których wchodziło przedszkole i szkoła podstawowa.

Tabela 14. Jednostki oświatowe prowadzone przez gminę Malechowo

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów 2021/2022		Liczba wychowanków/uczniów	
		Szkoła	Przedszkole/Oddział przedszkolny	Szkoła	Przedszkole/Oddział przedszkolny
1	Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Górskiego w Lejkowie	8	1	90	20
2	Szkoła Podstawowa im. Noblistów Polskich w Niemicy	8	2	119	35
3	Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika w Ostrowcu	8	2	109	37
4	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Malechowie	7	4	139	70
	RAZEM	31	9	455	163

Źródło: Urząd Gminy Malechowo

W 2021 r. łącznie w placówkach oświatowych w gminie znajdowało się 618 uczniów w 31 oddziałach szkolnych oraz 9 oddziałach przedszkolnych.

Brak znaczących zmian w liczbie uczniów uczęszczających do placówek edukacyjnych nie wpłynął znacząco na stan zatrudnienia nauczycieli i dydaktyków. Nieznacznie na przestrzeni ostatnich 5 lat wzrosła liczba nauczycieli w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Malechowie (o 2 osoby), co spowodowało, że w 2021 r. zatrudnionych było tam 24 nauczycieli na 22,53 etatu. W Szkole Podstawowej w Niemicy zatrudnionych było 22 nauczycieli (18,39 etatu), w Szkole Podstawowej w Lejkowie zatrudnienie znalazło 20 osób na 17,78 etatu, a w Szkole Podstawowej w Ostrowcu było 23 nauczycieli na 21,33 etatach.

Tabela 15. Stan zatrudnienia w placówkach oświatowych

Wyszczególnienie		Zatrudnienie		w tym:			
				nauczyciele		obsługa	
		etaty	osoby	etaty	osoby	etaty	osoby
1	Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Górskiego w Lejkowie	24,78	27	17,78	20	7	7
2	Szkoła Podstawowa im. Noblistów Polskich w Niemicy	26,39	30	18,39	22	8	8
3	Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika w Ostrowcu	31,33	33	21,33	23	10	10
4	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Malechowie	35,53	37	22,53	24	13	13
	RAZEM	118,03	127	80,03	89	38	38

Źródło: Urząd Gminy Malechowo

Szkoły Podstawowe z terenu gminy Malechowo posiadają dobrze rozwiniętą bazę dydaktyczną. Placówki mają dostęp do szerokopasmowego internetu, wyposażone są w tablice interaktywne i monitory. Do dyspozycji uczniów i nauczycieli są sale informacyjne z licznymi komputerami czy laptopami. Dodatkowo każda ze szkół posiada w swoich zasobach m.in. tablety, kserokopiarki, drukarki 3D, projektory, roboty LEGO itp.

Wszystkie placówki edukacyjne z terenu gminy posiadają dobrze rozwiniętą infrastrukturę sportowo-rekreacyjną. Szkoły wyposażone są w sale gimnastyczne, boiska oraz place zabaw. Do dyspozycji uczniów są boiska do piłki nożnej, koszykówki, siatkówki. Przy Szkole Podstawowej w Lejkowie znajduje się także siłownia zewnętrzna. Natomiast przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Malechowie i przy Świetlicy Kultury znajdują się 2 elementy siłowni zewnętrznej dla dzieci oraz 2 elementy gier wielkoformatowych. Dodatkowo, na boisku rekreacyjnym przy Świetlicy Kultury w Malechowie w 2022 r. powstał park rekreacyjny ze zjazdem linowym, trampoliną, czworobokiem linowym i karuzelą.

Tabela 16. Baza lokalowa placówek oświatowych z terenu gminy Malechowo

Lp.	Szkoła Rok oddania	Powierzchnia działek w ha	Tereny zielone/ tereny zabudowane w ha	Liczba sal lekcyjnych	Powierzchnia sal lekcyjnych w m ²	Sala sportowa w m ²	Świetlice w m ²	Bibliotek a w m ²
1	Zespół Szkolno-przedszkolny w Malechowie 1994/95	2,12	1,88/0,24	16	937,89	360,50	141,39	42,84
2	Szkoła Podstawowa w Niemicy 1998	1,95	0,84/0,20 1,11 boisko	11	491,20	323	48,6	30,16
3	Szkoła Podstawowa w Lejkowie 1968/2011	1,94	1,80/0,14	10	405,80	282,9	68	71,45
4	Zespół Szkół w Ostrowcu	1,65	1,53/0,12	12	546,67	279,99	35,28	63,95

Źródło: Urząd Gminy Malechowo

Gmina Malechowo w sposób ciągły udoskonala i modernizuje bazę szkół, w ciągu roku szkolnego 2021/2022 dokonano następujących inwestycji:

1. Modernizacja strefy wejściowej w Szkole Podstawowej w Niemicy (montaż drzwi wejściowych, modernizacja schodów, położenie wykładziny) - 34 965,95 zł.
2. Przebudowa instalacji elektrycznej w Szkole Podstawowej w Niemicy - 82 363,16 zł.
3. Budowa ogrodzenia przy boisku szkolnym w Szkole Podstawowej w Niemicy - 14 700,00 zł.
4. Platforma schodowa dla niepełnosprawnych wraz z podnośnikiem w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Malechowie - 126 198,00 zł (dofinansowanie PFRON 66 357,50 zł).
5. Budowa sieci logicznej LAN w Zespole Szkół w Ostrowcu - 44 500,00 zł.
6. Przebudowa ciągów komunikacyjnych w Zespole Szkół w Ostrowcu (chodnik przy Przedszkolu) - 15 000,00 zł.
7. Modernizacja schodów wejściowych w Zespole Szkół w Ostrowcu - 33 000,00 zł.
8. Montaż wykładziny w salach lekcyjnych w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Malechowie - 31 927,16 zł.

Wydatki na oświatę, to znacząca część budżetu gminy. Ich pochodzenie to subwencja oświatowa, która w 2021 r. wyniosła 5 471 312,00 zł. Wydatki na oświatę w roku 2021 wyniosły 11 899 519,07 i stanowiły 28,59% wydatków gminy ogółem.

Placówki oświatowe w gminie Malechowo aktywnie uczestniczyły w realizacji różnych projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. W ostatnich latach zrealizowano następujące projekty edukacyjne:

- „Rozwijamy kompetencje kluczowe uczniów szkół Gminy Malechowo” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 – 2020. Lata realizacji: 2017 – 2020, wartość projektu 811 729,15, Projektem objęte były 3 szkoły: SP Lejkowo, ZS Ostrowiec, ZSP Malechowo (wcześniej Gimnazjum i SP). W ramach projektu zorganizowano cykl zajęć rozwijających kompetencje kluczowe, zrealizowano szkolenia i studia podyplomowe dla nauczycieli oraz zakupiono pomoce dydaktyczne m.in.: Mindstorms, ozobot, dron, tablety, kamera, wizualizer, wyposażenie pracowni przyrodniczej, chemicznej, geograficznej, fizycznej i logopedycznej, pomoce dydaktyczne na potrzeby mediacji, zestaw nagłaśniający z mikrofonem.
- Radosny Świat Przedszkolaka w Gminie Malechowo” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 – 2020. Lata realizacji: 2017 – 2019, wartość projektu 458 911,48, projekt realizowany był przez Przedszkole w Malechowie. W ramach projektu utworzono dodatkowy oddział przedszkolny, zorganizowano cykl zajęć dodatkowych z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej: logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne, gimnastyki korekcyjnej, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, zorganizowano szkolenia dla nauczycieli, doposażono plac zabaw oraz zakupiono pomoce dydaktyczne m.in.: monitor i tablica interaktywna, magiczny dywan, gry, zabawki.
- „Przedszkolaki daleko od centrum-upowszechnianie edukacji przedszkolnej w Gminie Malechowo” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 – 2020. Lata realizacji: 2019 – 2021, wartość projektu 740 067,45 zł, w tym dofinansowanie 574 760,65 zł, projekt realizowany był przez ZS Ostrowiec i SP Niemica. W ramach projektu zorganizowano cykl zajęć dodatkowych dla dzieci, dostosowano toaletę w ZS Ostrowiec do potrzeb osób słabowidzących oraz zakupiono pomoce dydaktyczne w tym: monitor interaktywny, magiczny dywan, zestaw do nauki kodowania, laptopy z oprogramowaniem, pomoce dydaktyczne zużywalne, zabawki, gry, kąciki zabaw. Ponadto w Niemicy utworzono nową grupę dla dzieci 3-4 letnich i zakupiono wyposażenie do nowej sali przedszkolnej.
- POMORZE ZACHODNIE-BEZPIECZNA EDUKACJA projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach EFS, Działania 7.7 oraz przedsięwzięć związanych z walką i zapobieganiem COVID-19 RPO Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, wartość projektu 72 090,19 zł. Lata realizacji 2020-2021, projekt realizowany przez wszystkie szkoły. W ramach projektu zakupiono środki ochrony osobistej, urządzenia do dezynfekcji, szafki do szatni w ZS Ostrowiec, wymieniono wykładzinę w 2 salach w Przedszkolu w Malechowie.
- „POMORZE ZACHODNIE-WSPARCIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE” w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 7.7 Wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niepełnosprawnością oraz przedsięwzięć związanych z walką i zapobieganiem COVID-19 Regionalny Program Operacyjny Województwa

Zachodniopomorskiego 2014-2020, wartość projektu 51 508,00 zł, w tym dofinansowanie 48 675,06 zł. Lata realizacji 2021-2022, projekt realizowany przez wszystkie szkoły. Celem projektu była realizacja w szkołach zajęć polegających na wsparciu psychologiczno- pedagogicznym, którego zwiększone zapotrzebowanie wynikało z pandemii COVID-19. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w ramach projektu była prowadzona w formie: zajęć rozwijających uzdolnienia; zajęć rozwijających umiejętności uczenia się; zajęć dydaktyczno-wyrównawczych; zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne; zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu; warsztatów.

EGZAMIN ÓSMOKLASISTY

W roku szkolnym 2021/2022 do egzaminu ósmoklasisty przystąpiło 77 uczniów, w tym:

Szkoła Podstawowa w Lejkowie – 18 uczniów,

Szkoła Podstawowa w Niemicy – 20 uczniów,

Szkoła Podstawowa w Ostrowcu - 17 uczniów,

Szkoła Podstawowa w Malechowie – 22 uczniów.

Tabela 17. Wyniki procentowe (bez języka niemieckiego) z egzaminu ósmoklasisty

Egzamin	Lejkowo	Niemica	Ostrowiec	Malechowo	Gmina	Powiat	Województwo
Język Polski	55,9	59,8	59,6	60,05	59	54	55,42
Matematyka	40	56,8	55,5	52	51	50	53,22
Język angielski	50	70,65	56,6	59,65	60	59	65,21

Źródło: Urząd Gminy Malechowo

W roku szkolnym 2021/2022 średni wynik uzyskany przez uczniów szkół podstawowych w gminie Malechowo był powyżej średniej w powiecie, a z języka polskiego powyżej średniej w województwie. Najlepszy wynik uzyskała w tym roku Szkoła Podstawowa w Niemicy, przewyższając średnią powiatu i województwa ze wszystkich przedmiotów.

OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

Ważnym elementem w pracy dydaktyczno-wychowawczej jest rozwój zainteresowań i talentów uczniów w różnych dziedzinach. Rok szkolny 2021/2022 był kolejnym rokiem w którym uczniowie podejmowali rywalizację w różnych konkursach i turniejach. W poniższym zestawieniu ujęto najważniejsze osiągnięcia uczniów w poszczególnych placówkach.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Malechowie:

1. I miejsce w Finale Wojewódzkim ID w piłce nożnej dziewcząt – Malechowo, czerwiec 2022;
2. II miejsce w Finale Powiatowym ID w piłce nożnej chłopców-Malechowo, kwiecień 2022;

3. III miejsce w Finale Powiatowym ID w drużynowych biegach przełajowych dziewcząt, Sławno, kwiecień 2022;
4. II miejsce w turnieju piłki nożnej rocznik 2011 Akademia Młoda Ekstraklasa organizowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, Szczecin, maj 2022;
5. Dwoje uczniów otrzymało tytuł finalisty konkursu przedmiotowego z j. niemieckiego;
6. Konkurs matematyczny Kangur 2022- klasy II-VIII, marzec 2022, wyróżnienie uczeń klasy VII.

Zespół Szkół w Ostrowcu

1. Finaliści konkursów przedmiotowych Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty: finalistka klasy VIII z języka polskiego, finalista klasy VII z historii;
2. Wyróżnienie uczennicy klasy VI w Powiatowym Turnieju Teatralnym w Sławnie w kategorii monodram;
3. Mistrzostwa Województwa Zachodniopomorskiego w Warcabach Stupolowych 2022 r. kategorie: Dziewczęta 13 – 16- II miejsce, Dziewczęta 10-13 - III miejsce, Chłopcy 8-10 - III miejsce, Dziewczęta 8-10 - II miejsce;
4. Mistrzostwa Powiatu Sławieńskiego w Warcabach Stupolowych 2022 r. kategorie: Dziewczęta 13 – 16 - II miejsce, Dziewczęta 10-13 - III miejsce, Chłopcy 8-10 - II miejsce;
5. Powiatowe mistrzostwa w tenisie stołowym: dziewczęta klasa VII i VIII – I miejsce;
6. Powiatowe mistrzostwa w tenisie stołowym: chłopcy klasa VII i VIII – II miejsce.

Szkoła Podstawowa w Niemicy

1. Finalista konkursu przedmiotowego z języka polskiego organizowanego przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie – uczeń klasy VIII;
2. II miejsce w Powiatowym Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym;
3. Konkursy plastyczne: Laureat Powiatowego Konkursu „Wolni od Internetu”;
4. Czterech uczniów wyróżnionych w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym „Kangur”.

Szkoła Podstawowa w Lejkowie

1. Docenienie sportowych aktywności i sukcesów uczniów przez Polski Komitet Olimpijski Srebrnym Medalem Polskiego Komitetu Olimpijskiego „Za Zasługi dla Polskiego Ruchu Olimpijskiego”;
2. II miejsce w powiecie sławieńskim w rywalizacji sportowej w ramach Igrzyskach Dzieci (klasy I- VI);

STYPENDIA SZKOLNE

Zgodnie z dyspozycją art. 90b, 90c i art. 90g ustawy o systemie oświaty wspomagano uczniów w formie stypendiów sportowych, szkolnych. Warunkiem otrzymania stypendium naukowego jest: zachowanie co najmniej dobre, średnia ocen co najmniej 5,0.

Stypendia sportowe przyznawane są za I, II, III miejsce finał wojewódzki i co najmniej dobre zachowanie. W czerwcu 2021 r. stypendium naukowe i sportowe otrzymało 63 uczniów.

System edukacji na terenie gminy Malechowo jest dobrze rozwinięty i zaspokaja potrzeby mieszkańców w dostępie do przedszkoli i szkół podstawowych. W dalszym ciągu należy wspierać rozwój szkolnictwa na terenie gminy, w tym przede wszystkim należy rozwijać bazę dydaktyczną oraz sportowo-rekreacyjną i teleinformatyczną, aby jak najlepiej edukować młode pokolenie. W ramach edukacji szkolnej należy zwrócić uwagę na gospodarcze potrzeby rynku pracy i tym samym kształtować odpowiednie postawy przedsiębiorczości już od najmłodszych lat. Dodatkowo rozwój szkolnictwa powinien uwzględniać potrzeby uczniów słabych oraz zdolnych, a także uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Ważne jest zwrócenie uwagi także na aspekty dostępności w zakresie cyfrowym, architektonicznym i informacyjno-komunikacyjnym, aby minimalizować zjawisko wykluczenia społecznego dzieci w wieku przedszkolno-szkolnym. W obecnych czasach istotne jest także zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność pedagogów i psychologów w szkołach, którzy w środowisku szkolnym mają możliwość skutecznego i natychmiastowego reagowania na zdiagnozowane potrzeby uczniów. W sytuacji pandemii, zbrojnego ataku na Ukrainę i innych zagrożeń w rozwoju emocjonalnym uczniów rola specjalistów z zakresu psychologii czy pedagogiki specjalnej jest istotna z uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa i przeciwdziałanie negatywnym skutkom pojawiających się zagrożeń w życiu młodego człowieka.

IV.6 Instytucje kultury i rekreacji

Za edukację kulturalną mieszkańców gminy Malechowo, obok placówek edukacyjnych, odpowiada Gminna Biblioteka Publiczna im. Emilii Gierczak w Malechowie oraz filie biblioteczne w Niemicy, w Ostrowcu, w Lejkowie oraz w Pękaninie. Funkcję rozwoju kulturalnego pełnią również Świetlica Kultury w Malechowie i Dom Wiejski w Ostrowcu (oddany do użytku w 2020 r.). W roku 2021 wyremontowano pomieszczenia Gminnej Biblioteki Publicznej w Malechowie.

Zdjęcie 1. Dom Wiejski w Ostrowcu

Źródło: <https://malechowo.pl/wiadomosci/> (dostęp: 10.09.2022 r.)

W Malechowie działa Orkiestra Dęta, w Niemicy Zespół Ludowy „Słoneczko”, a w Ostrowcu Zespół Ludowy „Ostrowianie” oraz zespół wokalny „Minutki”. Od lat odbywają się na terenie gminy cykliczne przeglądy zespołów ludowych cieszące się dużą popularnością wśród mieszkańców i specjalnie przybywających gości.

Gminna Biblioteka Publiczna im. Emilii Gierczak w Malechowie posiada własną stronę internetową i profil na Facebooku. Katalog on-line tworzony jest na bieżąco, z możliwością wyszukania interesującej pozycji. W 2021 r. ze środków własnych zakupiono dostęp do e-booków Legimi oraz udostępniono bezpłatny dostęp do Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych - ACADEMICA. Dużym zainteresowaniem cieszą się umieszczane na profilu Facebook nagrania wspólnego czytania przez bibliotekarzy czy lekcje biblioteczne np. o Kubusiu Puchatku oraz tematyczne koncerty muzyczne przygotowywane przez Malechowską Orkiestrę Dętą wspólnie z bibliotekarzami.

Gminna Biblioteka Publiczna im. Emilii Gierczak w Malechowie realizuje szereg działań z zakresu upowszechniania czytelnictwa jak również z zakresu kultury, edukacji i integracji. W 2021 r. organizowała cyklicznie lekcje biblioteczne, które były organizowane dla uczniów szkół podstawowych. Ogółem przeprowadzono 29 lekcji bibliotecznych obejmujących Szkoły Podstawowe w Malechowie, Niemicy, Lejkowie i Ostrowcu. Dodatkowo biblioteka w roku 2021 przeprowadziła 4 lekcje biblioteczne on-line. Lekcje zostały nagrane i udostępnione na profilu w mediach społecznościowych (Facebook) i stronie internetowej biblioteki. Przedstawione zostały także recenzje wybranych książek dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych, wystawy – prezentacje, które również zostały umieszczone na Facebooku i stronie internetowej biblioteki.

W 2021 r. pomimo pandemii w bibliotekach odbyło się wiele wydarzeń kulturalno-oświatowych np.: Akcja Narodowe Czytanie „Moralność Pani Dulskiej” G. Zapolskiej, Historia Kubusia Puchatka, Romantyczne wiersze na Walentynki. Biblioteka prowadziła również zajęcia plastyczne, dyskusje nad książką, warsztaty komiksowe, Dzień głośnego czytania itp. Organizowała szereg konkursów tematycznych, m.in. konkurs kaligrafii, fotograficzny, plastyczny, muzyczny itp. W ramach działalności biblioteki w 2021 r. odbył się szereg imprez kulturalnych, tj.: Pasowanie na Czytelnika uczniów klas pierwszych, „Światowy Dzień Pluszowego Misia” czy „Cała Polska Czyta Dzieciom”, „Książkowy challenge” oraz GBP brała udział w organizowanym przez Gminę Malechowo „Festiwalu Kolorów”, podczas którego wystawiła swoje stoisko z atrakcjami dla dzieci.

Biblioteki na prośbę zainteresowanych osób z problemami zdrowotnymi, przygotowują zestawy książek i dostarczają je do mieszkań czytelników. Podczas wypożyczeń na prośbę zainteresowanych bibliotekarz dobiera literaturę z większym drukiem i odstępem ułatwiającym czytanie.

Wszystkie placówki biblioteczne są wyposażone w komputery, cztery biblioteki posiadają dostęp do Internetu. Biblioteka w Malechowie uruchomiła elektroniczną obsługę wypożyczeń. W pozostałych bibliotekach nie ma wprowadzonego jeszcze całego księgozbioru. GBP

w Malechowie uczestniczyła w Programie Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025" Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych pozyskując fundusze na uzupełnianie księgozbioru.

W 2021 r. na stanie Gminnej Biblioteki Publicznej im. Emilii Gierczak w Malechowie znajdowało się łącznie 34 874 pozycji bibliotecznych. Odnotowano 682 nabytki, a zakupiono 472 pozycji. Komputerowo opracowano 24 702 pozycji bibliotecznych. W 2021 r. z biblioteki fizycznie skorzystało 4 893 razy, odnotowano 217 odwiedzin wirtualnych. Wypożyczono 6 296 książek na zewnątrz, a w ramach udostępnień na miejscu skorzystano 113 razy.

Od września 2020 r. na kulturalnej mapie gminy Malechowo pojawiła się Świetlica Kultury w Malechowie, której zadaniem jest szeroko pojęta organizacja życia kulturalnego mieszkańców. Funkcjonuje ona w strukturach Urzędu Gminy, a za jej działalność odpowiedzialny jest Referat Promocji, Rozwoju i Kultury.

W obiekcie znajduje się sala świetlicowa, w której odbywają się zajęcia opiekuńcze, sala studyjna, gdzie ćwiczą uczestnicy sekcji artystycznych, sala koncertowa, w której organizowane są koncerty, szkolenia, warsztaty oraz seanse filmowe. Dużym atutem Świetlicy Kultury jest w pełni wyposażony aneks kuchenny, nieoceniony podczas wydarzeń czy spotkań integracyjnych. Warto zaznaczyć, że budynek jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Podczas zajęć opiekuńczych dzieci pod okiem instruktora rozwijają pasje plastyczne, odrabiają lekcje, przygotowują talent show, uczestniczą w warsztatach kulinarnych, oglądają filmy na dużym ekranie. Jest to miejsce, w którym dzieci integrują się ze sobą, biorąc udział w konkurencjach sportowych, grach czy też realizując wspólne inicjatywy.

Świetlica Kultury jest miejscem, w którym zarówno dzieci, jak i dorośli mogą rozwijać swoje pasje. Oferta zajęć artystycznych jest bogata i obejmuje różnego rodzaju ćwiczenia, treningi, próby czy naukę gry na instrumentach. Do dyspozycji mieszkańców są: treningi breakdance, karate i jogi, zajęcia muzyczne tj. rytmika i wokale, nauka języka angielskiego, gry logiczne oraz robotyka. W sekcjach instrumentalnych uczestnicy uczą się gry na instrumentach tj. trąbka, pianino, saksofon, klarnet, perkusja i gitara. Każdy również może zostać członkiem Orkiestry z Malechowa, doświadczenie instrumentalne nie jest wymagane, a nauka odbywa się podczas prób. Zdecydowana większość zajęć jest bezpłatna, a wszelkie wydatki finansowane są ze środków własnych gminy.

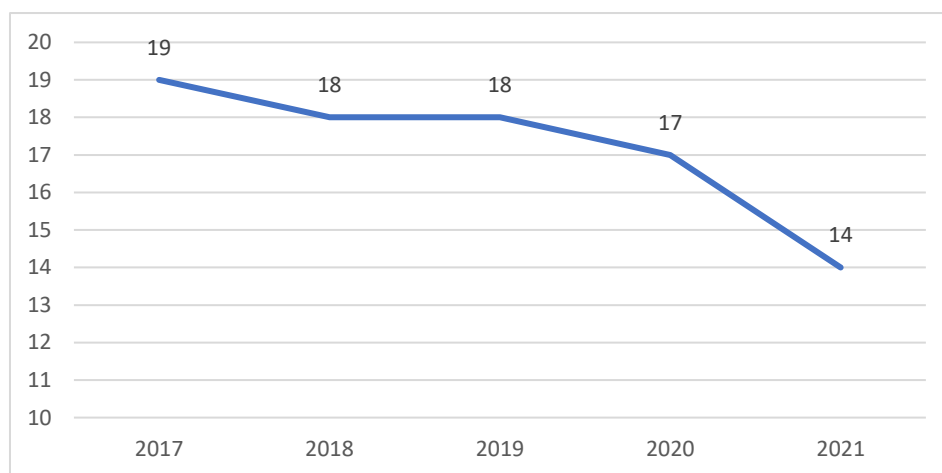
W Świetlicy Kultury odbywają się liczne koncerty z udziałem Orkiestry Malechowo, zespołów ludowych, uczestników sekcji instrumentalnych oraz Zespołu „Minutki”. Do najważniejszych trzeba zaliczyć: koncerty bożonarodzeniowe, z okazji Dnia Matki, koncerty niepodległościowe, koncerty wielkanocne, z okazji Dnia Kobiet i wiele innych. Podczas pandemii, kiedy nie można

było działać stacjonarnie, transmisje z wydarzeń muzycznych udostępniane były online. W okresie ferii i wakacji organizowane są atrakcyjne, bezpłatne półkolonie dla dzieci ze szkół podstawowych. Ponadto odbywają się liczne wystawy, spotkania autorskie, warsztaty artystyczne i edukacyjne oraz szkolne apele i akademie.

Wszystkie realizowane projekty, działania i wydarzenia są na bieżąco udostępniane w mediach społecznościowych tj. Facebook i Instagram na profilu Świetlicy Kultury w Malechowie, dodatkowo wspieranych przez media Gminy Malechowo tj. strona internetowa, Facebook, Instagram i Youtube.

Funkcje kulturalne, edukacyjne i integracyjne realizowane są także przez organizacje pozarządowe, które aktywnie prowadzą swoją działalność na terenie gminy. W analizowanych latach nieznacznie zmniejszyła się liczba tych organizacji w gminie, choć jak widać z poniższego wykresu ubywa ich z każdym rokiem. W 2021 r. odnotowano 14 organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Malechowo. Część z nich to organizacje nieaktywne lub mało aktywne.

Wykres 12. Liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy Malechowo w latach 2017-2021

Źródło: dane z Urzędu Gminy Malechowo

Na terenie gminy Malechowo działają następujące organizacje społeczne:

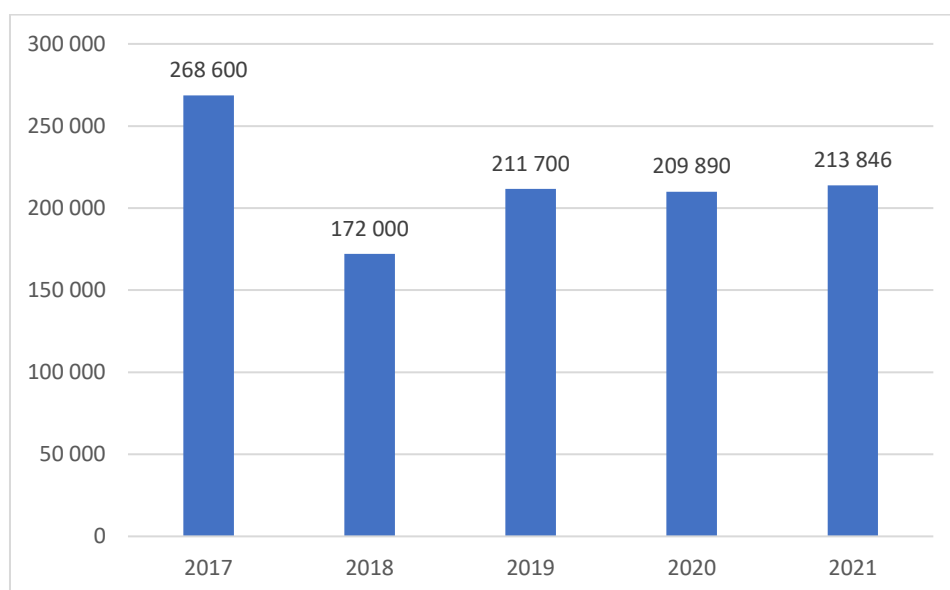
1. ZOZ Malechowo,
2. OSP w Sulechowie,
3. OSP w Pękaninie,
4. OSP w Ostrowcu,
5. Fundacja "Odnowa Wsi",
6. OSP w Malechowie,
7. OSP w Karwicach,
8. Stowarzyszenie na Rzecz Utworzenia i Rozwoju Muzeum Techniki i Techniki Wojskowej "Tytan",
9. Stowarzyszenie Zespołu Ludowego "Ostrowianie" w Ostrowcu,

10. Stowarzyszenie dla Ziemi Malechowskiej,
11. Stowarzyszenie Klubu Sportowego Strong Zielenica,
12. Przyjazne Przystawy,
13. Ludowy Zespół Śpiewaczy Słoneczko,
14. Fundacja Samorządowców i Przyjaciół Ziemi Sławieńskiej "Sława".

Działalność organizacji pozarządowych na terenie gminy stanowi cenne źródło rozwoju aktywności i integracji społeczeństwa. Organizacje zrzeszają dzieci, młodzież oraz dorosłych. Angażują ich w różnego rodzaju działania edukacyjne, społeczne, sportowe. Wpływają na wzrost aktywności społecznej i często są jedną z form spędzenia czasu wolnego. Współpraca samorządu z organizacjami społecznymi odbywa się na podstawie corocznie uchwalanego *Programu Współpracy Gminy Malechowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*. Celem głównym Programu współpracy gminy z organizacjami jest kształtowanie świadomego społeczeństwa obywatelskiego oraz budowanie partnerstwa między gminą Malechowo a organizacjami pozarządowymi poprzez zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój gminy, dzięki czemu oczekuje się poprawy stopnia integracji mieszkańców i rozwinięcia oferty spędzania czasu wolnego, a także budowanie tożsamości i spójności gminy poprzez inicjowanie, wspieranie i promowanie inicjatyw mieszkańców gminy Malechowo oraz tworzenie zintegrowanych i obywatelsko świadomych wspólnot na poziomie lokalnym naszej gminy.

Każdego roku na realizację zadań publicznych gmina Malechowo przeznacza środki finansowe dla organizacji pozarządowych. Od roku 2018 wysokość tych środków systematycznie wzrasta. Dotacje wykorzystywane są do organizacji zadań statutowych, głównie w obszarze sportu i kultury.

Wykres 13. Środki finansowe przeznaczone dla organizacji społecznych na realizację zadań publicznych w latach 2017-2021

Źródło: dane z Urzędu Gminy Malechowo

W 2021 r. gmina w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi przeznaczyła kwotę 213 846,00 zł na realizację zadań publicznych w ramach konkursów ofert. Środki finansowe zostały przekazane następującym organizacjom:

- Stowarzyszenie Zespołu Ludowego „Ostrowianie” w Ostrowcu – 20 000,00 zł,
- Stowarzyszenie Ludowy Zespół Śpiewaczy Słoneczko – 19 846,00 zł,
- Klub Sportowy „Arkadia” Malechowo – 80 000,00 zł,
- Stowarzyszenie Klubu Sportowego „Strong Zielenica” – 70 000,00 zł,
- Uczniowski Klub Sportowy Niemica – 8 000,00 zł,
- Uczniowski Klub Sportowy „Pomerania Ostrowiec” – 8 000,00 zł,
- Uczniowski Klub Sportowy „Grabowa” SP Lejkowo – 8 000,00 zł.

Dodatkowo w 2021 r. gmina Malechowo zleciła realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym w trybie pominięcia otwartego konkursu ofert jednej organizacji pozarządowej – Pomorskiej Fundacji „Jaś i Małgosia” na zadanie polegające na zapewnieniu sprzętu rehabilitacyjno-pomocniczego. Na ten cel przeznaczono 5 000,00 zł.

W gminie Malechowo działają kluby sportowe, które przyjęły formę stowarzyszeń zwykłych rejestrowanych w Starostwie Powiatowym. Należą do nich:

1. Uczniowski Klub Sportowy Grabowa SP Lejkowo,
2. Klub Sportowy „Arkadia” Malechowo,
3. Uczniowski Klub Sportowy ECO-SP Niemica,
4. Uczniowski Klub Sportowy „Pomerania Ostrowiec”.

Działalność organizacji pozarządowych w gminie Malechowo jest prowadzona na wielu płaszczyznach. Są stowarzyszenia artystyczne, które skupiają się głównie na prowadzeniu zespołów ludowych. Kluby sportowe rozwijają zainteresowania w zakresie wszelkiego rodzaju dyscyplin. Zadaniem jednostek OSP są działania ratownicze, ale też bardzo często angażują się w życie społeczne patronując grupom nieformalnym lub pomagając podczas organizacji wydarzeń kulturalnych. Pozostałe stowarzyszenia i fundacje mają charakter ogólnospołeczny, co znaczy, że zajmują się różnego rodzaju projektami mającymi na celu poprawę życia i wizerunek danej miejscowości. Prowadzą działania edukacyjne, animacyjne, a nawet wydawnicze.

Gmina Malechowo zachęca wszystkie organizacje do rozwoju i kształcenia. Pracownicy Urzędu Gminy pomagają pozyskiwać środki zewnętrzne, organizowane są szkolenia dla NGO z pisania wniosków do programów „Społecznik” i „Mikrodotacje”, a w ramach małych grantów oraz otwartych konkursów ofert finansowane są zadania klubów sportowych i działalność artystyczna zespołów ludowych. Warto zaznaczyć, że współpraca gminy i organizacji pozarządowych jest korzystna dla obu stron, a przede wszystkim dla mieszkańców. Przedstawiciele OSP chętnie wspierają organizację gminnych wydarzeń, zespoły budują program artystyczny, a stowarzyszenia zajmujące się działalnością animacyjną bardzo często wspierają inicjatywy Wójta gminy Malechowo.

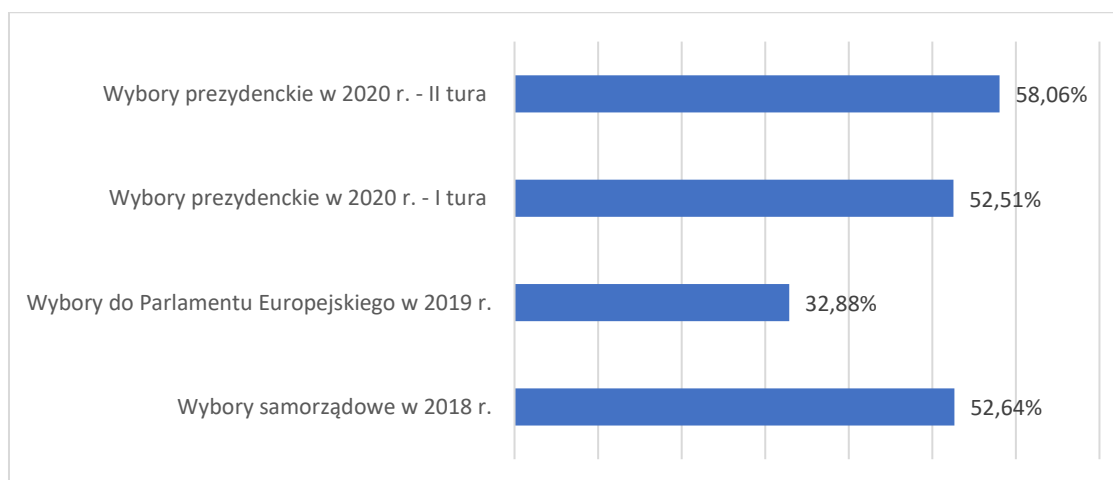
Zdjęcie 2. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Malechowo

Źródło: Raport o stanie gminy Malechowo za 2021 r., s. 104.

Aktywność obywatelska to również udział mieszkańców gminy w wyborach. Frekwencja mieszkańców gminy Malechowo w 2018 r. w wyborach samorządowych wynosiła 52,64%, do Parlamentu Europejskiego – 32,88%. Z kolei w wyborach prezydenckich w 2020 r. uczestniczyło 52,51% mieszkańców gminy w I turze oraz 58,06% w II turze. Z powyższych danych wynika, że mieszkańcy gminy Malechowo angażują się w ograniczonym stopniu w życie polityczne i wyborcze.

Wykres 14. Frekwencja wyborcza w gminie Malechowo

Źródło: dane z Urzędu Gminy Malechowo

W zakresie rozwoju rekreacji na terenie gminy Malechowo funkcjonuje rozwinięta sieć infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Sołectwa posiadają place zabaw, boiska sportowe oraz siłownie zewnętrzne i świetlice wiejskie. W ramach zadań inwestycyjnych gmina planuje kolejne zadania w zakresie rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej, co korzystnie wpływa na wizerunek gminy oraz stwarza możliwości do aktywności fizycznej. Dodatkowo widoczna jest potrzeba modernizacji lub uzupełnienia i dostosowania do potrzeb mieszkańców istniejącej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

IV.7 Społeczeństwo informacyjne

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. określa środki służące zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz obowiązki podmiotów publicznych w tym zakresie. W dobie cyfryzacji wiele spraw urzędowych i administracyjnych można załatwić drogą elektroniczną, bez konieczności osobistego stawiania się w urzędzie. Cyfryzacja i sfera komunikacyjno-informacyjna stanowią ważny aspekt usprawniający życie społeczne.

Gmina Malechowo posiada własną stronę internetową, działającą pod adresem <https://malechowo.pl/> oraz Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Gminy (BIP) pod adresem <http://ug.malechowo.ibip.pl/public/>. Na stronie gminy Malechowo oraz w BIP publikowane są informacje oraz bieżące komunikaty dla mieszkańców, inwestorów oraz osób zainteresowanych. Obie strony są częściowo zgodne z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Dużym ułatwieniem w poszukiwaniu informacji jest przejrzystość stron, logiczny układ, a także ułatwienia w postaci kontrastu oraz zmiany wielkości czcionki. W obszarze strony internetowej i cyfryzacji Urzędu wprowadzono szereg serwisów i aplikacji, które zostały scharakteryzowane poniżej.

Pod adresem <http://ug.malechowo.ibip.pl/public/?id=132548> udostępniane są uchwały Rady Gminy. Zarządzenia Wójta gminy Malechowo znajdują się pod adresem <http://ug.malechowo.ibip.pl/public/?id=120902>. Urząd Gminy w Malechowie zapewnia komunikację z klientami poprzez pocztę e-mail. Dodatkowo mieszkańcy gminy mogą korzystać z Elektronicznej Skrzynki Podawczej (ESP) na platformie ePUAP /ugmalechowo/skrytka). ESP to dostępny publicznie środek komunikacji elektronicznej służący do przekazywania dokumentu elektronicznego do podmiotu publicznego przy wykorzystaniu powszechnie dostępnego systemu teleinformatycznego.

W gminie funkcjonuje również System Informacji Przestrzennej (SIP) (<https://malechowo.e-mapa.net/>). Dostęp do SIP w gminie Malechowo służy do pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania danych zawierających informacje przestrzenne oraz towarzyszące im informacje opisowe o obiektach wyróżnionych w części przestrzeni objętej działaniem systemu. Podstawowym elementem Systemu Informacji Przestrzennej jest baza danych zawierająca informacje (przestrzenne i opisowe) o obiektach świata rzeczywistego reprezentowanych w systemie. Główną cechą systemów SIP jest możliwość prezentacji kartograficznej zawartych w nich danych.

Ponadto gmina Malechowo posiada Mobilny System Informacji Lokalnej (SISMS), gdzie po zarejestrowaniu na stronie <https://rejestracja.sisms.pl/rejestracja/nadawca/536cc7ca/Gmina-Malechowo>) mieszkańcom gminy wysyłane są wiadomości o aktualnych sprawach, lokalnych wydarzeniach, zagrożeniach, awariach, przetargach, zamówieniach publicznych oraz o oświacie i ochronie zdrowia.

Gmin Malechowo jest również dostępna w mediach społecznościowych. Pod adresem <https://pl-pl.facebook.com/gminamalechowo> znajduje się profil Facebook gminy, gdzie udostępniane są relacje z bieżących wydarzeń w postaci zdjęć i opisów oraz liczne ważne informacje dotyczące gminy. Ponadto dużą aktywność gminy Malechowo można zaobserwować na Instagramie (https://www.instagram.com/gmina_malechowo/) oraz w serwisie YouTube (<https://www.youtube.com/channel/UC-PEZktxaMi9Cj5h4BWIHdA>).

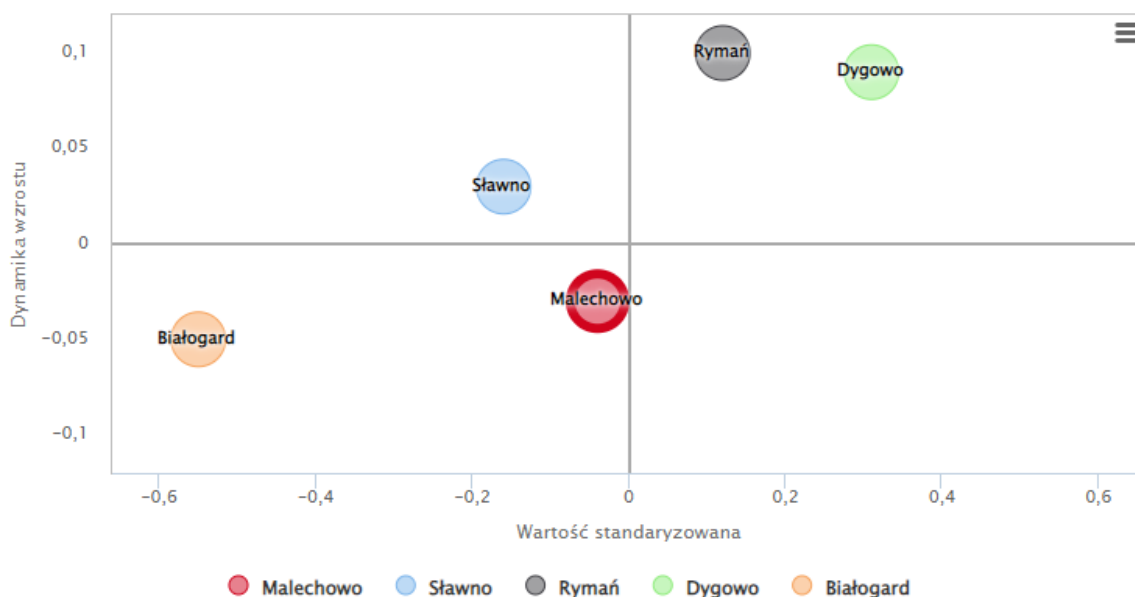
IV.8 Podsumowanie uwarunkowań społecznych

Gmina Malechowo pod względem społecznym rozwija się bardzo prężnie. Zaspokajane są podstawowe potrzeby mieszkańców w dostępie do kultury, sportu, edukacji, ochrony zdrowia. Gmina dąży do zaspokojenia potrzeb bezpieczeństwa i aktywnie współpracuje z organizacjami społecznymi. Charakteryzując rozwój gminy pod względem wymiaru społecznego dokonano analizy porównawczej gminy z innymi gminami w podregionie koszalińskim.

Wskaźnik rozwoju społecznego został opracowany na podstawie danych pochodzących z różnych obszarów strefy społecznej, do których należą: dostępność i jakość usług oraz infrastruktury, dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych, zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy, poziom bezpieczeństwa oraz sytuacja demograficzna. Obejmuje kluczowe aspekty sfery społecznej, dlatego można przyjąć go za miarodajny.

Analizując dynamikę wzrostu pod względem społecznym gmina Malechowo na tle wybranych gmin z województwa zachodniopomorskiego osiąga ujemną wartość tego wskaźnika, co oznacza, że w porównaniu do innych gmin w grupie porównawczej gmina Malechowo rozwija się słabiej. Ujemne pozycjonowanie gminy na osi Y wskazuje na wolniejszy wzrost w ostatnich 5 latach niż w grupie porównawczej. Pod względem rozwoju społecznego gmina Malechowo rozwinęła się szybciej niż gmina Białogard, jednakże zdecydowanie wolniej niż gmina Sławno, Rymań czy Dygowo.

Wykres 15. Wymiar społeczny – porównanie gminy Malechowo z innymi gminami w podregionie koszalińskim

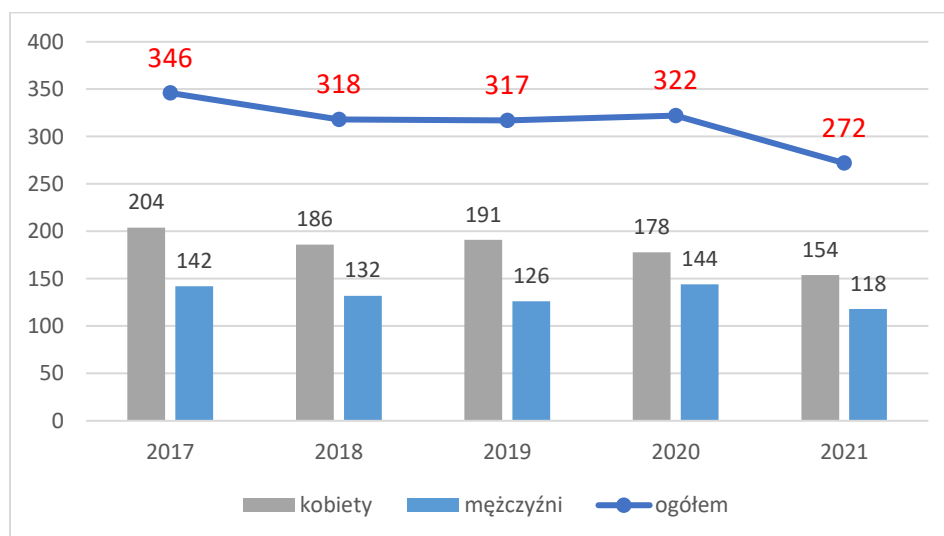
Źródło: <https://www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego?q=zq1X7RMLSx&jst=Malechowo> (dostęp: 15.09.2022 r.)

V. Diagnoza stanu gospodarczego

V.1 Rynek pracy

Na koniec grudnia 2021 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sławnie zarejestrowanych było 272 osób bezrobotnych z terenu gminy Malechowo, w tym 154 kobiety i 118 mężczyzn. Zjawisko pandemii COVID-19 nie wpłynęło znacząco na wzrost ogólnego poziomu bezrobocia na terenie gminy. W 2020 r. liczba osób bezrobotnych zwiększyła się nieznacznie (o 5 osób) w stosunku do roku poprzedniego. Z kolei w 2021 r. można zaobserwować spadek liczby osób bezrobotnych z terenu gminy, co może świadczyć o zwiększonym popycie na pracowników na terenie gminy Malechowo.

Wykres 16. Liczba bezrobotnych na terenie gminy Malechowo w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W analizowanym okresie lat 2017-2021 obserwuje się ogólny spadek bezrobocia w gminie. W gminie Malechowo, po okresie pandemii, najwięcej osób bezrobotnych stanowią w dalszym ciągu osoby długotrwale bezrobotne, które zaliczane są do grup defaworyzowanych na rynku pracy. Do grup tych zalicza się bezrobotne kobiety, osoby młode do 30. roku życia oraz osoby po 50. roku życia i długotrwale bezrobotnych. W tej ostatniej grupie w 2021 r. odnotowano 162 osoby bezrobotne. Osoby długotrwale bezrobotne często posiadają nieodpowiednie lub zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe, mają trudności ze znalezieniem pracy, co przyczynia się do pogorszenia ich jakości życia, zniechęcenia, strachu, braku aktywności zawodowej, a co za tym idzie do wykluczenia społecznego. Często również zasilają tzw. „szarą strefę” albo przyjmują status bezrobotnego, w wyniku czego działania aktywizacyjne skierowane do osób długotrwale bezrobotnych są nieefektywne i mało skuteczne. Praca z tą grupą osób należy do najtrudniejszych, gdyż często dobrowolnie nie chcą one współpracować. Odpowiednie wsparcie i doradztwo w zakresie ukazywania korzyści płynących z zatrudnienia powinny wypływać z różnych instytucji i organizacji, nie tylko tych oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

Sytuacja w pozostałych grupach osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy przedstawia się korzystniej. W analizowanym okresie lat 2017-2021 odnotowano spadek liczby bezrobotnych osób do 30. roku życia o 12 osób, a wśród osób po 50. roku życia spadek ten był nieznaczny i wyniósł 7 osób. Oznacza to, że bezrobotnym osobom po 50. roku życia trudniej jest znaleźć zatrudnienie na lokalnym rynku pracy.

Tabela 18. Liczba bezrobotnych w poszczególnych grupach osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2017-2021

ROK	Bezrobotni		Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Ogółem	Ogółem
2017	346	204	86	98	186
2018	318	186	84	108	182
2019	317	191	85	100	166
2020	322	178	98	92	186
2021	272	154	74	91	162

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Liczba osób bezrobotnych w gminie Malechowo spada, jednakże jest to proces znacznie wolniejszy niż w pozostałych gminach z powiatu sławieńskiego. Dokonując porównania wskaźnika udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym okazuje się, że w gminie Malechowo wskaźnik ten na przestrzeni lat 2017-2021 obniżył się w najmniejszym stopniu (spadek o 1,4 punktu procentowego). Największy spadek liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w gminie Postomino.

Tabela 19. Porównanie udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach w powiecie sławieńskim w latach 2017-2021 [%]

Gmina	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika zmian

Darłowo	7,5	6,7	5,7	7,1	5,7	1,8
Malechowo	8,5	7,9	8,0	8,4	7,1	1,4
Postomino	7,9	6,8	6,3	6,9	5,6	2,3
Sławno	9,3	8,4	8,1	8,2	7,8	1,5

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

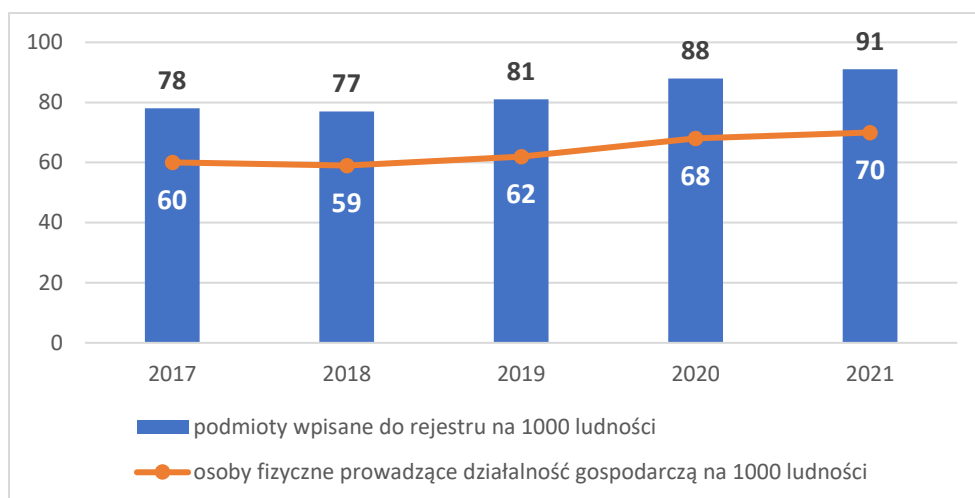
Analizując sytuację na rynku pracy w powiecie sławieńskim zwrócono uwagę na zawody deficytowe w 2022 r. Według barometru zawodów powiat sławieński charakteryzuje się deficytem następujących pracowników: biolodzy i biotechnolodzy, blacharze i lakiernicy samochodowi, cieśle i stolarze, cukiernicy, elektrycy i elektromechanicy, fizjoterapeuci i masażyści, fryzjerzy, geodeci i kartografowie, kierowcy, kosmetyczki, kucharze, lakiernicy, lekarze, magazynierzy, mechanicy pojazdów samochodowych, nauczyciele praktycznej nauki zawodu, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących, nauczyciele przedszkoli, nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych, operatorzy i mechanicy sprzętu robót ziemnych, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej, pielęgniarki i położne, psychologzy i psychoterapeuci, ratownicy medyczni, robotnicy obróbki drewna i stolarze, samodzielni księgowi oraz szefowie kuchni.

W kontekście ww. deficytów zawodów na lokalnym rynku należy zwrócić uwagę na potrzeby lokalnego rynku pracy, aby tym samym kształcić w młodych obywatelach odpowiednie postawy przedsiębiorczości i możliwość stymulowania rozwoju młodych ludzi w kontekście zaspokajania potrzeb lokalnego rynku pracy.

V.2 Przedsiębiorczość

Gmina Malechowo charakteryzuje się wzrastającym wskaźnikiem przedsiębiorczości. W 2021 r. w rejestrze REGON na 1000 ludności w gminie zarejestrowanych było 91 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 70 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W analizowanym okresie wzrosła liczba podmiotów gospodarczych o 13 na 1000 ludności, w tym odnotowano wzrost o 10 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności.

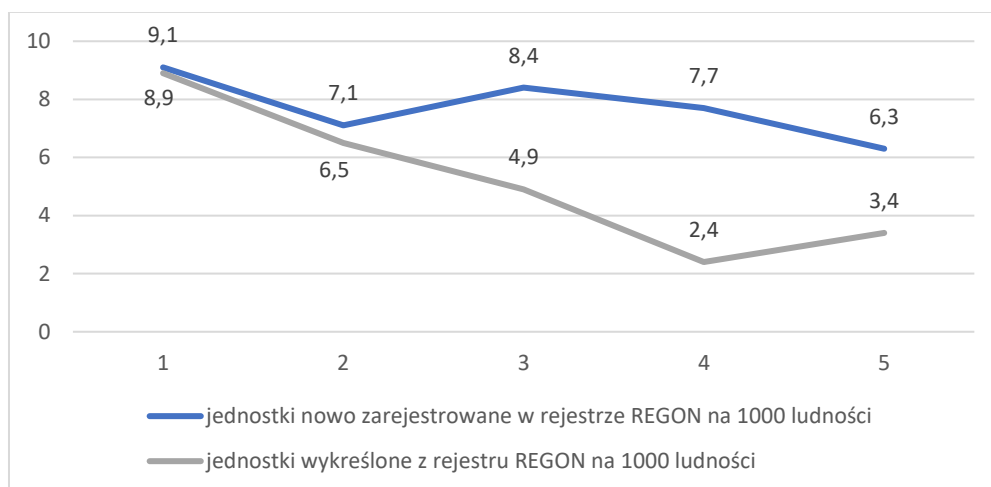
Wykres 17. Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 1000 ludności w gminie Malechowo w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

W 2021 r. w rejestrze REGON na 1000 ludności zarejestrowano 6,3 nowych podmiotów, a 3,4 wyrejestrowano. Warto zauważyć, że od roku 2017 w gminie Malechowo więcej podmiotów powstaje niż jest wykreślanych z rejestru, co świadczy o dobrze rozwijającej się przedsiębiorczości na terenie gminy. Nawet trudny okres czasu pandemii COVID-19 nie wpłynął znacząco na sytuację podmiotów gospodarczych. Mniej z nich zostało zlikwidowanych, niż miało to miejsce w latach wcześniejszych.

Wykres 18. Liczba podmiotów zarejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Malechowo najczęściej (37) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (523) jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających mniej niż 10 pracowników. 9,9% (54) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 34,6% (188) podmiotów, a 55,4% (301) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą

w gminie Malechowo najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (29,8%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (23,8%).

Na terenie gminy znajduje się wielu kluczowych przedsiębiorców, którzy zapewniają zatrudnienie mieszkańcom na lokalnym rynku. Zostali oni przedstawieni w poniższym zestawieniu w podziale na osoby fizyczne i prawne.

I. Kluczowi przedsiębiorcy:

1. Kompozycje ozdobne Sp. z o.o., Karwice 1, 76-142 Malechowo
2. Gospodarstwo rolne Karwice Sp. z o.o., Karwice 34, 76-142 Malechowo
3. Immoterm Sp. z o.o., Ostrowiec 30, 76-142 Malechowo
4. PPU Laminer Sp. z o.o., Sęczkowo 23, 76-142 Malechowo
5. Sylwia Blache KARCZMA MALCHOW, Malechowo 83a, 76-142 Malechowo
6. Anna Cieplik „Zajazd Skalny”, Karwice 5, 76-142 Malechowo
7. Wędliniarstwo naturalne Stanisław Przybysz Sp. Kom., Niemica 52 A, 76-142 Malechowo
8. Zakład Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych "FOL-PAK" Jerzy Kęsik, Przystawy 55B, 76-142 Malechowo
9. Piekarnia „Bułeczka" Adam Surmacz, Ostrowiec 83, 76-142 Malechowo
10. Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe Restauracja „Pod Dębem" Anna Siudek, Malechowo 76, 76-142 Malechowo

II. Kluczowi przedsiębiorcy

1. Energa Operator S.A., ul. Marynarki Polskiej 130, 80-557 Gdańsk
2. Gorzyca Wind Invest Sp. z o.o., ul. Gotarda 9, 02-683 Warszawa
3. PGE Energia Odnawialna S.A., ul. Ogrodowa 59A, 00-876 Warszawa
4. Potegowo Mashav Sp. z o.o., ul. Zielna 37, bud. C, XII Piętro 3, 00-108 Warszawa
5. Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System Sp. z o.o., ul. Mszczonowska 4, 02-337 Warszawa
6. Polska Spółka Gazownictwa Sp., Bandrowskiego 16, 33-100 Tarnów
7. Polskie Sieci Elektroenergetyczne, ul. Warszawska 165, 05-520 Konstancin – Jeziorna.

Dokonując porównania liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w gminie Malechowo z innymi gminami w powiecie sławieńskim okazuje się, że w gminie Malechowo w analizowanych latach 2017-2021 przybyło najmniej podmiotów gospodarczych. Sfera gospodarcza gminy rozwija się stosunkowo wolniej niż w pozostałych gminach na terenie powiatu, na co wskazuje liczba rejestrowanych działalności w rejestrze REGON. Największy wzrost podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności odnotowano w gminie Postomino (205 podmiotów).

Tabela 20. Porównanie liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminach w powiecie sławieńskim w latach 2017-2021

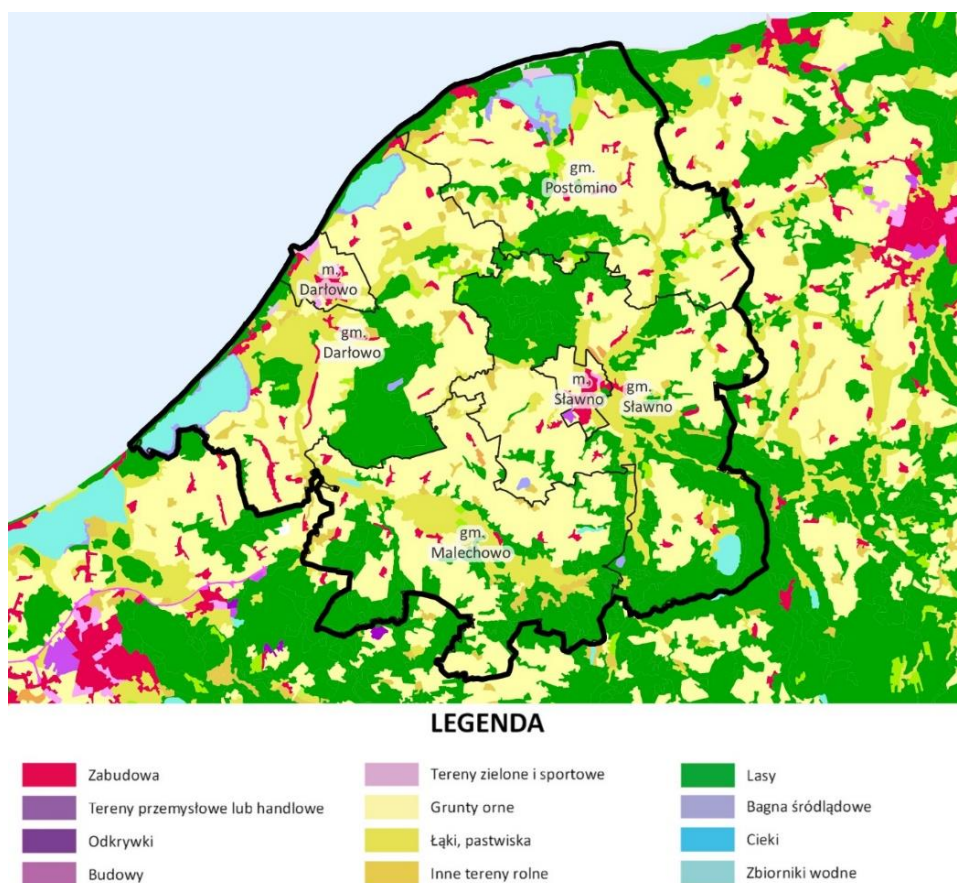
Gmina	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika zmian
Darłowo	983	1 039	1 045	1 092	1 185	202
Malechowo	782	773	811	876	911	129
Postomino	835	858	916	974	1 040	205
Sławno	741	769	824	865	920	179

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

ROLNICTWO I POTENCJAŁY

Gmina Malechowo została zdefiniowana w kategoriach umiarkowanej funkcji rolniczej. Jest ona drugą w kolejności najbardziej zalesioną gminą w powiecie sławieńskim z lesistością na poziomie 31% i powierzchnią gruntów leśnych ogółem 7 231,14 ha (dane za 2021 r.). Według danych GUS w 2020 r. lasy w powiecie sławieńskim zajmowały łączną powierzchnię 30 523,17 ha (29 360,26 ha grunty leśne publiczne, 1 081,6 ha grunty prywatne).

Mapa 2. Ukształtowanie terenów w powiecie sławieńskim

Źródło: Urząd Gminy Malechowo

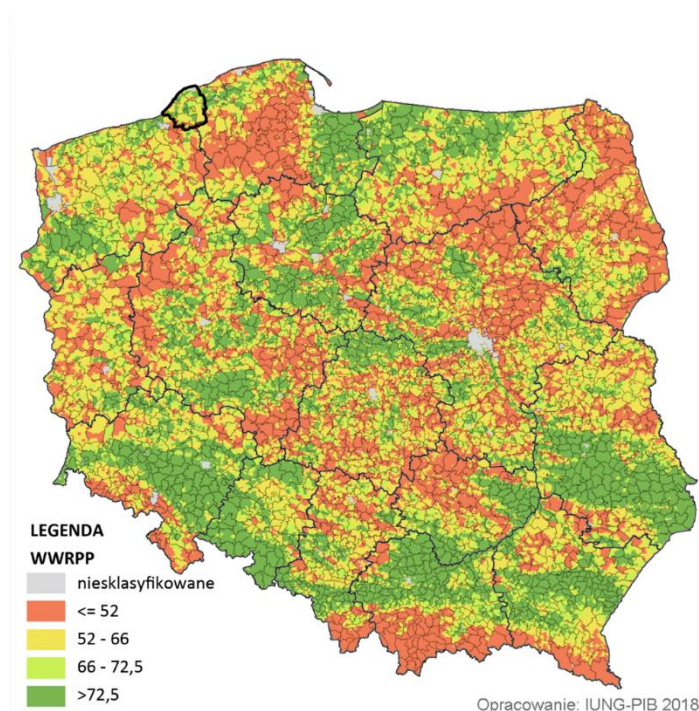
W kontekście rolnictwa głównym celem jest zachowanie przestrzeni rolniczej jako głównego warsztatu produkcyjnego dla ludności rolniczej, utrzymanie krajobrazu charakterystycznego

dla terenów wiejskich, stanowiącego urozmaicenie obszaru o dużej lesistości. Gospodarowanie rolnicze prowadzi się w istniejących uwarunkowaniach przyrodniczych, prawnych i politycznych, w następujących kierunkach zagospodarowania przestrzeni rolniczej:

- ochrona gruntów rolnych,
- poprawa struktury jakościowej użytków rolnych,
- poprawa wykorzystania produktywności przestrzeni rolniczej,
- wykorzystanie przestrzeni rolniczej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
- ekologizacja rolnictwa,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego,
- ograniczanie skutków przemian ustrojowych w rolnictwie.

Wysoki potencjał produkcyjny użytków rolnych gminy umożliwia uprawę i zapewnia wysokie plonowanie wielu wymagających roślin uprawnych a także produkcję wartościowej paszy. Dla poprawy produktywności przestrzeni rolniczej zalecana jest koncentracja i specjalizacja produkcji w gospodarstwach rozwojowych, rozszerzenie struktury upraw o dodatkowe rośliny (w tym nieżywnościowe, np. len). Dla utrzymania dobrej kultury i podniesienia urodzajności gleb niezbędne są zabiegi poprawiające odczyn (regularne wapnowanie). Część północna gminy, posiada duże predyspozycje do wysokotowarowej produkcji rolnej. Predyspozycje te wynikają nie tylko z dominujących tu bardzo dobrych gleb, ale także z rozwiniętego zaplecza produkcyjnego. Na obszarach o przewadze gospodarstw mniejszych zalecane jest prowadzenie bardziej pracochłonnych kierunków produkcji (np. uprawa krzewów jagodowych, truskawek, warzyw itp.). Do uprawy warzyw gruntowych szczególnie preferowane są wsie: Gorzyca i Grabowo ze względu na znajdujące się tam czarne ziemie (strefa przykrawędziowa doliny Grabowej). Doskonałe warunki przyrodnicze do uprawy ziemniaków konsumpcyjnych i sadzeniaków panują w południowej części gminy. Gmina posiada także bardzo dobre warunki naturalne do rozwoju hodowli, szczególnie bydła. Dobre gleby umożliwiają produkcję wysokowydajnych roślin pastewnych, zaś rozległe arealy naturalnych łąk i pastwisk są cennym źródłem najtańszej, wysokowartościowej paszy dającej gwarancję uzyskania zdrowych produktów rolnych.

Mapa 3. Tereny rolnicze w powiecie sławieńskim

Źródło: Urząd Gminy Malechowo

Identyfikuje się tu potencjał rozwoju rolnictwa m.in. w kierunku upraw roślin energetycznych o niskich wymaganiach glebowych i klimatycznych. Bardzo istotne jest też zwiększenie znaczenia w gospodarce gminy produktów lokalnych i ekoproductów, poprzez ich promocję na rynku polskim i rynkach zagranicznych. Do znaczących produktów lokalnych można zaliczyć:

- Wędliniarstwo Naturalne Katarzyna i Damian Kozioł
W Bartolinie można znaleźć przetwory mięsne w słoikach, które są autorskim pomysłem lokalnych rolników. Ich zaletą jest długi termin przydatności oraz smak klasycznej wędliny.
- Wędliniarstwo naturalne Przybysz Stanisław, Przybysz Zofia
Wędliniarstwo Naturalne Stanisław i Zofia Przybysz to rodzinna firma zajmująca się produkcją wędlin tradycyjnie wędzonych. Ich sklepy znajdują m.in. w Koszalinie, Kołobrzegu, Trzebiatowie, Sławnie, Darłowie. Prowadzą również handel na targowiskach w całym regionie.
- Sery z Malechowa – Milena i Marcin Gałka
Milena i Marcin Gałka są hodowcami krów. Ich nowoczesne gospodarstwo jest przykładem doskonałego wykorzystania funduszy unijnych. Na szczególną uwagę zasługują produkowane przez nich sery ekologiczne od mascarpone poprzez paneer, wędzone, a skończywszy na serach z różnego rodzaju ziołami i przyprawami.
- Gospodarstwo Rybackie Zielenica - Anna Skowrońska
Pstrąg z Zielenicy jest znany na całą Polskę. Hodowany jest na obszarze Natura 2000, co ogranicza możliwość ingerencji człowieka w środowisko naturalne, dzięki czemu

woda i zasoby na terenie gospodarstwa są najwyższej jakości. Pstrąg naturalnie wędzony otrzymał certyfikaty jakości: „Doceń polskie”, TOP PRODUKT, Food Show Star oraz Dziedzictwo Kulinarne Pomorza Zachodniego.

Ogromny sukces odniósł kolejny produkt przedsiębiorstwa z Zielenicy, a jest nim „Złoto Zielenicy”, czyli kawior wędzony naturalnie. Małe kuleczki wyglądają jak bursztyn - jest to autorski pomysł właścicieli firmy.

Zielenica Mineral Water to nowa wdrażana koncepcja spójności. Uzdatniona i przebadana pod kątem spożycia wypływa z 40 metrów. Czysta, orzeźwiająca, o niespotykanie wysokim pH woda pochodzi z wielu źródeł na ekologicznych i botanicznych terenach zielonych, zlokalizowanych w obrębie gospodarstwa Zielenica.

- Produkcja miodu

Na terenie gminy Malechowo znajduje się kilkanaście pasiek. Największe znajdują się w Sulechowie i Niemicy. Produkowany jest tam miód najwyższej jakości.

- Winnica w Gorzycy

W Gorzycy prywatny inwestor rozpoczął budowę winnicy, która ma szansę stać się turystyczną perełką na terenie całej gminy. Będzie to kontynuacja wieloletniej tradycji przedwojennej, kiedy na terenie gminy funkcjonowało wiele tego typu gospodarstw.

W gminie Malechowo sytuacja w zakresie doradztwa rolniczego była dobra pod względem wartości wskaźnika i tempa rozwoju powyżej średniej w grupie porównawczej (dane GUS z 2020 r.). Wiąże się to z dostępnością na terenie gminy doradztwa rolniczego oraz usług oddziału Banku Spółdzielczego w Sławnie w relacji do najmniejszej liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w porównaniu do pozostałych gmin powiatu sławieńskiego.

Na dzień 21.10.2022 r. w gminie Malechowo funkcjonowało 367 gospodarstw od 1 do 2 ha, 259 od 2 do 5 ha, 75 od 5 do 7 ha, 82 gospodarstwa od 7 do 10 ha, 95 od 10 do 15 ha, 127 gospodarstw o areale 15 ha i więcej. Razem daje to sumę 1005 gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby fizyczne. Liczba gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby prawne od 1 do 2 ha - 6, od 2 do 5 ha - 4, od 5 do 7 ha - 2 gospodarstwa rolne, od 7 do 10 ha - brak gospodarstw, od 10 do 15 ha - 1, 15 ha i powyżej - 13. Razem daje to sumę 26 gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby prawne.

STAWY RYBNE

Dzięki walorom środowiskowym i doskonałym warunkom do rozwoju stawów rybnych, gmina słynie z hodowli ryb łososiowatych, a pstrąg z Gminy Malechowo degustowany jest nie tylko w kraju, ale i za granicą. Gmina jest liderem w hodowli ryb, co stało się jej wizytówką na przestrzeni lat. Stawy rybne zlokalizowane są w miejscowościach: Kusiczki, Zielenica, Lejkowo, Drzeńsko, Nowy Żytnik, Świącianowo, Niemica, Paproty, Bartolino. Wśród wymienionych dominują ośrodki ryb łososiowatych i ośrodki pstrągowe, występują również stawy karpiove.

Pomimo wzrastającej przedsiębiorczości regionalnej w gminie samorząd lokalny jako przedstawiciel administracji rządowej, powinien pomóc w zakładaniu działalności gospodarczej i rozwijaniu przedsiębiorczości mieszkańców oraz uczestniczyć w aktywizacji do podejmowania pracy zawodowej. Aby dysponować adekwatnymi przesłankami do zakładania własnej działalności dla mieszkańców należy zwrócić uwagę na gospodarcze i naturalne potencjały gminy, do których należą głównie liczne zabytki oraz walory przyrodnicze, które stanowią doskonałą bazę do rozwoju turystyki i agroturystyki. Bliskość z bardziej uprzemysłowionymi, większymi ośrodkami (np. Koszalin) daje także nadzieję rozwoju innych branż gospodarki narodowej.

V.3 Ład przestrzenny

W gminie Malechowo obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Malechowo przyjęte uchwałą Nr XXX/249/2017 Rady Gminy Malechowo z dnia 31 sierpnia 2017 r. Zgodnie z tym dokumentem gmina Malechowo posiada korzystne warunki dla wszystkich osób zamierzających uruchomić i rozwijać działalność gospodarczą w różnych formach, a także osiedlić się lub podnieść standard obecnego zamieszkania wnosząc i modernizując budynek mieszkalny lub wypoczynkowy. Dla właściwego wykorzystania zasobów przestrzeni gminy i jej położenia oraz zagwarantowania zgodnego współistnienia różnych funkcji wskazuje się:

- tereny, na których mogą być realizowane zamierzenia w zakresie działalności produkcyjnej, rzemieślniczej i usługowej tak, by nie powodowała uciążliwości dla otoczenia oraz utraty lub obniżenia walorów środowiska, a lokalizacja wstępnie wskazywała na szanse powodzenia zamierzeń, – rejon, gdzie może być podejmowana działalność gospodarcza opierająca się na wykorzystaniu zasobów środowiska naturalnego,
- obszary, gdzie dotychczas realizowane formy aktywności gospodarczej powinny podlegać zmianom za sprawą cech środowiska naturalnego lub z przyczyn ekonomicznych, – miejsca, gdzie może być wznoszona zwarta zabudowa mieszkaniowa i nieuciążliwe usługi oraz określa zasady jej realizacji,
- możliwe rejon, nowego osadnictwa rozproszonego,
- obszary, gdzie dotychczas realizowane funkcje przyczyniły się do ich zszpecenia i utraty atrakcyjności, ze wskazaniem na konieczność przywrócenia ładu,
- optymalne rozwiązania w zakresie systemów komunikacji, infrastruktury komunalnej i społecznej, ich terytorialny zasięg oraz przewidywany czas realizacji,
- obszary, na których w celu objęcia ochroną cennych zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego podejmowanie działalności gospodarczej, budowlanej lub inżynierskiej będzie całkowicie zakazane, lub też w różnym stopniu ograniczona,
- rezerwuje się obszary dla celów wynikających z potrzeb polityki Państwa oraz innych jednostek samorządu terytorialnego.

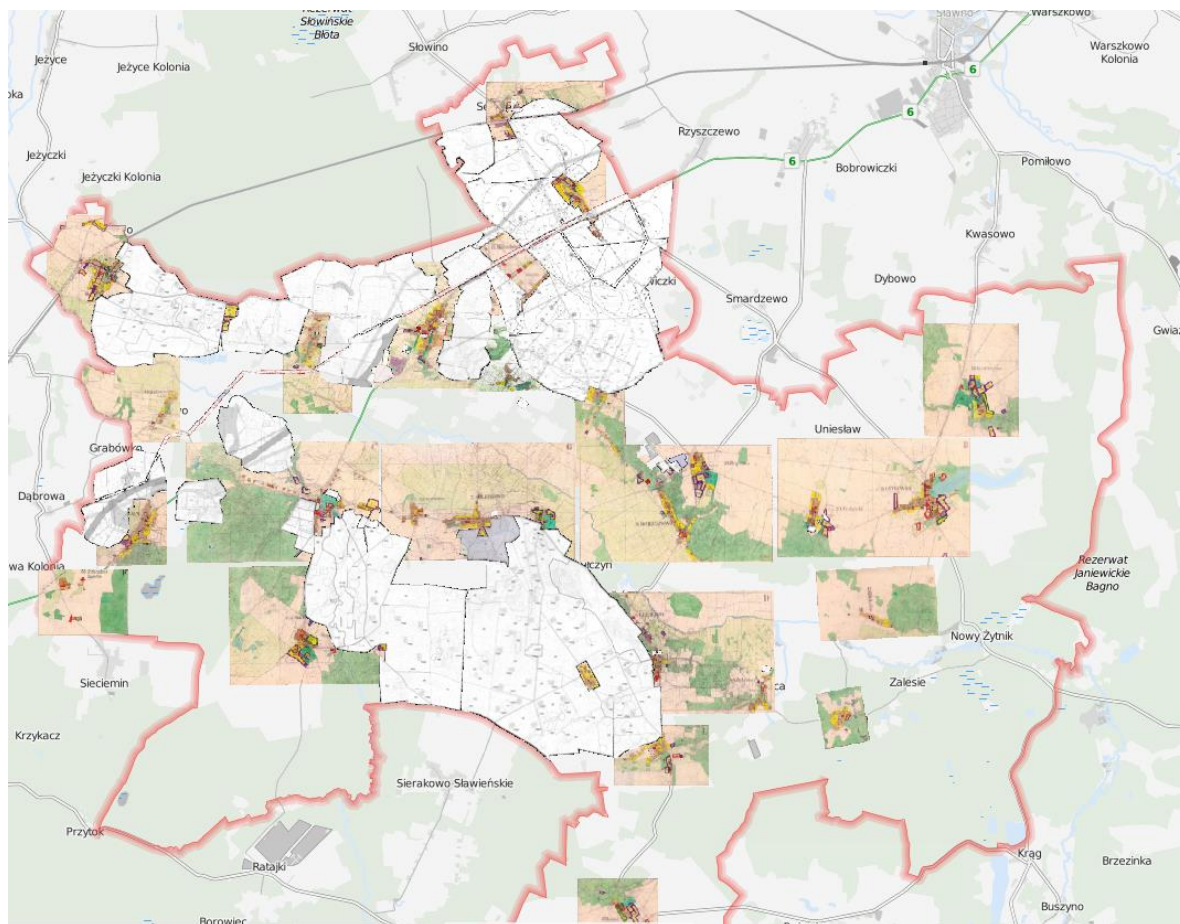
Gmina realizować będzie politykę przestrzenną poprzez:

- Przygotowywane, w oparciu o Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, nowe plany zagospodarowania przestrzennego obszarów gminy, poszczególnych wsi i ich fragmentów.
- Opracowywane dokumenty wieloletniego planowania strategicznego w zakresie rozwiązań komunikacyjnych i infrastruktury komunalnej.
- Inwentaryzowanie posiadanych zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, monitorowanie ich stanu oraz opracowywanie programów ich wykorzystania i ochrony.
- Ustanawianie, w drodze uchwał Rady Gminy, obszarów chronionych oraz wnioskowanie do organów administracji o objęcie ochroną zasobów o zasięgu ponadlokalnym.
- Przygotowanie kompletnej oferty atrakcyjnych dla prowadzenia działalności gospodarczej i osadnictwa terenów, nieruchomości komunalnych, prywatnych oraz pozostających we władaniu innych osób prawnych.

Dla realizacji celu głównego, jakim jest wszechstronny i trwały rozwój społeczno-gospodarczy, gwarantujący stałą poprawę warunków życia jej mieszkańców, najbardziej istotny będzie rozwój gospodarczy poprzez rozwój produkcji rolnej, w tym działów specjalnych, magazynowania i przetwórstwa płodów rolnych, a także rozwój usług turystycznych dla turystyki wiejskiej i kwalifikowanej, wykorzystujących walory środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz obsługi ruchu tranzytowego, przy modernizowanej drodze krajowej nr 6 oraz w znaczącym stopniu energetyki wiatrowej. Funkcją uzupełniającą wszechstronny rozwój gminy będzie rozwój produkcji przemysłowej na rynek krajowy i eksportowy oraz rzemiosła produkcyjnego i usługowego dla zaspokajania potrzeb lokalnych. Powyższym funkcjom towarzyszyć będzie rozwój funkcji osadniczej, wraz z niezbędnymi urządzeniami i sieciami lokalnej infrastruktury technicznej i społecznej, działalności handlowej i usługowej zaspokajającej potrzeby lokalne oraz gospodarki leśnej i eksploatacji kopalin. W sposób istotny wzrastać także będzie znaczenie funkcji ochronnej zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego.

W gminie Malechowo obowiązuje 31 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Znaczna część powierzchni objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (MPZP), co roku jednak podejmowane są nowe uchwały w sprawie objęcia kolejnych terenów planami miejscowymi oraz uchwały mające na celu dokonanie zmian w obowiązujących planach. Taki stan wpływa pozytywnie na wizerunek gminy oraz zadowolenie mieszkańców. W 2021 r. uchwalono 3 nowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które objęły działki w obrębie Niemica, w obrębie Świącianowo oraz w obrębie Sulechowo. Łącznie na terenie gminy Malechowo planami objęte jest 18 071 ha, co stanowi 79,80% powierzchni gminy. Pokrycie większości obszaru gminy MPZP pozwala na ograniczenie liczby procedur z zakresu wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Tych w 2021 r. było zaledwie 4.

Mapa 4. MPZP na terenie gminy Malechowo

Źródło: <https://sip.gison.pl/malechowo> (dostęp: 25.09.2022 r.)

V.4 Mienie komunalne

Gmina Malechowo jest właścicielem gruntów o pow. 535,4816 ha. Na powierzchnię tą składają się grunty pozyskane z komunalizacji mienia ogólnonarodowego oraz grunty nabyte nieodpłatnie od Skarbu Państwa, Powiatu Sławieńskiego, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Gmina Malechowo wg ewidencji gruntów prowadzonej przez Starostwo Powiatowe w Sławnie jest właścicielem 1 134 działek ewidencyjnych. Grunty stanowiące gminny zasób nieruchomości wynoszą 534,0575 ha (powierzchnia pomniejszona o użytkowanie wieczyste tj. 1,4241 ha). Wartość mienia gminy Malechowo brutto wg stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniosła 28 409 956,93 zł., w tym grunty w użytkowaniu wieczystym: 277 500,98 zł.

Gmina jest właścicielem terenów komunalnych, w skład których wchodzi:

1. lasy komunalne – stanowią powierzchnię 7,0233 ha.
2. cmentarze komunalne – zajmują powierzchnię 3,1012 ha gruntów. Są to cmentarze położone w miejscowościach: Sulechówko, Ostrowiec, Malechowo i Niemica. Cmentarze nieczynne zajmują powierzchnię 5,2214 ha. Są to cmentarze położone w miejscowościach: Bartolino, Białęcino, Drzeńsko, Gorzyca, Karwice, Kosierzewo, Kusice, Paproty, Podgórk i Zielenica.

3. drogi gminne – na ogólną powierzchnię dróg gminnych wynoszącą 352,1310 ha składają się: drogi twarde (asfalt, beton) oraz drogi gruntowe. 90% dróg gminnych stanowią drogi wewnętrzne.
4. parki komunalne – gmina Malechowo jest właścicielem czterech parków zabytkowych o powierzchni 36,2193 ha. Są to parki położone w miejscowościach: Niemica, Laski, Kosierzewo, Żegocino. Nadzór nad parkami sprawuje Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie. Gmina jest także właścicielem parku leśnego, położonego w miejscowości Paprotki o ogólnej powierzchni 10,5200 ha.

W nieodpłatnym użytkowaniu znajdują się nieruchomości o powierzchni 1,0650 ha przekazane Zakładowi Opieki Zdrowotnej w Malechowie (Ośrodki Zdrowia: Kawno, Malechowo, Ostrowiec, Lejkowo) a mianowicie:

Tabela 21. Inne prawa majątkowe gminy Malechowo

Lp.	Lokalizacja	Nr lokalu	Nr działki	Powierzchnia działki [ha]
1	Lejkowo	12	150/8	0,3218
2	Ostrowiec	17	341/8	0,1232
3	Kawno	4/1	97/1	0,2654
4	Malechowo	21a	421/9, 421/10	0,3546

Źródło: Informacja o stanie mienia Gminy Malechowo za 2021 r., s. 4.

W zasobie gminy Malechowo znajdują się 3 lokale komunalne (w miejscowościach: Laski, Sulechówko, Malechowo) i 11 lokali socjalnych o ogólnej powierzchni użytkowej 491 m², położonych w miejscowości Laski. Grunty oddane w trwałą zarząd jednostkom nieposiadającym osobowości prawnej wynoszą 7,7024 ha, a należą do nich: Szkoła Podstawowa w Niemicy – 1,9948 ha, Szkoła Podstawowa w Lejkowie – 1,9375 ha, Zespół Szkół w Ostrowcu – 1,6500 ha, Zespół Szkolno – Przedszkolny w Malechowie – 2,1201 ha.

W poniższej tabeli przedstawiono dodatkowo wykaz nieruchomości, których właścicielem jest gmina Malechowo w podziale na miejscowości i liczbę działek.

Tabela 22. Wykaz nieruchomości stanowiących mienie komunalne gminy Malechowo

Obręb ewidencyjny	Liczba działek
Baniewo	4
Bartolino	34
Białęcino	24
Borkowo	38
Darskowo	15
Drzeńsko	25
Gorzyca	74
Grabowo	27
Karwice	67
Kosierzewo	39
Kusice	24
Laski	24

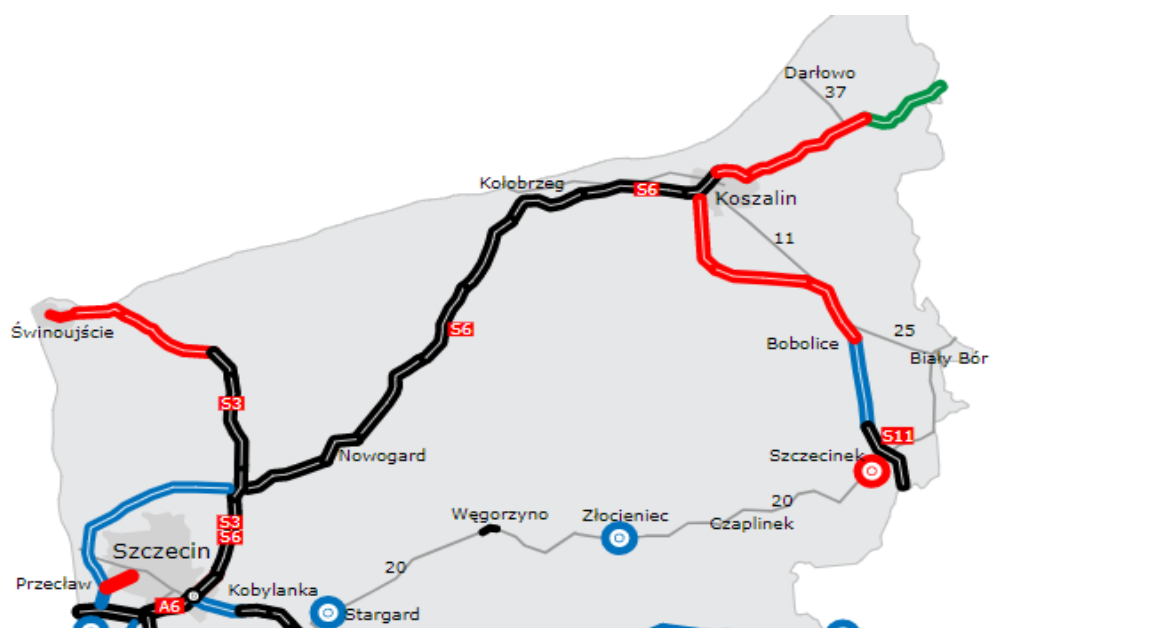
Lejkowo	45
Malechowo	122
Malechówko	25
Niemica	70
Ostrowiec	62
Paproty-paprotki	70
Pękanino	69
Podgórki	34
Przystawy	53
Sulechowo	60
Sulechówko	22
Święcianowo	42
Zielenica	44
Żegocino	18
Razem	1134

Źródło: dane z Urzędu Gminy Malechowo

V.6 Infrastruktura drogowa

Podstawową sieć komunikacyjną gminy Malechowo tworzą drogi krajowe, powiatowe oraz gminne – utwardzone i nieutwardzone. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 6 łącząca Gdańsk ze Szczecinem. W latach 2022-2025 ma powstać nowy odcinek drogi S6 łączącej Koszalin (Sianów) – Sławno o długości 23,17 km.

Mapa 5. Wykaz dróg krajowych w województwie zachodniopomorskim

Legenda

Drogi krajowe, w tym autostrady, drogi ekspresowe i obwodnice.

—— w użytkowaniu — w realizacji — w przetargu — w przygotowaniu

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/mapa-stanu-budowy-drog4> (dostęp: 25.09.2022 r.)

Długość powiatowych dróg przebiegających przez teren gminy Malechowo wynosi łącznie 94,02 km. W poniższym zestawieniu ujęto drogi powiatowe na terenie gminy Malechowo.

Tabela 23. Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy Malechowo

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość w km
0389Z	Wiekowo-Grabowo	3,570
0511Z	Rusko-Jeżyce-Malechowo	8,165
0514Z	Wiekowice-Przystawy	0,757
0390Z	Dąbrowa-Grabówko	3,265
0391Z	Kawno-Sieciemini-Kusice	6,625
0399Z	Kusice-Ratajki	3,356
0400Z	Niemica-Lejkowo-Laski	15,982
0401Z	Sierakówko-Lejkowo-Ostrowiec	13,807
0403Z	Sowno-Laski-Krąg	6,614
0515Z	Grabowo-Pękanino	2,038
0516Z	Niemica-Kusice-Bartolino	8,055
0517Z	Paprotki-Święcianowo	3,696
0518Z	Malechowo-Żegocino	6,286
0519Z	Karwice-Karwiczki	2,985
0520Z	Karwice-Smardzewo-Ostrowiec	3,853
0521Z	Bobrowice-Smardzewo-Lejkowo	5,992
0522Z	Żegocino-Ostrowiec	5,260
RAZEM		94,02

Źródło: https://powiatstawno.pl/j38/www/do_pobrania/RO/koszenie2019-II/wykaz_drog.pdf (dostęp: 25.09.2022 r.)

Na terenie gminy Malechowo znajduje się 18,049 km gminnych publicznych dróg, z czego długość dróg o nawierzchni bitumicznej wynosi 12,617 km, betonowej - 1,651 km, kostka - 1,354, a drogi gruntowe wykonane z kruszywa mają długość 2,427 km. Na podstawie informacji uzyskanych z Urzędu Gminy Malechowo należy stwierdzić, iż stan techniczny dróg gminnych jest zły i wymaga dalszej modernizacji i rozbudowy. Każdego roku gmina przekazuje środki na rozbudowę i modernizację sieci drogowej, aby zaspokoić potrzeby komunikacyjne mieszkańców, jak również zwiększyć poziom bezpieczeństwa drogowego. Do dalszych wiodących potrzeb w zakresie infrastruktury drogowej należą: poprawa nawierzchni dróg lokalnych, budowa infrastruktury około drogowej, tj. budowa chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia ulicznego oraz zatok parkingowych.

Transport publiczny na terenie gminy Malechowo realizowany jest przy wykorzystaniu przewozów autobusowych. Obecnie na terenie gminy funkcjonują 4 linie autobusowe. W gminie nie ma ścieżek rowerowych, co powoduje, że rowerzyści korzystają z dróg lokalnych, przez co zwiększa się prawdopodobieństwo wypadków z udziałem rowerzystów. W ramach

dalszego rozwoju gminy należy uwzględnić w dużej mierze zadania inwestycyjne w zakresie rozbudowy i modernizacji dróg gminnych z całą infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie, progi zwalniające itp.), a także budowę ścieżek rowerowych. Działania te wpłyną korzystnie na jakość życia i stan bezpieczeństwa komunikacyjnego. Dostępność ścieżek rowerowych w gminie posiada dodatkowo inny aspekt – wpłynie na wzrost aktywności fizycznej mieszkańców i poprawę stanu zdrowia. Istotnym elementem rozbudowy sieci komunikacyjnej jest także zwiększenie dostępności do komunikacji publicznej, aby minimalizować skutki wykluczenia i izolacji społecznej głównie mieszkańców mieszkających w sołectwach oddalonych od drogi krajowej nr 6.

V.7 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Długość sieci wodociągowej eksploatowanej w 2021 r. na terenie gminy Malechowo wynosiła 103,31 km i w porównaniu do roku 2017 nie uległa ona zmianie. Na terenie gminy znajduje się 13 stacji uzdatniania wody. Liczba przyłączy wodociągowych w 2021 r. wynosiła 1065 szt. i zwiększyła się w stosunku do roku 2017 o 47. W 2021 r. odnotowano 17 awarii sieci wodociągowej, co w stosunku do roku poprzedniego wskazuje na spadek liczby awarii o 7.

Tabela 24. Sieć wodociągowa na terenie gminy Malechowo w latach 2017-2021

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK				
		2017	2018	2019	2020	2021
1.	Liczba obsługiwanych stacji uzdatniania wody	13	13	13	13	13
2.	Długość sieci wodociągowej (km)	103,31	103,31	103,31	103,31	103,31
3.	Liczba przyłączy wodociągowych do budynków mieszkalnych i innych obiektów (szt.)	1 018	1 012	1 037	1 051	1 065
4.	Produkcja wody (tys. m ³)	260,7	297,5	299,9	285,1	279,0
5.	Sprzedaż wody (tys. m ³)	170,1	221,0	182,6	189,6	178,9
6.	Liczba awarii sieci wodociągowych	17	4	13	24	17
7.	Liczba przeprowadzonych inwestycji/remontów infrastruktury wodociągowej	5	0	3	1	1

Źródło: dane z Urzędu Gminy Malechowo

W latach 2017-2021 przeprowadzono kilka inwestycji i modernizacji sieci wodociągowej. W 2017 r. dokonano modernizacji hydroforni w miejscowości Pękanino i Malechowo. W tym samym roku miała miejsce modernizacja systemu uzdatniania wody w hydroforni w Niemicy, modernizacja systemu uzdatniania wody w wodociągu Malechowo oraz modernizacja sieci wodociągowej w Paprotach. W 2019 r. przeprowadzono modernizację systemu uzdatniania wody w m. Witosław, Ostrowiec i Żegocino. W 2020 r. rozbudowano sieć wodociągową w miejscowości Żegocino, a w 2021 r. rozpoczęła się budowa sieci wodociągowej do Przystaw wraz z modernizacją hydroforni w Gorzycy (inwestycja zakończona w 2022 r.).

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2021 r. na terenie gminy Malechowo wynosiła 40,3 km i w stosunku do roku 2017 nastąpił wzrost tego wskaźnika o 8,36 km. W 2021 r. gmina obsługiwała 10 oczyszczalni ścieków oraz 17 przepompowni. Liczba przyłączy wodociągowych do budynków mieszkalnych i innych obiektów w 2021 r. wynosiła 540 szt., co w stosunku do roku 2017 wskazuje na wzrost o 91 przyłączy. W tym samym roku odnotowano 5 awarii sieci wodociągowej.

Tabela 25. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Malechowo w latach 2017-2021

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK				
		2017	2018	2019	2020	2021
1.	Liczba obsługiwanych oczyszczalni ścieków	8	8	8	8	10
2.	Liczba obsługiwanych przepompowni ścieków	15	15	17	17	17
2.	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	31,94	31,94	39,4	39,4	40,3
3.	Liczba przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych i innych obiektów (szt.)	449	476	498	512	540
4.	Ilość odprowadzonych ścieków (1 tys. m ³)	75,1	74,2	75,9	97,8	112,4
5.	Liczba awarii sieci kanalizacyjnych	4	4	7	3	5
6.	Liczba przeprowadzonych inwestycji/remontów infrastruktury kanalizacyjnej	0	3	1	1	2

Źródło: dane z Urzędu Gminy Malechowo

W ostatnich latach gmina Malechowo przeprowadziła również kilka inwestycji związanych z siecią kanalizacyjną. W 2018 r. miało miejsce uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej w miejscowości Podgórk, wybudowano sieć kanalizacji sanitarnej w Niemicy oraz

zmodernizowano sieć kanalizacyjną w Malechowie. W 2019 r. w miejscowości Laski zmodernizowano kanalizację sanitarną. W 2020 r. zakończono budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Podgórkki, a w 2021 r. przeprowadzono inwestycję związaną z budową kanalizacji sanitarnej wraz z lokalną oczyszczalnią ścieków w Sulechówku, a także zmodernizowany został odcinek sieci kanalizacji sanitarnej w Podgórkach.

Podejmowanie działań w obszarze wodno-kanalizacyjnym jest zadaniem gminy, które wymaga dużych nakładów finansowych. Gmina Malechowo w ramach możliwości rozbudowuje, modernizuje i podejmuje działania w celu usprawnienia infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Liczba występujących awarii sieci świadczy o konieczności dalszej modernizacji sieci. Jednocześnie mając na uwadze ochronę środowiska, gmina powinna w dalszym ciągu pozyskiwać środki finansowe na rozwój sieci kanalizacyjnych czy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Porównując wskaźnik korzystających z instalacji w stosunku do ogółu ludności w poszczególnych gminach w powiecie sławieńskim można stwierdzić, iż w gminie Darłowo na przestrzeni ostatnich 5 lat rozwinęła się najbardziej sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa. Na tle gmin w powiecie gmina Malechowo nie wypadła najgorzej, gdyż dynamika zmian wskaźników sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej wskazują na wzrost ludności korzystającej z tych instalacji. Nastąpił wzrost ludności korzystającej z sieci wodociągowej o 0,6%, z sieci kanalizacyjnej o 2,9% i z sieci gazowej o 0,3%.

Tabela 26. Porównanie wskaźnika ludności korzystającej z instalacji w poszczególnych gminach w powiecie sławieńskim w latach 2017-2021 [%]

Gmina	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika zmian
Darłowo						
sieć wodociągowa	89,9	90,1	90,3	90,4	90,6	+0,7
sieć kanalizacyjna	27,7	29,6	30,6	31,6	32,6	+4,9
sieć gazowa	1,9	2,1	2,5	3,1	-n	+1,2
Malechowo						
sieć wodociągowa	86,0	86,1	86,4	86,5	86,6	+0,6
sieć kanalizacyjna	39,2	39,3	40,2	40,8	42,1	+2,9
sieć gazowa	4,0	4,0	4,2	4,3	-n	+0,3
Postomino						
sieć wodociągowa	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	0
sieć kanalizacyjna	56,8	42,6	45,9	46,9	48,5	-8,3
sieć gazowa	0,2	0,2	0,2	0,3	-n	+0,1
Sławno						
sieć wodociągowa	96,8	96,3	96,3	96,3	96,4	-0,4
sieć kanalizacyjna	41,1	41,2	41,7	43,4	44,1	+3,0
sieć gazowa	0,1	0,0	0,0	0,4	-n	+0,3
-n – brak danych						

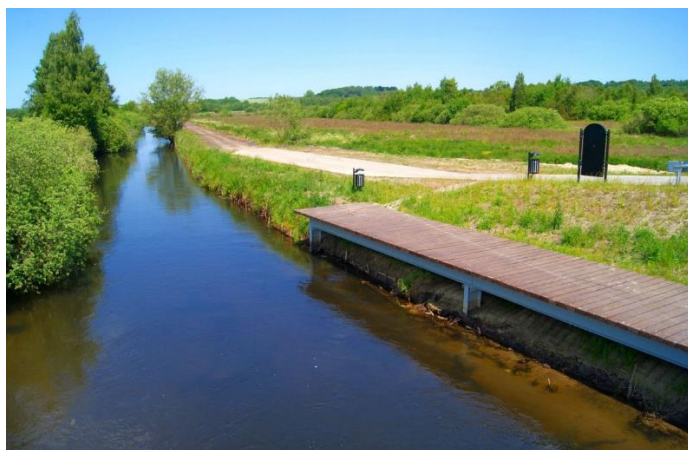
Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

V.8 Turystyka

Bardzo dogodne położenie gminy Malechowo przy drodze ze Szczecina do Gdańska, niedaleko od Koszalina oraz czyste, nieskażone powietrze sprawiają, iż każdego roku przybywają

tu rzesze turystów. Ich uwagę zwraca zabytkowa XVIII/IX-wieczna zabudowa, którą charakteryzują domy kryte strzechą i często spotykane jeszcze domostwa o konstrukcji szachulcowej, stare kościoły z XV w. i zadbane przydrożne kapliczki. Niewątpliwą atrakcją gminy jest piękna pradolina rzeki Grabowej, urozmaicona zakolami, dopływami i obszarami źródłiskowymi. Górna jej część przebiega przez zalesione tereny Wysoczyzny Polanowskiej i jest atrakcją dla wprawionych kajakarzy. W miejscowości Grabowo znajduje się przystań kajakowa i łowisko dla wędkarzy z małą infrastrukturą turystyczną: paleniskiem na ognisko, wiatami i ławeczkami.

Zdjęcie 3. Przystań kajakowa w Grabowie

Źródło: https://malechowo.pl/atrakcje/275/przystan_kajakowa_w_grabowie (dostęp: 25.09.2022 r.)

Wody rzeki cenione są przez wędkarzy i smakoszy ryb, gdyż występuje tu troć i pstrąg potokowy. W okolicach wsi Ostrowiec znajduje się jezioro polodowcowe o powierzchni 47 ha. Jest to urokliwe miejsce z urządzoną bogatą infrastrukturą rekreacyjną. W pobliżu wsi Pękanino znajduje się jezioro Chróstno. Otoczone lasem z wydzielonym odcinkiem plaży piaskowej oraz strefą piknikową i pomostem stanowi alternatywę dla miłośników ciszy, spokoju i kameralnego wypoczynku. Dużym zainteresowaniem turystów cieszą się Labirynty w Paprotach. Jest to wyjątkowe gospodarstwo edukacyjne, które swoją ofertą przyciąga zarówno dzieci, jak i dorosłych. Oprócz sprawdzania orientacji w terenie zwiedzający mają możliwość poznania dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej. Uwagę turystów zwraca również Elektrownia Wodna w Nowym Żytniku. W jej budynku są dwie stare turbiny z roku 1913. Wokół elektrowni znajdują się stawy, gdzie można zakupić lub złowić okazałego pstrąga. Warto odwiedzić wieś Borkowo, na której obrzeżach znajduje się zabytek z okresu neolitu - Grobowiec Megalityczny sprzed 5 tysięcy lat – jeden z najstarszych w Europie. Obecnie w tym miejscu planowane jest utworzenie Parku Historyczno-Przyrodniczego.

Przez gminę Malechowo przebiegają ogólnopolskie i europejskie szlaki turystyczne, tj. Pomorska Droga Świętego Jakuba.

Piękny krajobraz, czyste środowisko, urozmaicona rzeźba terenu, bogata sieć ścieżek leśnych, zabytkowe pałace i parki zachęcają do rowerowych i pieszych wędrówek. Doskonałą bazą noclegową w gminie Malechowo mogą stać się kwatery agroturystyczne, które proponują

całoroczną bogatą ofertę wypoczynku. Gmina Malechowo posiada również rozwiniętą bazę gastronomiczną, gdzie można znaleźć tradycyjne, regionalne potrawy. W wielu miejscowościach gminy można spotkać ciekawe przykłady historii i kultury tego regionu, m.in.:

- kościół z XVI w. pod wezwaniem Matki Boskiej Gromnicznej w Malechowie,
- gotycki kościół pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Św. w Ostrowcu,
- kościół z XIV w. pod wezwaniem Św. Józefa w Karwicach,
- kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia Marii Panny w Niemicy,
- zabytkowe cmentarze: Na terenie gminy odnaleziono pozostałości po 24 wiejskich cmentarzach. Do najlepiej zachowanych należą nekropolie: w Bartolinie, Gorzycy, Sulechówku, Kosierzewie, Przystawach, Podgórkach i Paprotach,
- Mauzoleum Rodu Von Shlieffen w Sulechówku z początku XIX wieku,
- tradycyjne kapliczki przydrożne,
- młyn wodny w Lejkówku,
- parki dworskie z ponad stuletnimi drzewami znajdują się: w Niemicy, Borkowie, Karwicach, Kosierzewie, Kusicach, Laskach, Ostrowcu, Podgórkach, Sulechówku i Żegocinie,
- pałace i dwory rodów pruskich: Zabytkowe pałace i dwory właścicieli majątków ziemskich znajdują się w: Karwicach (znajduje się w rękach prywatnych), Kusicach (pełni funkcję mieszkalną, pozbawiono go wszelkich zdobień i charakterystycznego wyglądu), Ostrowcu (siedziba przedsiębiorstwa), Podgórkach (odrestaurowany, siedziba Centrum Aktywności Zawodowej dla Osób Niepełnosprawnych), Żegocinie (dobrze zachowany, pełni funkcję mieszkalną).
- Grodziska średniowieczne w Niemicy i Ostrowcu,
- Grodzisko z epoki brązu w Przystawach,
- Muzeum Osadnictwa w Niemicy,
- Fort Marian w Malechowie – Muzeum Pojazdów Historycznych z unikalnymi egzemplarzami pojazdów wojskowych, kolekcją motocykli, pozostałościami największego na świecie bunkra stalowego do testowania amunicji i strzelnicą¹.

Kolejną branżą silnie rozwiniętą na terenie gminy są strzelnice. Największa i najlepiej wyposażona znajduje się w Forcie Marian. Są to kolejne atrakcje związane z tzw. aktywnym wypoczynkiem.

W miejscowościach: Białęcino, Przystawy, Paproty, Malechowo, Kawno, Gorzyca oraz Sęczkowo znajdują się hodowcy koni, co stanowi kolejną formę aktywnego wypoczynku i wzmacnia potencjał turystyczny gminy. Dzięki tego typu miejscom turystyka weekendowa ma szansę na szybki rozwój.

¹ *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo na lata 2021-2026*, s. 34-35.

Zdjęcie 4. Kościół w Podgórkach

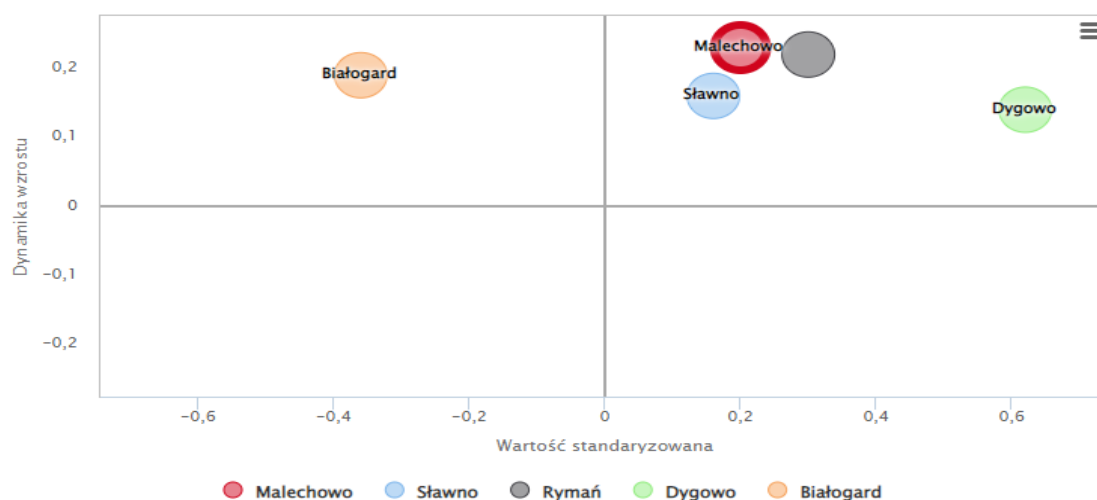
Źródło: https://malechowo.pl/atrakcje/280/kosciol_w_podgorkach (dostęp: 26.09.2022 r.)

V.9 Podsumowanie uwarunkowań gospodarczych

Przy ustalaniu wartości wskaźnika rozwoju gospodarczego bierze się pod uwagę potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki, rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej, sytuację materialną mieszkańców oraz stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju).

Dynamika wzrostu wskaźnika rozwoju gospodarczego dla gminy Malechowo przyjmuje wysoką i dodatnią wartość, co świadczy o szybszym i postępującym rozwoju gospodarczym gminy na tle grupy porównawczej. Gmina Malechowo zarówno pod względem dynamiki, jak i wartości wskaźnika rozwoju utrzymuje się na wysokim poziomie. Zarówno wartość dynamiki wzrostu, jak i wskaźnika rozwoju gospodarczego przyjmują wartości dodatnie, na tej podstawie można sądzić, że działania podejmowane przez lokalny samorząd w obszarze gospodarczym przynoszą korzystne efekty.

Wykres 19. Wymiar gospodarczy – porównanie gminy Malechowo z innymi gminami w podregionie koszalińskim

Źródło: <https://www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego?q=qz1X7RMLSx&jst=Malechowo> (dostęp: 26.09.2022 r.)

VI. Diagnoza stanu środowiskowego

Realizacja zadań dotyczących ochrony środowiska wykonywana jest na podstawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Malechowo na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025”.

VI.1 Jakość powietrza

Zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. Pomiarom podlegają następujące substancje szkodliwe dla człowieka: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ozon O₃, pył PM 10, pył PM 2,5, ołów Pb w PM 10, arsen As w PM 10, kadm Cd w PM 10, nikiel Ni w PM 10, benzo(a)piren B(a)P w PM 10. Polski indeks jakości powietrza stanowi informację o ocenie jakości powietrza wraz z dopuszczalnymi normami.

Do dwóch głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza w gminie Malechowo można zaliczyć zanieczyszczenia komunikacyjne oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji. W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w kotłowniach indywidualnych i indywidualnych piecach centralnego ogrzewania. Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa, podmioty gospodarcze spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego. Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń. Co więcej, głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel, często zawierający znaczne ilości siarki.

W województwie zachodniopomorskim pomiary jakości powietrza dokonywane są w podziale na trzy strefy: Aglomerację szczecińską, miasto Koszalin i strefę zachodniopomorską, do której należy gmina Malechowo.

Zgodnie z *Roczną oceną jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim – raport wojewódzki za rok 2021* (GIOŚ RWMS w Szczecinie, 2022 r.) na terenie gminy Malechowo wyznaczono obszar przekroczeń docelowego stężenia rocznego O₃ w powietrzu ze względu na kryterium ochrony roślin.

W rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2021 z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę zdrowia ludzi, klasę C uzyskała jedynie strefa zachodniopomorska ze względu na zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pirenem w pyłe zawieszonym PM₁₀. W przypadku pozostałych zanieczyszczeń wszystkie trzy strefy województwa zostały sklasyfikowane jako A (A1 pod kątem pyłu zawieszonego PM_{2,5} faza II). Ocenę przeprowadzono głównie w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w roku 2021 na stacjach włączonych do sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Jako metody

uzupełniające wykorzystano dla wybranych zanieczyszczeń dostępne wyniki modelowania oraz metody szacowania uwzględniające modelowanie, a także informacje o lokalizacji źródeł i wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Tabela 27. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM_{2,5})

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
Aglomeracja szczecińska	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	A	A1
Miasto Koszalin	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	A	A1
Strefa zachodniopomorska	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A1

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2021, s. 82.

Z kolei w rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2021 r. z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę roślin, w przypadku wszystkich zanieczyszczeń strefa zachodniopomorska uzyskała klasę A. Na uwzględnionym w ocenie stanowisku pomiarowym tła pozamiejskiego, zlokalizowanym w Widuchowej (powiat gryfiński), nie zanotowano wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych/docelowych określonych dla kryterium celu ochrony roślin. Strefa zachodniopomorska została natomiast zaliczona do klasy D2 z uwagi na przekroczenie kryterium celu długoterminowego ustanowionego dla ozonu, zarejestrowane na stanowisku w Widuchowej.

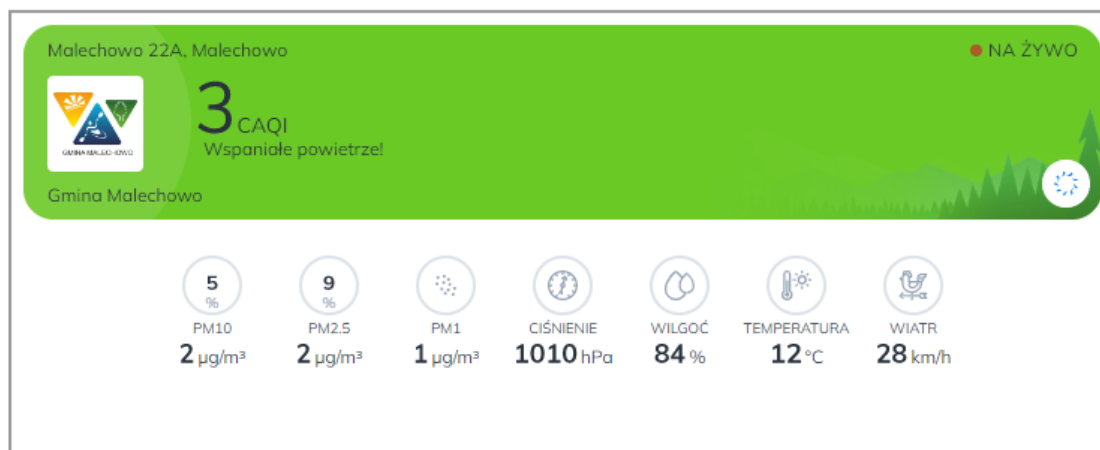
Tabela 28 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2021, s. 95.

Stan jakości powietrza w gminie Malechowo można określić jako bardzo dobry. Przekroczenia zanieczyszczenia powietrza dotyczyły tylko ozonu O₃ ze względu na ochronę roślin. Na budynku urzędu gminy Malechowo działa czujnik jakości powietrza. Czujnik na bieżąco bada ilość pyłu zawieszonego w powietrzu PM 10 i PM 2,5 oraz parametry takie jak: temperatura, wilgotność i ciśnienie atmosferyczne. Uzyskane wartości przekazywane są do ogólnopolskiej bazy i widoczne na mapie czujników umieszczonej na stronie <https://airly.eu/map/pl/>. Dodatkowo poprzez aplikację Airly mieszkańcy gminy posiadają całodobowy dostęp do informacji na temat jakości powietrza.

Schemat 1. Jakość powietrza w gminie Malechowo na dzień 2.10.2022 r.

Źródło: https://malechowo.pl/cms/5676/czujnik_jakosci_powietrza (dostęp: 2.10.2022 r.).

Na terenie gminy Malechowo do głównych źródeł zanieczyszczeń należą lokalne kotłownie i paleniska domowe. Również duża ilość zanieczyszczeń powstaje podczas wypalania ściernisk. Jednak coraz więcej gospodarstw domowych rezygnuje z kotłów węglowych na rzecz pieców na odpady z drewna, takich jak: trociny, brykiety, pellet. Diagnoza istniejącego stanu w zakresie jakości powietrza na terenie omawianej strefy wskazuje, że główną przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 jest emisja powierzchniowa oraz napływ zanieczyszczeń spoza strefy. Specyfika pyłu zawieszonego, którego dużą część tworzą aerozole nieorganiczne (siarczany i azotany), będące wynikiem emisji zarówno z wysokich jak i niskich źródeł spalania, powoduje, że duży udział w stężeniach tego pyłu ma napływ, szczególnie w okresie zimowym. Ograniczanie emisji napływowej (ze źródeł komunalnych spoza strefy) jest i będzie wynikiem wdrażania kolejnych Programów Ochrony Powietrza w sąsiednich strefach. Jednak wysoki udział w stężeniach pyłu zawieszonego ma również lokalne ogrzewanie indywidualne oraz lokalna komunikacja. Podstawowym źródłem emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz (a)P jest niepełne spalanie paliw stałych (węгля, koksu, drewna) oraz odpadów w piecach, w celach ogrzewania mieszkań/domów i wody. Zarówno stan techniczny dużej ilości kotłów, w których odbywa się spalanie paliw w celach grzewczych jest zły – bardzo niska sprawność, zanieczyszczenie kominów i palenisk, jak i jakość paliw (węгля i drewna) jest wysoce niezadowalająca. Często dochodzi również do tego spalanie w piecach odpadów z gospodarstw domowych (między innymi butelek PET, kartonów po napojach, odpadków organicznych i innych). Czynniki te w połączeniu z niekorzystnymi warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakie często występują w okresie zimowym (grzewczym) tj. inwersje temperatury, niskie prędkości wiatru, decydują o występowaniu przekroczeń poziomów dopuszczalnych.

W dniu 4 czerwca 2020 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwalił nowe programy ochrony powietrza (POP) dla wszystkich stref województwa zachodniopomorskiego, tj. strefy aglomeracja szczecińska, miasto Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej. Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm

jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Dokument zawiera analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazuje działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm. Integralną częścią POP są Plany Działań Krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach wystąpienia ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych, informowania społeczeństwa w sytuacjach alarmowych w strefach województwa zachodniopomorskiego w danym roku kalendarzowym.

W obecnej sytuacji, kiedy to na rynku nastąpił gwałtowny wzrost cen węgla, drewna, pelletu i innych materiałów grzewczych można spodziewać się pogorszenia jakości powietrza w okresie zimowym z uwagi na większą częstotliwość spalania w piecach odpadów lub innych niedozwolonych materiałów grzewczych. Zaistniała sytuacja na polskim rynku może doprowadzić w nieodległej przyszłości do zahamowania dbałości o środowisko naturalne, a tym samym przyczynić się do pogorszenia stanu jakości powietrza. Aby ogrzać swoje mieszkania wielu mieszkańców może wykorzystywać do tego celu niedozwolone, a tym samym szkodliwe, substancje grzewcze. W wyniku galopującej inflacji i wzrostu cen za energię elektryczną możliwe jest również zahamowanie rozwoju instalacji fotowoltaicznych w gospodarstwach prywatnych, co także niekorzystnie wpłynie na ochronę środowiska przyrodniczego.

VI.2 Stan wód powierzchniowych i podziemnych

Na terenie gminy występują ciekі rzeczne, jeziora i mniejsze zbiorniki wodne, w tym zbiorniki sztuczne. Wszystkie wody powierzchniowe zajmują łącznie 1% powierzchni gminy. Typową cechą sieci rzecznej gminy jest jej dobre, choć nierównomierne rozwinięcie. Tereny gminy mieszczą się w granicach zlewni Przymorza (Region Pomorski), dokładniej: w granicach zlewni Wieprzy oraz zlewni Przymorza od Regi do Parsęty. Niewielki, południowo-zachodni fragment gminy odwadniany jest w kierunku Polonicy, która należy do zlewni rzeki Unieść znajdującej się poza analizowanym obszarem. Gmina posiada średnią zasobność wodną. Największym ciekim wodnym jest rzeka Grabowa, która pełni rolę prawego dopływu Wieprzy o długości 71,3 km (na terenie gminy jej długość wynosi 23,4 km). Do rzeki Grabowej uchodzi rzeka Bielawa (10 km w granicach gminy), Zielenica (5,7 km) oraz kilka mniejszych cieków. Wzdłuż południowo-zachodniej granicy gminy przepływa rzeka Polnica (prawy dopływ rzeki Unieść wpadającej do jeziora Jamno), zaś wzdłuż wschodniej granicy – Reknica (dopływ Wieprzy). Jeziorność obszaru jest niska, w jego granicach znajdują się jedynie niewielkie zbiorniki, o powierzchni poniżej 50 ha, położone we wschodniej części jednostki. Największe, jezioro Ostrowiec, które zajmuje obszar ok. 47 ha. Obszar gminy Malechowo leży w zlewniach dziesięciu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 29. JCWP znajdujące się na obszarze gminy Malechowo

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW6000174561869	Unieść do Polnicy
RW60001746592	Cierniak
RW6000174669	Moszczenica
RW60001746832	Dopływ z jez. Nidno (Długiego)
RW60001746856	Białka
RW60001746869	Bielawa
RW60001746872	Świernica
RW60001746889	Dąbrowa
RW60002346589	Reknica
RW60002446891	Grabowa od Wielinki do dopł. z polderu Rusko-Darłowo

Źródło: Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Malechowo na lata 2018-2032, s. 12.

Jakość wód powierzchniowych dokonywana jest na podstawie monitoringu realizowanego w jednolitych częściach wód (JCW). Zakres i częstotliwość badań oraz kryteria klasyfikacji stanu jednolitych części wód określają rozporządzenia wykonawcze do ustawy – Prawo wodne. Na ocenę stanu składają się dwa elementy: stan ekologiczny oraz stan chemiczny.

W latach 2010 - 2013 - 2017 WIOŚ w Szczecinie wykonywał badania jakości wód w powiecie sławieńskim w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, badawczego oraz monitoringu obszarów chronionych. Obserwuje się zmniejszenie stopnia skażenia bakteriologicznego wód. Stężenia związków organicznych, wyrażone wskaźnikiem BZT₅, w latach 2010 - 2017 w wodach rzek wahały się w granicach norm I – IV klasy. O wyniku oceny stanu/potencjału ekologicznego badanych JCWP, zdecydowała ocena elementów biologicznych. W ocenie elementów hydromorfologicznych, zgodnie z wytycznymi GIOŚ oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska, przyjęto zasadę, że JCWP wyznaczonej na podstawie przeglądu warunków hydromorfologicznych, jako naturalnej nadaje się klasę I, a sztucznej lub silnie zmienionej - klasę II. Jakość oznaczanych elementów fizykochemicznych JCWP spełniała wymagania określone dla stanu/potencjału maksymalnego, dobrego w jednym przypadku, 6 jako umiarkowany, a 2 jako słaby. Stan chemiczny JCWP oceniono – poniżej stanu dobrego. Na podstawie niekorzystnego wyniku stanu/potencjału ekologicznego stan 8 badanych JCWP oceniono jako zły, a jednej JCWP nie oceniono.

Na terenie powiatu sławieńskiego występują obszary zagrożone erozją wodną. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie norm

w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska do obszarów tych zaliczono tereny gminy Malechowo w obrębie ewidencyjnych Drzeńsko².

Teren gminy Malechowo zlokalizowany jest poza granicami naturalnych zbiorników wód podziemnych (zarówno udokumentowanych jak i nieudokumentowanych). Zgodnie z podziałem Polski na Jednolite Części Wód Podziemnych teren gminy Malechowo należy do JCWP-d nr 10. Powierzchnia jednolitej części wód zajmuje ponad 2 559 km², średnia głębokość zalegania wód wynosi 5-150 m, a stan ilościowo-jakościowy określany jest na dobry. Jednolita część znajduje się w regionie Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Niewielki fragment gminy w okolicach Przytoka należy do JCWP-d nr 9 o powierzchni około 4 072,1 km² i dobrej ocenie stanu ilościowego oraz chemicznego wód.

Mapa 6. Mapa z lokalizacją JCWPd nr 10

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-1-19/4532-karta-informacyjna-jcwpd-nr-10/file.html> (dostęp: 26.09.2022 r.).

Zgodnie z założeniami „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Malechowo na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” zwiększenie skuteczności ochrony jakości wód podziemnych ma na celu zmniejszenie przenikania zanieczyszczeń z powierzchni ziemi do warstw wodonośnych. Duże znaczenie będzie mieć zapewnienie właściwej ochrony wód w strefach szczególnie wrażliwych, a więc tam, gdzie podatność na ich zanieczyszczenie jest największa. Do osiągnięcia tego celu konieczne jest uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wszelkich informacji bieżących oraz prognoz dotyczących oddziaływania na środowisko wodne projektowanej zabudowy i wszelkich obiektów, a także obszarów funkcjonalnych na terenie gminy. Sporządzenie na ich podstawie projektów stref ochronnych, a następnie odpowiednie ich wdrożenie da możliwość sprawowania dostatecznej kontroli nad procesami migracji zanieczyszczeń i tym samym ograniczy degradację wód.

² Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sławieńskiego na lata 2019 - 2022 z uwzględnieniem perspektywy do 2026 r., s. 46-47.

Istotnym źródłem zanieczyszczenia zwłaszcza wód podziemnych są spływy obszarowe oraz przedostawanie się zanieczyszczeń z nieszczelnych szamb, ścieki przedostające się z nieszczelnej kanalizacji, bądź zanieczyszczenia migrujące ze składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych oraz jako skutki zdarzeń awaryjnych. Ograniczanie zanieczyszczeń z tytułu spływów powierzchniowych będzie realizowane poprzez systematyczne wdrażanie zasad prowadzenia gospodarki rolnej zgodnych z założeniami ochrony środowiska. Silnym oparciem dla tego typu działań jest odpowiednia edukacja i promocja w zakresie ekologicznych praktyk rolniczych³.

VI.3 Azbest

Zgodnie z internetową „Bazą Azbestową” na terenie gminy Malechowo zewidencjonowano łącznie 2 830 396 kg wyrobów zawierających azbest. Do tej pory udało się unieszkodliwić 1 082 694 kg niebezpiecznych materiałów. Do zutyliizowania pozostało jeszcze 1 747 701 kg azbestu.

Tabela 30. Zewidencjonowany i zutyliizowany azbest na terenie gminy Malechowo

Ilość azbestu zewidencjonowana [kg]			Ilość azbestu unieszkodliwiona [kg]			Ilość azbestu pozostałego do unieszkodliwienia [kg]		
razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne
2 830 396	2 782 121	48 275	1 082 694	1 055 955	26 739	1 747 701	1 726 166	21 536

Źródło: <https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/usuwanie-azbestu/zestawienie-statystyczne> (dostęp: 26.09.2022 r.).

Realizacja polityki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Malechowo ma miejsce na podstawie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Malechowo na lata 2018-2032”, który został przyjęty uchwałą Rady Gminy Malechowo NR XLI/362/2018 z dnia 12 października 2018 r.

Zgodnie z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, celem „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Malechowo na lata 2018-2032 jest usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy do 2032 r., minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu na terenie gminy, likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko w gminie. Realizacja niniejszego Programu odbywa się na podstawie przyjętego harmonogramu, który przedstawiono poniżej.

Tabela 31. Harmonogram działań na lata 2018-2032

Lp.	Zadanie	Zakres działania	Termin realizacji
1	Działania edukacyjnoinformacyjne	<ul style="list-style-type: none"> informowanie poprzez stronę internetową lub ulotki o działaniach gminy podjętych w celu likwidacji azbestu, 	

³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Malechowo na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025, s. 48-49.

		<ul style="list-style-type: none"> • udostępnienie informacji poprzez stronę internetową o aktualnych aktach prawnych regulujących sposób zabezpieczenia, usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. 	2018-2032
2	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie rejestru wniosków mieszkańców o dofinansowanie, • pozyskiwanie środków na realizację Programu 	
3	Monitoring realizacji programu	<ul style="list-style-type: none"> • aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie gminy, • sprawozdawczość w zakresie realizacji Programu 	

Źródło: Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Malechowo na lata 2018-2032, s. 35.

Realizacja Programu przyczyniła się wzmożenia działań w obszarze unieszkodliwiania zewidencjonowanego azbestu i wyrobów zawierających azbest. W 2020 r. unieszkodliwiono łącznie 81,15 Mg wyrobów zawierających azbest, a w 2021 r. – 73,99 Mg.

Tabela 32. Ilość zutylizowanego azbestu w podziale na miejscowości w latach 2020-2021 [Mg]

Miejscowość	2020	2021
Ostrowiec	10,45	3,24
Przystawy	2,01	1,53
Kosierzewo	24,65	4,09
Drzeńsko	4,84	-
Pękanino	7,5	3,8
Paproty	0,60	0,62
Gorzyca	1,60	4,9
Niemica	3,94	6,52
Malechowo	10,2	2,94
Laski	2,36	1,84
Karwice	0,48	4,65
Darskowo	0,9	-
Podgórki	5,55	0,8
Żegocino	6,07	1,68
Święcianowo	-	2,36
Kusice	-	3,41
Sulechówko	-	4,92
Sulechowo	-	4,89
Bartolino	-	6,13
Lejkowo	-	8,29
Sęczkowo	-	1,18
Grabowo	-	6,2
RAZEM	81,15	73,99

Źródło: dane z Urzędu Gminy Malechowo

VI.4 Gospodarka odpadami komunalnymi

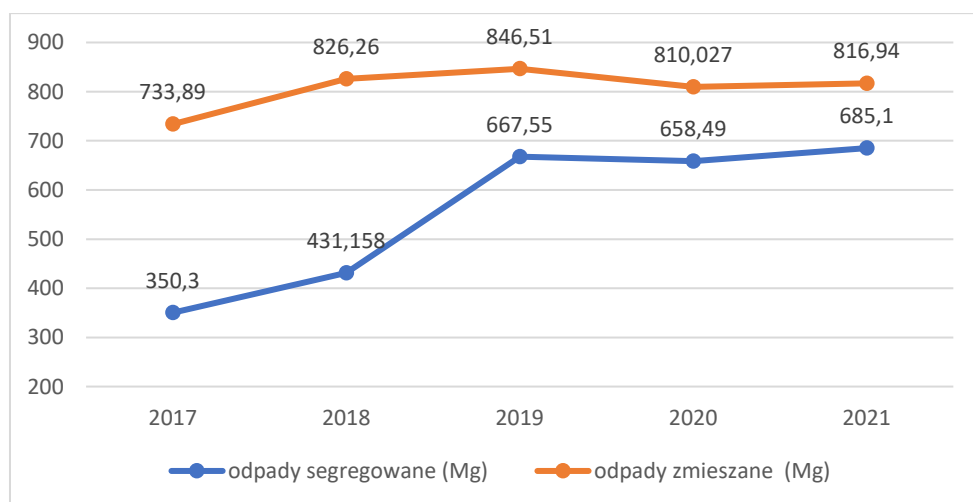
Odpady komunalne na terenie gminy Malechowo powstają głównie w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach handlowych, obiektach użyteczności publicznej (szkoły,

przedszkola). Zbiórka odpadów na terenie gminy Malechowo Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10.05.2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów, właściciele nieruchomości obowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania, a odbierający odpady do odbierania następujących rodzajów odpadów: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów. Wyżej wymienione odpady są odbierane bezpośrednio z nieruchomości wraz z odpadami zmieszanyymi przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Koszalinie. Natomiast inne odpady komunalne takie jak wymienione poniżej zbierane są w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Niemicy (działka 25 /9) prowadzonym przez firmę wybraną w postępowaniu przetargowym przez gminę Malechowo:

- odpady wielkogabarytowe i meble,
- odpady budowlano-remontowe i rozbiórkowe,
- zużyte opony,
- przeterminowane leki,
- chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- odzież i tekstylia z materiałów naturalnych.

W 2021 r. na terenie gminy Malechowo złożonych było 2 048 deklaracji na segregowanie odpadów komunalnych. W analizowanych latach 2017-2021 zaobserwować można, że wzrasta ilość odpadów komunalnych (zmieszanych) w gminie. Na przestrzeni badanych lat był to wzrost o 83,05 Mg. Jednocześnie warto podkreślić, iż w tym samym okresie, wraz ze wzrostem odpadów zmieszanych, wzrosła ilość odpadów segregowanych. W 2017 r. odnotowano 350,3 Mg odpadów segregowanych, podczas gdy w 2021 r. było to już prawie dwukrotna wartość.

Wykres 20. Ilość odpadów zmieszanych i segregowanych z terenu gminy Malechowo w latach 2017-2021

Źródło: dane z Urzędu Gminy Malechowo

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w 2021 r. wynosił 1,89%. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w 2021 r. wyniósł 32,74% i w stosunku do roku 2020 uległ on zmniejszeniu. Z kolei poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne w 2020 r. wynosił 59,02% i w porównaniu do lat 2017-2019 przyjął on wartość większą. W poniższych zestawieniach ujęto poszczególne poziomy recyklingu odpadów komunalnych.

Tabela 33 Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji oraz poziomy recyklingu w latach 2014 – 2021, osiągnięte przez Gminę Malechowo

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania								
ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Poziom osiągnięty przez gminę Malechowo (%)	16	14,6	0	0	0	0	0,92	1,89
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych								
Poziom osiągnięty przez gminę Malechowo (%)	24	23,1	18,34	20,06	42,6	50,60	49,20	32,74
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne								
Poziom osiągnięty przez gminę Malechowo (%)	0	96,6	90,53	47,98	56,72	58,66	59,02	-

Źródło: dane z Urzędu Gminy Malechowo

Dokonując zestawienia gmin z powiatu sławieńskiego pod względem wskaźnika ilości odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów można stwierdzić, iż na terenie gminy Malechowo wskaźnik ten charakteryzuje się największą dynamiką zmian. Wyniósł on 13 punktów procentowych i był najwyższy w grupie porównawczej.

Tabela 34 Porównanie ilości odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w gminach w powiecie sławieńskim w latach 2017-2020 [%]

Gmina	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika zmian
Darłowo	9,8	12,5	14,7	17,5	18,2	+8,4
Malechowo	30,6	34,2	36,0	44,2	43,6	+13
Postomino	14,6	14,0	16,7	30,3	27,5	+12,9
Sławno	23,4	22,1	26,6	31,2	31,1	+7,7

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

VI.5 Odnawialne źródła energii

Wraz z wciąż rosnącym zapotrzebowaniem na energię a przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami

pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Uchwałą Nr XIX/149/2016 Rady Gminy Malechowo z dnia 20 czerwca 2016 r. został zatwierdzony „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Malechowo”. Niniejszy dokument jest dokumentem strategicznym, którego celem jest określenie rozwoju gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej oraz określenie potrzeb w zakresie podniesienia efektywności energetycznej, zwiększenia wykorzystania energii pochodzących z odnawialnych źródeł energii i zastosowania technologii ograniczających niską emisję. Realizacja planu ma na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie wydatków na zakup energii.

ZASOBY ENERGII WIATROWEJ

Lokalizacja elektrowni wiatrowych głównie zależy od dwóch czynników tj. od zasobu energii wiatru oraz od uwarunkowań przyrodniczo-przestrzennych. Ogólnie przyjmuje się, że strefy I - III charakteryzują się korzystnymi warunkami dla rozwoju energetyki wiatrowej.

Mapa 7. Strefy energii wiatru w Polsce

Źródło: <http://www.prze.pl/?a=static&l=pl&id=25>, (dostęp: 28.09.2022 r.).

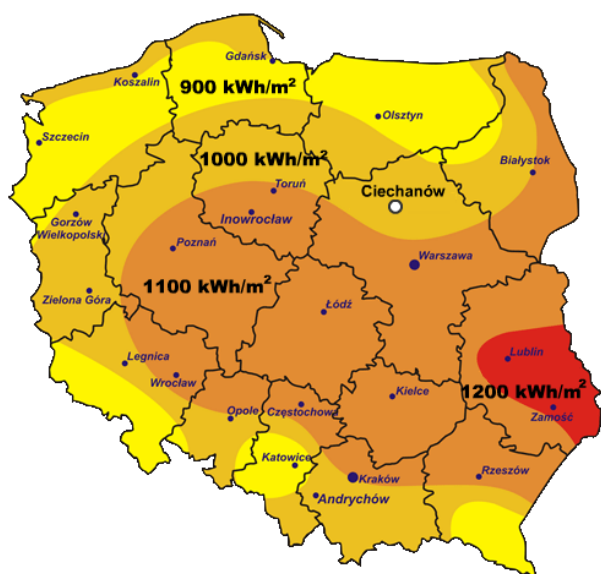
Do uzyskania realnych wielkości energii użytecznej dla pojedynczych elektrowni wymagane jest występowanie wiatrów o stałym natężeniu i prędkościach powyżej 4m/s. Ponadto przyjmuje się, że wielkość progowa opłacalności wykorzystania energii wiatru na wysokości 30m nad powierzchnią gruntu powinna wynosić 1000 kWh/m²/rok (średnia suma energii wiatru na powierzchnię 1 m²). W Polsce wynosi ona 1000 -1500 kWh/rok.

Na terenie gminy Malechowo funkcjonują duże instalacje w postaci elektrowni wiatrowych. Elektrownie zostały zrealizowane w obrębie miejscowości Malechowo, Gorzyca, Karwice oraz Pękanino przez inwestora Gorzyca Wind Invest Sp. Z o.o. oraz w obrębie Karwice i Paproty-Paprotki przez Polską Grupę Energetyczną S.A. oraz w obrębie Sulechówko, Borkowo, Darskowo, Przystawy, Bartolino przez inwestora Potegowo Mashav Sp. z o.o. Na terenie gminy Malechowo istnieją 3 siłownie wiatrowe⁴.

ZASOBY ENERGII SŁONECZNEJ

Polska charakteryzuje się dość dobrymi warunkami do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego.

Mapa 8. Mapa uśrednienia Polski

Źródło: <https://ciechanow.pomiaryinfo.pl/?pwtr=naslonecznienie&pwtid=16506&infrm=1>, (dostęp: 28.09.2022 r.).

Gmina Malechowo zlokalizowana jest w strefie, gdzie nasłonecznienie szacowane jest na 1 620 h/rok. Opisane powyżej warunki panujące na terenie gminy dają możliwość wykorzystywania energii promieniowania słonecznego do podgrzewania wody użytkowej w budynkach mieszkalnych, a w obiektach oświatowych (szkoły, przedszkola). Z uwagi na koszt instalacji tego rodzaju, warto rozważyć możliwość ich współfinansowania w ramach

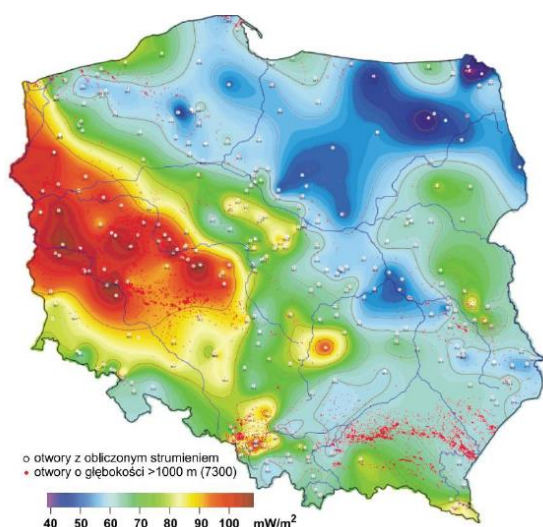
⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Malechowo na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025, s. 74.

Partnerstwa Publiczno-Prywatnego. Z badań wynika, że znikomy odsetek budynków i obiektów w gminie korzysta z mikroinstalacji OZE typu kolektory słoneczne i pompy ciepła⁵.

ZASOBY ENERGII GEOTERMALNEJ

Złożem energii geotermalnej nazywa się naturalne nagromadzenie ciepła (w skałach, wodach podziemnych, w postaci pary) na głębokościach umożliwiających opłacalną ekonomicznie eksploatację energii cieplnej. W ostatnich latach w Polsce badania nad dokumentacją złóż energii geotermalnej uległy intensyfikacji. Polski Instytut Geologiczny opracował mapę strumienia ciepłego Polski. Obszary podwyższonych wartości strumienia, oznaczone na mapie poniżej kolorem czerwonym, posiadają największe perspektywy dla pozyskiwania energii geotermalnej. Opierając się na tych badaniach określono, że możliwość wykorzystania energii wnętrza Ziemi istnieje na ponad 60% powierzchni naszego kraju.

Mapa 9. Mapa strumienia ciepłego w Polsce

Źródło: https://www.researchgate.net/figure/Mapa-strumienia-cieplnego-na-obszarze-Polski-wg-Szewczyka-i-in-Karwasieckiej-i_fig2_259291932, (dostęp: 28.09.2022 r.).

W województwie zachodniopomorskim zasoby dyspozycyjne energii geotermalnej, najbardziej perspektywiczne do wykorzystania na cele ciepłownicze, są skupione w okolicach Stargardu Szczecińskiego, Dobrzana i Chociwła. W tym rejonie jednostkowe zasoby dyspozycyjne przyjmują wartości ponad 35 MJ/m². Oszacowanie potencjału energii geotermalnej na terenie gminy Malechowo wiąże się z koniecznością kosztownych odwiertów próbnych. Aktualnie brak danych na temat możliwości wykorzystania zasobów geotermalnych na terenie gminy.

ZASOBY ENERGII Z BIOMASY I BIOGAZU

Biomasa to substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej, a także przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także inne części odpadów, które ulegają

⁵ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Malechowo na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025, s. 77.

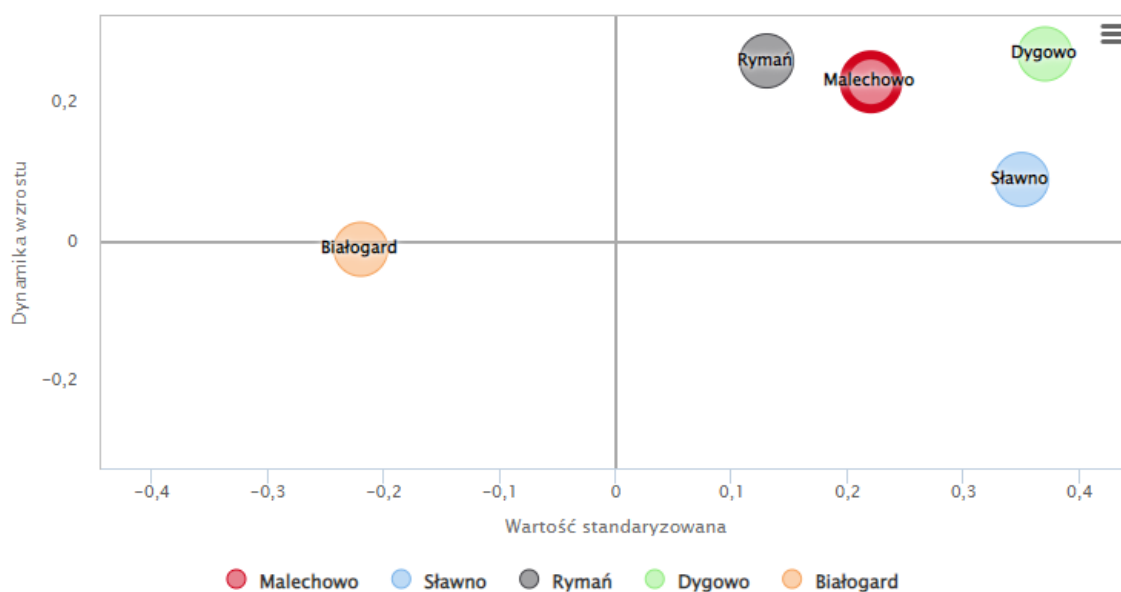
biodegradacji. Energię z biomasy można uzyskać w wyniku procesów spalania, gazyfikacji, pirolizy, fermentacji alkoholowej czy metanowej oraz wykorzystania olejów roślinnych w produkcji biokomponentów do paliw.

Gmina Malechowo to gmina o charakterze rolniczym, stąd na jej terenie istnieje potencjał dla rozwoju produkcji energii z biomasy z produkcji rolniczej. W chwili obecnej na terenie gminy nie funkcjonują żadne zakłady zajmujące się produkcją czy wykorzystywaniem energii z biomasy.

VI.6 Podsumowanie uwarunkowań środowiskowych

Porównując uwarunkowania środowiskowe gminy Malechowo z innymi gminami w podregionie koszalińskim okazuje się, że gmina w ostatnich latach silnie rozwinęła się pod względem dbałości o środowisko przyrodnicze. Na wartość wskaźnika stanu środowiskowo-przestrzennego wpływa poziom dostępności komunikacyjnej, ład i struktura przestrzenna obszaru oraz lokalne środowisko przyrodnicze. Gmina Malechowo wypada bardzo korzystnie na tle grupy porównawczej. Wartość wskaźnika rozwoju środowiskowego jest dodatnia, dodatkowo wartość wskaźnika dynamiki wzrostu również przedstawia wartości dodatnie, co oznacza, że w ostatnich 5 latach pod względem rozwoju środowiskowego gmina Malechowo przoduje przed gminą Białogard czy Rymań. Lepszy rozwój środowiskowy odnotowano w gminie Dygowo oraz Sławno. Mimo odnotowanego wzrostu stanu środowiskowo-przestrzennego realizacja polityki środowiskowej powinna być stale monitorowana i wymaga jeszcze poprawy. Dlatego w kontekście dalszego rozwoju gminy należy uwzględnić również cele środowiskowe, aby minimalizować zagrożenia związane z brakiem dbałości o środowisko przyrodnicze.

Wykres 21. Wymiar środowiskowy – porównanie gminy Malechowo z innymi gminami w podregionie koszalińskim

Źródło: <https://www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego?q=zq1X7RMLSx&jst=Malechowo> (dostęp: 15.09.2022 r.)

VII. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Komunikacja i powiązania funkcjonalne

Gmina Malechowo zlokalizowana jest w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Przez gminę przebiegają dwie kluczowe dla regionu drogi: DK nr 6 łącząca Trójmiasto z Niemcami oraz DW nr 205 stanowiąca istotny szlak w kierunku wybrzeża Morza Bałtyckiego relacji północ-południe. Dzięki temu gmina Malechowo nie jest komunikacyjnie zmarginalizowana pomimo swojego peryferyjnego położenia w województwie. Połączenie ze stolicą województwa z uwagi na dość dużą odległość jest relatywnie słabe, natomiast dobra komunikacja drogowa umożliwia szybki dojazd do Koszalina, Sławna i miejscowości nadmorskich. Powiązania komunikacyjne kształtują powiązania funkcjonalne, które polegają głównie na migracji ludności (zarobkowej, związanej z edukacją) oraz powiązaniach biznesowych. Z punktu widzenia jakości życia istotne jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miejscowości na terenie gminy. Podstawowym zadaniem inwestycyjnym jest budowa obwodnicy Malechowa, która pozwoliłaby na przejęcie części intensywnego ruchu samochodowego poza obszar zabudowany. Zadanie to zrealizowane będzie dzięki budowie trasy S6. Ponadto dostępność komunikacyjną poprawi lokalizacja na terenie gminy węzła komunikacyjnego „Malechowo”, który powinien również w dłuższej perspektywie poprawić atrakcyjność inwestycyjną gminy. Poza relatywnie dobrze rozwiniętą infrastrukturą drogową, gmina dysponuje niewykorzystaną infrastrukturą kolejową, która stanowi potencjał do rozwoju połączeń transportem zbiorowym. Najbliżej położona stacja kolejowa zlokalizowana jest w sąsiedniej gminie Darłowo w miejscowości Wiekowo 8 km w linii prostej od Malechowa.

Ochrona środowiska i zagrożenie powodziowe

Wskaźnik lesistości gminy Malechowo wynosi 31%. Obszary ścisłej ochrony (rezerваты przyrody i specjalne obszary ochrony) pokrywają 13% terytorium gminy. Przez obszar Gminy Malechowo przebiegają fragmenty trzech następujących korytarzy ekologicznych o randze krajowej: Pobrzeże Słowińskie, Puszcza Koszalińska, Bory Tucholskie Północny). Warto podkreślić, że w obrębie gminy występują 2 obszary Natura 2000: Dolina Grabowej oraz Dolina Bielawy.

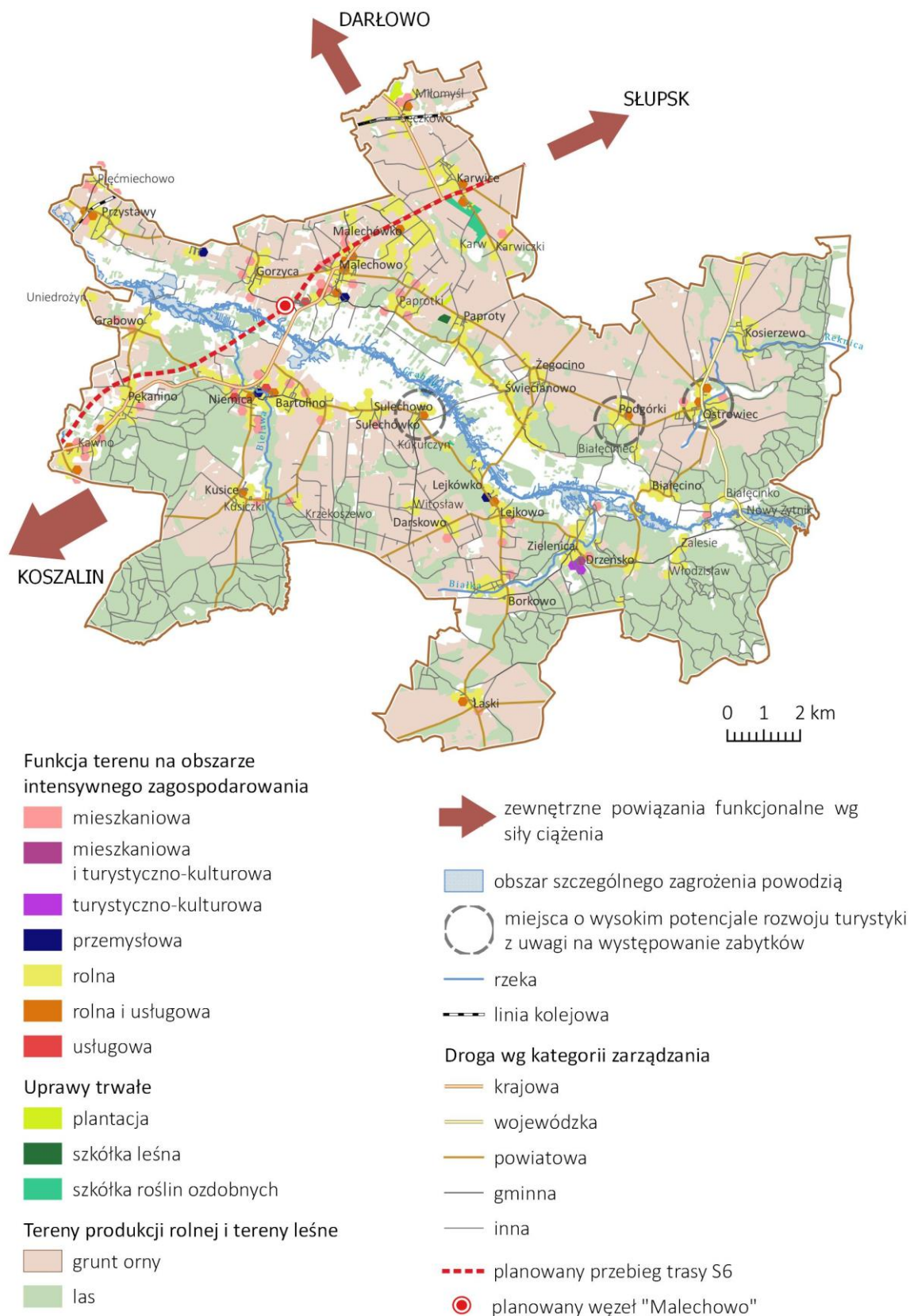
Na obszarze gminy Malechowo wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią – w szczególności na obszarach położonych bezpośrednio nad rzeką Grabowa. Najbardziej zagrożonymi obrębami są: Grabowo, Bartolino, Sulechowo, Lejkowo i Białęcino. Zagrożenie to występuje jednak poza terenami zabudowanymi. Konsekwencją występowania terenów szczególnego zagrożenia powodzią jest ograniczanie rozwoju zabudowy w miejscowościach położonych nad rzeką Grabową.

Struktura użytkowania terenu i funkcje gospodarcze

W strukturze użytkowania terenu gminy Malechowo dominują użytki rolne, które stanowią 60% jej powierzchni. Pomimo tak dużego odsetka gruntów rolnych dużą szansę rozwoju upatruje się w stworzeniu oferty turystycznej z nastawieniem na turystykę weekendową.

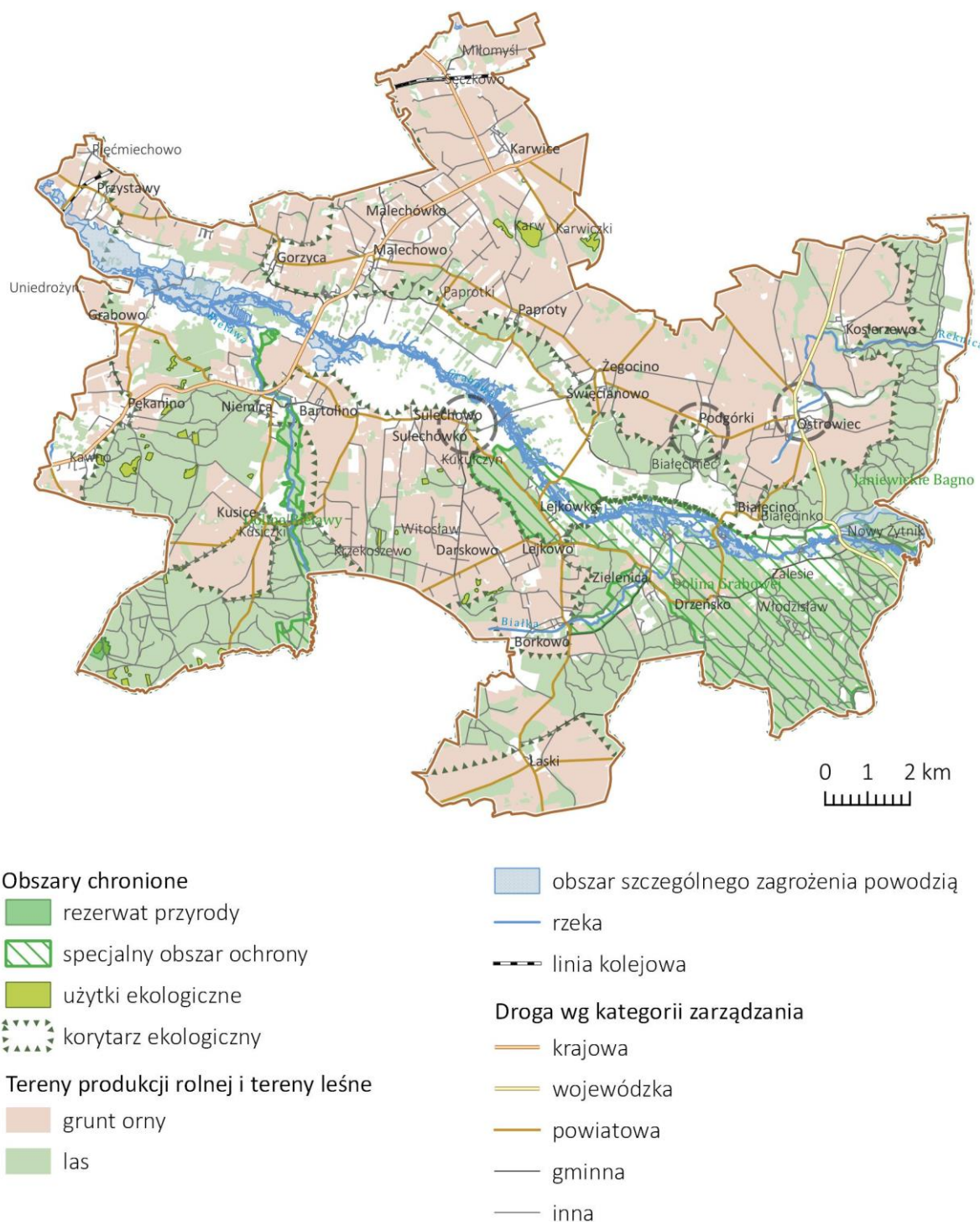
Obecnie jednak niewiele miejsc wykazuje potencjał do rozwoju funkcji turystycznej czy turystyczno-kulturowej. Analiza terenów zabudowanych, opracowana na podstawie udziałów funkcji zabudowań w siatce heksagonalnej, wykazała znaczącą przewagę zabudowy zagrodowej związanej z produkcją rolną. Przyszłość należy upatrywać w potencjale produkcji energii pochodzącej z biomasy. Istotne jest przy tym prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej chroniącej grunty orne. Konieczne jest zatem zadbanie o pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego przede wszystkim terenów rozwijających się w sposób najbardziej dynamiczny. Poza tym duży udział w strukturze użytkowania terenu w obrębie poszczególnych miejscowości posiada funkcja mieszkaniowa. Funkcja usługowa rozwija się jedynie w największych miejscowościach, w związku z czym istotne jest ukierunkowanie działań na rozwój usług podstawowych w układzie policentrycznym. Przemysł nie jest istotnym sektorem gospodarki w gminie Malechowo, niemniej jednak obszary o przewadze tej funkcji występują m.in. w miejscowościach Lejkowo, Malechowo i Niemica. Rozwój tej funkcji powinien podlegać procesom koncentracji z nastawieniem na rozwój funkcji logistycznej na terenach przylegających do węzła „Malechowo” na trasie S6 kosztem funkcji rolniczej.

Mapa 10. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Malechowo. Użytkowanie terenu

Źródło: opracowanie własne

Mapa 11. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Malechowo. Ochrona środowiska.

Źródło: opracowanie własne

VIII. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Malechowo

Rekomendacje dla polityki przestrzennej opracowano z zachowaniem spójności z *Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030* i brzmią następująco:

- **Specjalizacja rozwoju w sektorze turystyki weekendowej** i zaplecza noclegowego pasu pobraża.
- **Kontrolowany proces rozwoju zabudowy** – opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego począwszy od obszarów cechujących się najintensywniejszymi zmianami użytkowania, obszarów zagrożonych powodzią oraz obszarów podlegających ochronie.
- **Priorytetyzacja działań w zakresie opracowania kompleksowych dokumentów planistycznych** w postaci studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym w zakresie zapewnienia spójności z dokumentami na szczeblu regionalnym.
- **Zrównoważone gospodarowanie przestrzenią** – w szczególności w zakresie przeznaczania terenów pod inwestycje infrastrukturalne i wyznaczanie stref rozwoju funkcji turystycznej.
- **Sprawne planowanie w przestrzeni związane z rozwojem funkcji turystyczno-rekreacyjnych** – logiczne i oparte na konsultacjach społecznych i potrzebach mieszkańców lokalizowanie różnego rodzaju kompleksów usługowych, uwzględnianie potencjalnych konfliktów przestrzennych w procesach planowania.
- **Kierowanie się zasadami ładu przestrzennego w planowaniu przestrzeni** w aspekcie estetycznym, społecznym, gospodarczym, środowiskowym i funkcjonalnym – w szczególności na obszarach o wysokich walorach krajobrazowych.
- **Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie wertykalnym:** na poziomie lokalnym ze szczeblem krajowym i regionalnym – uwzględnienie w planowaniu rozwoju przestrzennego inwestycji krajowych i wojewódzkich, w tym wskazanych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego rekomendacji rozwoju regionu, m.in. przez dostosowanie polityki rozwoju pod kątem obszarowej ochrony obiektów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego, wzmocnienia i kształtowania systemu ponadregionalnych i transgranicznych powiązań drogowych województwa, działań na rzecz wykorzystania potencjału w sektorze biogospodarki dla rozwoju energetyki odnawialnej.
- **Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie horyzontalnym:** uwzględnienie i konsultowanie dokumentów planistycznych sąsiednich gmin w celu zapewnienia ciągłości struktur przestrzennych.
- **Budowanie poparcia społecznego w gospodarowaniu przestrzenią** – prowadzenie jawnych i dostępnych dla mieszkańców konsultacji społecznych w zakresie planowania inwestycji, opracowywania dokumentów planistycznych.
- **Uspójnienie zasad dotyczących walorów estetycznych nowych inwestycji**, w tym mieszkaniowych i związana z tym konieczność opracowania planów miejscowych dla obszarów przeznaczanych pod zabudowę.
- **Zagospodarowanie turystyczne obszarów atrakcyjnych** z uwagi na ich walory przyrodnicze, krajobrazowe, w tym terenów w otoczeniu Doliny rzeki Grabowej.
- **Rozwój turystyki poprzez wyznaczenie szlaków kajakowych i rowerowych.**

- **Wykorzystanie terenów nieprzydatnych rolniczo na cele upraw roślin energetycznych** o niskich wymaganiach glebowych i klimatycznych poprzez wykorzystanie narzędzi planowania przestrzennego.

IX. Obszary strategicznej interwencji

W celu identyfikacji obszarów specjalnych, które obejmują gminę Malechowo, przeanalizowano obowiązujące dokumenty strategiczne szczebla krajowego i wojewódzkiego. Gmina Malechowo położona jest w obrębie 3 wydzialeń obszarów specjalnych. Przez obszary specjalne rozumie się:

- OF (obszary funkcjonalne),
- OSI (obszary strategicznej interwencji),
- OP (obszary problemowe),
- OW (obszary wzrostu).

W poniższej tabeli zestawiono obszary specjalne, które obejmują gminę Malechowo.

Tabela 35. Obszary specjalne obejmujące gminę Malechowo

Lp.	Typ obszaru	Nazwa	Nazwa dokumentu
1	OF	Obszar oddziaływania ośrodków ponadlokalnych wspomagających rozwój	<i>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030</i>
2	OF	OF Specjalnej Strefy Włączenia	<i>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030</i>
3	OF	Subregionalny obszar obsługi ludności	<i>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030</i>

Źródło: opracowanie własne

X. Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwydatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. **Mocne strony** to atuty diagnozowanego obszaru, **słabe strony** to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei **szanse** określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a **zagrożenia** – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 36. Analiza SWOT

Sytuacja społeczna	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ położenie gminy pomiędzy Słupskiem i Koszalinem, głównymi ośrodkami miejskimi Pomorza Środkowego, w pobliżu Morza Bałtyckiego, ➤ dobrze rozbudowana baza edukacyjna, ➤ spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, ➤ poprawiająca się sytuacja materialna rodzin, ➤ aktywna działalność instytucji sportowych i kulturalnych, ➤ dostęp do podstawowej opieki medycznej, ➤ realizacja polityki senioralnej, ➤ aktywna działalność organizacji pozarządowych, ➤ dobra współpraca samorządu z organizacjami społecznymi, ➤ realizacja wielu projektów współfinansowanych ze środków zew. w ramach rozwoju społecznego, edukacyjnego, rekreacyjnego itp., ➤ działalność Ochotniczych Straży Pożarnych, ➤ rozwijająca się infrastruktura sportowo-rekreacyjna, ➤ zahamowanie procesu migracyjnego na terenie gminy, ➤ dostępność świetlic wiejskich dla mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadek liczby ludności w gminie, ➤ postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, ➤ ujemny przyrost naturalny, ➤ niewystarczająca liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, ➤ ubóstwo wielu rodzin z terenu gminy, ➤ wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, ➤ wysoki współczynnik osób uzależnionych i borykających się z problemem alkoholizmu, ➤ wzrost liczby „Niebieskich Kart”, ➤ niewystarczająca oferta opieki nad dziećmi (żłobki) oraz osobami starszymi (domy pobytu dziennego, opieki, hospicja etc.), ➤ brak funduszu sołectkiego,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozbudowa infrastruktury społeczno-kulturalnej i zwiększenie oferty kulturalnej dla mieszkańców gminy, ➤ możliwość szybkiej i efektywnej reakcji na problemy społeczne, ➤ zwiększenie integracji społecznej mieszkańców, ➤ rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych, schorowanych i z niepełnosprawnościami, ➤ dodatnie saldo migracji, ➤ pozyskiwanie dalszych środków na rozwój lokalny i działalność społeczną, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ postępujący proces starzenia się społeczeństwa, ➤ pogłębiająca się izolacja społeczna osób ubogich i wykluczonych, ➤ zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym w gminie,
Sytuacja gospodarcza	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadek poziomu bezrobocia w gminie, ➤ rozwój gospodarczy gminy, ➤ istotna rola „łącznika” komunikacyjnego (DK 6), ➤ dobre skomunikowanie obszaru z głównymi ośrodkami w kraju i za granicą za pośrednictwem połączeń drogowych i kolejowych dostępnych w Koszalinie i Słupsku, ➤ wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, ➤ walory krajobrazowe gminy, potencjał do rozwoju turystyki, agroturystyki i prowadzenia działalności gospodarczych, ➤ duże znaczenie rozwoju produktów regionalnych, ➤ bieżące remonty i modernizacje dróg gminnych, ➤ realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych, ➤ poprawiający się stan sieci wodno-kanalizacyjnej, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niski udział dużych przedsiębiorstw na lokalnym rynku pracy, ➤ słabo rozwinięta baza noclegowa, ➤ niski stopień skanalizowania i zgazyfikowania gminy, ➤ duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych oraz niepracujących kobiet, ➤ zły stan techniczny dróg lokalnych, ➤ braki w infrastrukturze okołodrogowej (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie, zatoki parkingowe), ➤ niewystarczająco rozwinięta komunikacja publiczna (w szczególności w miejscowościach położonych poza DK 6), ➤ niski wskaźnik aktywności zawodowej, ➤ niskie zarobki mieszkańców, ➤ niewykorzystany potencjał turystyczny, silna konkurencja ze strony pasa nadmorskiego,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój działalności lokalnej, ➤ rozwój turystyki i agroturystyki, ➤ wzrost udziału dużych przedsiębiorstw, ➤ budowa trasy S6 i sieci ścieżek rowerowych, ➤ efektywniejsze wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki, ➤ efektywniejsza promocja produktów regionalnych, ➤ wzrost zaangażowania mieszkańców w rozwój turystyczny gminy, ➤ zwiększanie ilości usług turystycznych, ➤ rozwój infrastruktury mieszkaniowej, ➤ wykorzystanie potencjału gminy do rozwoju aktywnej turystyki weekendowej, ➤ zwiększenie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców oraz poczucia współodpowiedzialności za rozwój gminy, ➤ stworzenie atrakcyjnej oferty dla inwestorów, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ deficyt pracowników na lokalnym rynku pracy, ➤ wysokie nakłady finansowe na rozwój gminy, ➤ ryzyko wystąpienie spowolnienia/kryzysu gospodarczego powodującego wzrost bezrobocia i/lub zmniejszenie dochodów mieszkańców, ➤ niewystarczające środki finansowe na przeprowadzenie ważnych projektów, inicjatyw rozwojowych, ➤ wzrost natężenia ruchu kołowego i pogorszenie bezpieczeństwa na drogach, szczególnie w sezonie letnim, ➤ brak uzbrojonych terenów umożliwiających rozwój inwestycji na terenie gminy,
Sytuacja przestrzenna i środowiskowa	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ atrakcyjność przyrodniczo-turystyczna (rzeki, lasy), ➤ duże walory krajobrazowe, dolina rzeki Grabowej, ➤ Niski poziom urbanizacji, brak uciążliwego przemysłu i zanieczyszczenia środowiska, ➤ dobra jakość powietrza, ➤ realizacja programu usuwania azbestu z terenu gminy, ➤ wzrost ilości odpadów segregowanych, ➤ realizacja programów: Czyste Powietrze, Mój Prąd, Ciepłe Mieszkanie, Moje Ciepło, ➤ Punkt Informacyjno-Konsultacyjny Programu Czyste Powietrze, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nieodpowiedni system ogrzewania gospodarstw domowych, ➤ niewystarczający odsetek inwestowania w odnawialne źródła energii w gosp. prywatnych. ➤ zagrożenia powodzią, ➤ wzrost ilości odpadów niesegregowanych, ➤ niewystarczające działania w zakresie melioracji i regulacji stosunków wodnych, ➤ niekorzystny wpływ rozwoju OZE na krajobraz, umiarkowana uciążliwość dla mieszkańców (hałas), ➤ niewystarczający poziom odnowy zabytków,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost inwestycji w odnawialne źródła energii w budynkach użyteczności publicznej, ➤ budowa ścieżek rowerowych, ➤ rozbudowa infrastruktury technicznej, ➤ rozwój powstających farm fotowoltaicznych jako potencjału regionu, ➤ wykorzystanie funduszy zewnętrznych do finansowania ważnych projektów rozwojowych, ➤ wzrost świadomości ekologicznej i liczby inicjatyw związanych z ochroną środowiska naturalnego, ➤ rozwój OZE na budynkach użyteczności publicznej, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ występowanie barier i ograniczeń w rozwoju związanych z ochroną przyrody i środowiska, ➤ wysokie nakłady finansowe na OZE, ➤ zanieczyszczenie środowiska naturalnego, zwiększające się ryzyko wystąpienia klęsk żywiołowych w wyniku zmian klimatycznych (susze, powódzie itp.), konieczność poprawy regulacji wodnych na obszarze,

Źródło: opracowanie własne

XI. Misja i wizja rozwoju gminy

Misja rozwoju w zwięzły sposób precyzuje najistotniejsze, planowane priorytety w działaniach samorządu na rzecz zaspokojenia potrzeb jego mieszkańców. Misję gminy Malechowo ukierunkowaną na 2030 r. określono jako:

MISJA ROZWOJU GMINY

Tworzenie warunków harmonijnego rozwoju gminy Malechowo w celu podnoszenia jakości życia jego mieszkańców poprzez wykorzystanie potencjału społecznego, gospodarczego, przyrodniczego i kulturowego.

Zdefiniowana misja rozwoju umożliwi wyznaczenie wizji rozwoju, stanowiącej wizerunek gminy Malechowo w założonym horyzoncie czasowym – w 2030 r., do którego będą dążyć interesariusze Strategii, poprzez realizację przyjętych celów z uwzględnieniem występowania odpowiednich warunków egzogenicznych (zewnętrznych) i endogenicznych (wewnętrznych). Wizję rozwoju gminy nakreślono jako:

WIZJA ROZWOJU GMINY

Gmina Malechowo jest bezpiecznym i przyjaznym miejscem do zamieszkania, pracy, rozwoju i wypoczynku.

XII. Cele i kierunki strategicznego rozwoju gminy Malechowo

Strategia Rozwoju Gminy Malechowo 2030 zachowuje spójność fundamentalnych wymiarów rozwoju lokalnego: społecznego, gospodarczego i środowiskowego. Wyznacza ona 4 cele strategiczne przypisane do poszczególnych obszarów strategicznych: (1) Społeczeństwo, (2) Gospodarka, (3) Środowisko, (4) Administracja.

Schemat 2. Cele strategicznego rozwoju gminy Malechowo

Źródło: opracowanie własne

Zdefiniowane cele strategiczne posiadają rozwinięcie w postaci celów operacyjnych, do których są przypisane konkretne działania, na rzecz ich realizacji. Działania zostały przedstawione jako kierunki rozwoju gminy, które mają zmierzać do osiągnięcia celu głównego, jakim jest zrównoważony rozwój gminy Malechowo.

Tabela 37. Cele operacyjne

CEL STRATEGICZNY 1 Zrównoważony rozwój społeczny	
Cele operacyjne	
1.1	Wysoka jakość kształcenia i dostosowanie działań edukacyjnych do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych.
1.2	Wzmacnianie rozwoju kultury fizycznej.
1.3	Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców gminy.
1.4	Ochrona, profilaktyka i promocja zdrowia fizycznego i psychicznego.
1.5	Ograniczanie obszarów wykluczenia społecznego i likwidacja barier izolacji społecznej (realizacja polityki dostępności).
1.6	Działania na rzecz realizacji polityki senioralnej na wysokim poziomie.
1.7	Poprawa bezpieczeństwa publicznego.

SPOŁECZEŃSTWO

GOSPODARKA I TURYSTYKA	CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój gospodarczy i turystyczny regionu	
	Cele operacyjne	
	2.1	Tworzenie warunków dla nowych inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości.
	2.2	Podnoszenie poziomu atrakcyjności turystycznej i rozwój bazy turystycznej (promocja gminy).
	2.3	Poprawa stanu technicznego dróg lokalnych oraz wzmocnienie bezpieczeństwa komunikacyjnego.
	2.4	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.
	2.5	Rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej.
	2.6	Wzmocnienie gospodarki o naturalne potencjały regionu.
ŚRODOWISKO	Cel STRATEGICZNY 3 Ochrona środowiska przyrodniczego	
	Cele operacyjne	
	3.1	Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska naturalnego.
	3.2	Zwiększenie bezpieczeństwa przed występowaniem zagrożeń naturalnych i adaptacja do zmian klimatu.
	3.3	Poprawa jakości środowiska.
ADMINISTRACJA	CEL STRATEGICZNY 4 Skuteczny samorząd	
	Cele operacyjne	
	4.1	Rozwój zintegrowanego systemu informatycznego do obsługi klientów.
	4.2	Podnoszenie jakości funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej.
	4.3	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.
4.4	Wzmocnienie współpracy międzygminnej i międzysektorowej.	

Źródło: opracowanie własne

Zaplanowane działania do realizacji określone mianem kierunków interwencji to wykaz przedsięwzięć, które gmina zamierza zrealizować do roku 2030. Zadania zostały zaprezentowane w układzie odpowiadającym zaplanowanym celom strategicznym oraz operacyjnym i przedstawiają się następująco.

Tabela 38. Kierunki strategicznego rozwoju gminy Malechowo

OBSZAR DZIAŁANIA	SPOŁECZEŃSTWO
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 1 Zrównoważony rozwój społeczny
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
1.1 Wysoka jakość kształcenia i dostosowanie działań edukacyjnych do zmieniających się	1. Podtrzymanie oferty edukacyjnej dla uczniów i dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. 2. Dostosowanie budynków szkolnych do potrzeb uczniów ze szczególnymi potrzebami.

uwarunkowań społeczno-gospodarczych	<ol style="list-style-type: none"> 3. Doposażenie bazy edukacyjnej i wyposażenia szkół w niezbędne pomoce dydaktyczne. 4. Rozszerzenie i udoskonalenie systemu wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz dla uczniów zdolnych (integracja sensoryczna, asystenci). 5. Wszechstronny rozwój kompetencji kluczowych. 6. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej przy szkołach (np. modernizacja hal sportowych, dostosowanie do różnych funkcji, wyposażenie, siłownia).
1.2 Wzmacnianie rozwoju kultury fizycznej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenach wiejskich (modernizacja budynków rekreacyjnych, wyposażenie). 2. Budowa ścieżek rowerowych, modernizacja placów zabaw i innych miejsc rekreacyjnych. 3. Organizacja i współorganizacja wydarzeń o charakterze sportowym i rekreacyjnym (kluby sportowe, dofinansowanie wydarzeń sportowych). 4. Budowa, remont, modernizacja, rozbudowa świetlic wiejskich (wykorzystanie OZE). 5. Budowa boiska Orlik w miejscowości Malechowo.
1.3 Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców gminy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzenie oferty kulturalnej dla różnych grup odbiorców. 2. Realizacja wspólnych przedsięwzięć pomiędzy różnymi podmiotami (szkoły, instytucje kultury, samorząd) w zakresie aktywizacji społecznej i integracji różnych grup odbiorców. 3. Rozwój wolontariatu na terenie gminy. 4. Organizacja i współorganizacja wydarzeń o charakterze kulturalnym wspierającym budowanie tożsamości lokalnej (wsparcie finansowe).
1.4 Ochrona, profilaktyka i promocja zdrowia fizycznego i psychicznego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja i realizacja programów profilaktycznych i zdrowotnych dla mieszkańców gminy (np. dofinansowanie rehabilitacji, zajęć terapeutycznych, dofinansowanie sprzętu). 2. Organizacja warsztatów i spotkań z dziećmi i młodzieżą w celu promowania zdrowego stylu życia (wsparcie finansowe). 3. Budowa ścieżek zdrowia (rozwój infrastruktury rekreacyjnej). 4. Promocja zdrowia psychicznego poprzez realizację warsztatów tematycznych w szkołach oraz zwiększenie dostępności do psychologów i psychiatrów (dofinansowanie kadry). 5. Podejmowanie działań na rzecz poprawy dostępności do opieki zdrowotnej (dofinansowanie specjalistów, dofinansowanie w zakup sprzętu specjalistycznego).
1.5 Ograniczanie obszarów wykluczenia społecznego i likwidacja barier izolacji społecznej (realizacja polityki dostępności)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywna realizacja polityki społecznej na terenie gminy. 2. Wspieranie działań na rzecz rodzin znajdujących się w kryzysie. 3. Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez realizację różnych programów skierowanych do rodzin (dofinansowane doradztwa prawnego). 4. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla różnych grup mieszkańców (dofinansowanie pomocy psychologicznej), 5. Organizacja zajęć pozalekcyjnych na terenach wiejskich, zagospodarowanie czasu wolnego (modernizacja świetlic). 6. Rozszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (w tym dofinansowanie organizacji wypoczynków, półkolonii, wyjazdów wakacyjnych itp.).

1.6 Działania na rzecz realizacji polityki senioralnej na wysokim poziomie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podtrzymanie jakości realizacji różnych programów senioralnych. 2. Rozszerzenie oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej dla seniorów (dofinansowanie imprez). 3. Kształtowanie postaw uczenia się przez całe życie (rozwijanie zainteresowań, zdobywanie nowych kompetencji). 4. Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. 5. Podjęcie działań w zakresie powstania Klubu Seniora na terenie gminy. 6. Realizacja programów na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz zwiększenie środków na te programy (np. opieka wytchnieniowa, asystent osoby niepełnosprawnej, programy rządowe). 7. Powstanie miejsc integracji społecznej dla seniorów i osób niepełnosprawnych (modernizacja świetlic)
1.7 Poprawa bezpieczeństwa publicznego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu wyposażenia specjalistycznych jednostek OSP, podnoszenie umiejętności, przeprowadzanie szkoleń i kursów (zakup samochodów, sprzętu ratowniczo-gaśniczego). 2. Doskonalenie działania i współpracy podmiotów w ramach zarządzania kryzysowego, w tym szkolenie kadr, ćwiczenia służb, integracje systemów bezpieczeństwa.
REZULTATY	<p>Zwiększenie jakości szkolnictwa podstawowego. Rozwijanie kultury fizycznej na terenie gminy. Zwiększenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej dla różnych grup odbiorców. Poprawa stanu zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców gminy. Zwiększenie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Zwiększenie aktywności społeczeństwa. Podtrzymanie aktywności seniorów w życiu społecznym. Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców.</p>
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2023 – 2030
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI ZADAŃ	12 000 000,00
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<p>Fundusze Europejskie dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021-2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEniKS)</p>

OBSZAR DZIAŁANIA	GOSPODARKA I TURYSTYKA
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☐ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna
CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój gospodarczy i turystyczny regionu
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
2.1 Tworzenie warunków dla nowych inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości	2. Organizacja nowych terenów inwestycyjnych (uzbrojenie terenów pod budowę jednorodziną). 3. Wyznaczenie i przygotowanie terenów inwestycyjnych pod działalność gospodarczą (aktualizacja planów zagospodarowania przestrzennego). 4. Rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej w gminie. 5. Rozwój promocji gospodarczej w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej. 6. Promocja produktów lokalnych (np. wędzony kawior, pstrąg, sery, wędliny wędzone). 7. Wspieranie przedsiębiorców w zakresie zakładania własnych działalności oraz udzielanie wsparcia podmiotom już działającym na terenie gminy (dofinansowanie). 8. Wsparcie działalności lokalnych firm i tworzenie warunków sprzyjających tworzeniu nowych podmiotów gospodarczych i miejsc pracy dla mieszkańców 9. Budowanie i umacnianie współpracy międzysektorowej na rzecz wzmocnienia przedsiębiorczości w regionie. 10. Promowanie innowacyjności w zakresie rozwoju przedsiębiorczości (dofinansowanie w zakresach innowacyjności) 11. Rozwój partnerstwa Publiczno-Prywatnego. 12. Aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy. Podniesienie wiedzy i kompetencji mieszkańców.
2.2 Podnoszenie poziomu atrakcyjności turystycznej i rozwój bazy turystycznej (promocja gminy)	1. Wspieranie dywersyfikacji działalności gospodarczej oraz tworzenie pozarolniczych miejsc pracy. 2. Promocja produktów lokalnych. 3. Odnowa centrów miejscowości wiejskich oraz podnoszenie estetyki przestrzenno-publicznej na tych terenach. 4. Rozbudowa bazy wypoczynkowej, turystycznej i agroturystycznej. 5. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze. 6. Wspieranie rozwoju różnych form turystyki, produktów oraz wydarzeń turystycznych. 7. Zwiększenie środków finansowych na działania z zakresu promocji gminy.
2.3 Poprawa stanu technicznego dróg lokalnych oraz wzmocnienie bezpieczeństwa komunikacyjnego	1. Poprawa bezpieczeństwa na drogach gminnych poprzez modernizację nawierzchni, budowę chodników, przejść dla pieszych oraz montaż progów zwalniających w miejscach najbardziej niebezpiecznych (remont, budowa i przebudowa dróg, poprawa infrastruktury, np. wiaty przystankowe, elementy bezpieczeństwa ruchu drogowego). 2. Modernizacja i rozbudowa systemu oświetlenia w gminie. 3. Zwiększenie kontroli ruchu drogowego.

	4. Modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenie przejść dla pieszych na energooszczędne.
2.4 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	1. Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji. 2. Zaplanowanie i realizacja działań na rzecz poprawy społeczno-gospodarczej obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji (miejscowości Kusice, Sulechowo, Malechowo, Ostrowiec, Przystawy).
2.5 Rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej	1. Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy. 2. Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy. 3. Modernizacja stacji uzdatniania wody. 4. Modernizacja oczyszczalni ścieków.
2.6 Wzmocnienie gospodarki o naturalne potencjały regionu	1. Wypracowanie produktu regionalnego (marki) związanego z dziedzictwem przyrodniczym (materialnym i niematerialnym). 2. Silnie rozwinięte działania promocyjne gminy ukierunkowane na walory przyrodnicze (np. kampanie skierowane stricte do wędkarzy, lub obserwatorów przyrody). 3. Nawiązanie współpracy międzygminnej i opracowanie programu turystyki krajoznawczej. 4. Rewitalizacja parków dworskich.
2.7 Stworzenie systemowej opieki nad zabytkami	1. Realizacja programów na rzecz poprawy funkcjonowania zabytków architektonicznych. 2. Zabezpieczanie ruin i zabytków cennych kulturowo. 3. Odnowa obszarów dziedzictwa kulturowego. 5. Renowacja obiektów zabytkowych (np. kościołów, pałaców, w tym prywatnych) oraz włączenie ich w obieg turystyczny.
REZULTATY	Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości na terenie gminy. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w gminie oraz rozwój bazy turystycznej, noclegowej i gastronomicznej. Zwiększenie programów na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego.
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2023 - 2030
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI ZADAŃ	15 000 000,00
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze Europejskie dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021-2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS)

OBSZAR DZIAŁANIA	ŚRODOWISKO
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☐ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna
CEL STRATEGICZNY	Cel STRATEGICZNY 3 Ochrona środowiska przyrodniczego
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
3.1 Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska naturalnego	1. Ochrona obszarów cennych przyrodniczo (w tym objętych ochroną prawną) i przeciwdziałanie ich fragmentacji. 2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu. 3. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią z poszanowaniem potrzeb ochrony środowiska. 4. Rekultywacja obszarów zdegradowanych.
3.2 Zwiększenie bezpieczeństwa przed występowaniem zagrożeń naturalnych i adaptacja do zmian klimatu.	1. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. 2. Odnowienie terenów zielonych i nadanie im nowych funkcji rekreacyjnych (np. ścieżki zdrowia). 3. Zapobieganie suszy i łagodzenie jej skutków. 4. Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w tym realizacja dedykowanych inwestycji. 5. Kształtowanie świadomości ekologicznej w zakresie ochrony środowiska (edukacja ekologiczna mieszkańców gminy).
3.3 Poprawa jakości środowiska	1. Wspieranie i realizacja przedsięwzięć na rzecz poprawy jakości powietrza atmosferycznego (realizacja programów np. „Czyste powietrze”). 2. Usuwanie wyrobów i odpadów niebezpiecznych (azbestu, odpadów z działalności rolniczej, itp.). 3. Kształtowanie świadomości ekologicznej w zakresie ochrony środowiska. 4. Wspieranie i realizacja działań w ramach ochrony i promocji zasobów krajobrazowych i przyrodniczych. 5. Racjonalne gospodarowanie odpadami. 6. Zwiększenie liczby oczyszczalni ścieków. 7. Likwidacja emisyjnych źródeł ciepła.
3.4 Podnoszenie efektywności energetycznej	1. Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych. 2. Upowszechnianie energooszczędnego i pasywnego budownictwa. 3. Wdrażanie w przedsiębiorstwach systemów ekozarządzania i energooszczędnych technologii produkcji. 4. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na ekologiczne. 5. Rozwój na terenie gminy odnawialnych źródeł energii.
REZULTATY	Poprawa stanu środowiska naturalnego. Zwiększenie wiedzy na temat ochrony środowiska w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą. Podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa przed podtopieniami, powodzią. Zwiększenie udziału wykorzystywania OZE na terenie gminy.
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2023 - 2030
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI ZADAŃ	10 000 000,00

PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze Europejskie dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021-2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnKS)
----------------------------------	--

OBSZAR DZIAŁANIA	ADMINISTRACJA
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 4 Skuteczny samorząd
CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
4.1 Rozwój zintegrowanego systemu informatycznego do obsługi klientów	1. Podnoszenie jakości i dostępności e-usług dla mieszkańców oraz partnerów społeczno-gospodarczych i instytucjonalnych. 2. Cyfryzacja, rozbudowa i udostępnianie informacji na zintegrowanej platformie cyfrowej – e-administracja. 3. Promocja gminy, oferty turystycznej w formie cyfrowej.
4.2 Podnoszenie jakości funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej	1. Przebudowa budynku urzędu gminy (dostosowanie architektoniczne obiektu do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, np. winda, pętle indukcyjne itp.) 2. Doskonalenie kompetencji kadr administracji samorządowej. 3. Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej (w szczególności placówek oświatowych) do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (działania na rzecz dostępności architektonicznej, komunikacyjno-informacyjnej oraz cyfrowej.
4.3 Rozwój społeczeństwa obywatelskiego	1. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach realizacji ich zadań statutowych. 2. Inicjowanie działań na rzecz współpracy międzysektorowej. 3. Budowanie współpracy z NGO w ramach partycypacji społecznych i wymiany doświadczeń. 4. Wspieranie działalności stowarzyszeń, organizacji pozarządowych, KGW. 5. Organizacja lub współorganizacja wydarzeń kulturalnych, sportowych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym.
4.4 Wzmocnienie współpracy międzygminnej i międzysektorowej	1. Realizacja różnych działań na rzecz poprawy jakości życia społeczno-gospodarczego w ramach współpracy międzygminnej lub/i międzysektorowej (np. stowarzyszenia, DLGR, ŚGD). 2. Współpraca w zakresie realizacji projektów inwestycyjnych na terenie gminy. 3. Współpraca w zakresie realizacji tzw. „projektów miękkich” na terenie gminy.
REZULTATY	Zwiększenie cyfryzacji obiektów użyteczności publicznej. Zwiększanie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnej w jednostkach samorządowych. Rozwijanie współpracy międzysektorowej. Umocnienie i rozszerzenie współpracy międzygminnej.

PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2023 - 2030
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI ZADAŃ	2 000 000,00
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze Europejskie dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021-2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS)

Źródło: opracowanie własne

XIII. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030

Cele *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030* zachowują spójność z dokumentem strategicznym wyższego rzędu, czyli *Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030*. Zaplanowane działania w ramach niniejszej Strategii zachowują korelację z założeniami wojewódzkimi, tym samym wpisują się w założenia Strategii wojewódzkiej.

Tabela 39. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030

Obszar	Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030	Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030
Spoleczeństwo	CEL STRATEGICZNY 1 Zrównoważony rozwój społeczny	I CEL STRATEGICZNY OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ Świadomi mieszkańcy i zaangażowane społeczności - otwarte i przygotowane na wyzwania przyszłości
Gospodarka	CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój gospodarczy i turystyczny regionu	II CEL STRATEGICZNY DYNAMICZNA GOSPODARKA Kształtowanie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie konkurencyjności regionu
Środowisko	Cel STRATEGICZNY 3 Ochrona środowiska przyrodniczego	II CEL STRATEGICZNY DYNAMICZNA GOSPODARKA Kształtowanie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie konkurencyjności regionu
Administracja	CEL STRATEGICZNY 4 Skuteczny samorząd	III CEL STRATEGICZNY SPRAWNY SAMORZĄD Skuteczny samorząd – zintegrowany region. Równość terytorialna w dostępie do wysokiej jakości usług publicznych

Źródło: opracowanie własne

XIV. Aspekty finansowe wdrażania *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030* i źródła finansowania

Realizacja zaplanowanych celów strategicznych oraz określonych działań w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030* wymaga dużych nakładów finansowych. Kwota potrzebna na realizację zaplanowanych projektów wynosi w przybliżeniu **39 000 000,00 zł**.

Realizacja wszystkich celów i zadań określonych w *Strategii* wymaga nakładów finansowych przekraczających możliwości budżetu gminy, dlatego niezbędne jest poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania. Należy starannie monitorować pojawiające się możliwości, różnego rodzaju krajowe i międzynarodowe programy związane z nową perspektywą finansową funduszy europejskich, a następnie bardzo skutecznie aplikować o wsparcie. Gmina Malechowo posiada doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na własny rozwój, w związku z czym należy w dalszym ciągu realizować politykę aplikacyjną w ramach środków zewnętrznych.

Środki zabezpieczające realizację zadań zapisanych w poszczególnych celach strategicznych pochodzić będą między innymi z programów pomocowych UE, z programów rządowych, budżetu państwa, budżetu gminy Malechowo, ze środków zaangażowanych przez krajowych i zagranicznych inwestorów prywatnych, krajowych i zagranicznych organizacji pozarządowych, instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych. Planowane jest w ramach możliwości i ogłaszanych nabór, aplikowanie o środki zewnętrzne pochodzące z:

- Funduszy Europejskich dla Województwa Zachodniopomorskiego 2021 - 2027
- Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS);
- Dotacji Rządowych;
- Innych funduszy zewnętrznych.

Na etapie przygotowania *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030* nie jest możliwe precyzyjne określenie programów operacyjnych oraz kwot dofinansowania projektów, z których jednostka samorządu terytorialnego będzie mogła skorzystać.

Tabela 40. Finansowanie wdrożenia *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030*

Lp.	Obszar działania	Wartość realizacji [zł]
1	Społeczeństwo	12 000 000,00
2	Gospodarka	15 000 000,00
3	Środowisko	10 000 000,00
4	Administracja	2 000 000,00
RAZEM		39 000 000,00

Źródło: opracowanie własne

XV. System monitoringu i wdrażania *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030*

Strategia Rozwoju Gminy Malechowo 2030 to kluczowy dokument realizacji polityki rozwoju gminy. W ramach realizacji zaplanowanych projektów, przewiduje się sporządzenie dokumentów wykonawczych, obowiązkowych lub fakultatywnych planów i programów, na podstawie których zostaną zrealizowane zaplanowane działania. Niniejsze dokumenty zostaną opracowane na podstawie wytycznych określonych tuż przed przystąpieniem do opracowywania niezbędnych i koniecznych dokumentów, które przysłużą się do osiągnięcia zakładanych celów w ramach niniejszej Strategii.

Za monitorowanie *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030* odpowiedzialni będą pracownicy Urzędu Gminy oraz przedstawiciele instytucji, których może zaprosić do współpracy Wójt, w przypadku zbieżności celów dokumentu z zadaniami realizowanymi przez instytucje. Rekomenduje się, aby byli to:

- przedstawiciele Urzędu Gminy Malechowo (w tym instytucji, z terenu gminy, m.in. dla których gmina jest organem prowadzącym),
- przedstawiciele partnerów społecznych z terenu gminy (w szczególności przedstawiciele III sektora),
- przedstawiciele powiatu (w kontekście spójności z działaniami realizowanymi z poziomu powiatu),
- przedstawiciele województwa (w kontekście spójności z działaniami realizowanym z poziomu regionalnego).

Jednocześnie należy podkreślić, że system monitorowania *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030* bazuje na doświadczeniach wynikających z systemu obowiązującego w programach współfinansowanych środkami UE. Przede wszystkim wykorzystana zostanie:

- cykliczna [przynajmniej roczna] ocena efektów realizacji Strategii poprzez system wskaźników postępu rzeczowego (wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu) monitorowanych w postaci sprawozdań; rekomendowane wskaźniki składać będą się z następujących elementów:
 - nazwa wskaźnika,
 - definicja wskaźnika,
 - przypisanie wskaźnika do celu i kierunku strategicznego rozwoju Gminy,
 - jednostka miary,
 - wartość bazowa,
 - wartość docelowa,
 - źródło danych.
- cykliczne spotkania [przynajmniej roczne] w zakresie formułowania rekomendacji usprawniających interwencję (w tym weryfikacja jej spójności w zakresie celów strategicznych oraz operacyjnych z dokumentami wyższego rzędu przede wszystkim na poziomie powiatu oraz regionu) organizowane we współpracy z wewnętrznym ewaluatorem;

- monitoring projektów (w tym podmiotów) na terenie gminy ze środków europejskich (RPO, programy krajowe).

W ramach przeprowadzania systemu monitoringu przyjęto następujące wskaźniki realizacji poszczególnych zadań, które odpowiadają zaplanowanym celom operacyjnym. Przyjęto następujące wskaźniki realizacji celów operacyjnych:

Tabela 41. Zaplanowane wskaźniki realizacji celów

OBSZAR DZIAŁANIA	SPOŁECZEŃSTWO
CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 1 Zrównoważony rozwój społeczny
CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU
1.1 Wysoka jakość kształcenia i dostosowanie działań edukacyjnych do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych – 20 ✓ Liczba dostosowanych budynków do osób ze szczególnymi potrzebami – 1 ✓ Liczba zakupionego wyposażenia edukacyjnego – 30 ✓ Liczba programów aktywizacyjnych – 2 ✓ Liczba zmodernizowanej bazy sportowej - 5
1.2 Wzmacnianie rozwoju kultury fizycznej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba realizowanych zajęć sportowych – 20 ✓ Liczba nowej infrastruktury sportowej – 15 ✓ Liczba zmodernizowanych świetlic - 2
1.3 Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba nowych ofert kulturalnych – 5 ✓ Liczba zorganizowanych wydarzeń aktywizacyjnych – 5 ✓ Liczba działań wspierających budowanie tożsamości lokalnej – 2
1.4 Ochrona, profilaktyka i promocja zdrowia fizycznego i psychicznego	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych – 5 ✓ Liczba przeprowadzonych warsztatów – 4 ✓ Liczba ścieżek zdrowia – 1
1.5 Ograniczanie obszarów wykluczenia społecznego i likwidacja barier izolacji społecznej (realizacja polityki dostępności)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba działań aktywizacyjnych – 4 ✓ Liczba godzin poradnictwa specjalistycznego – 200 ✓ Liczba zajęć pozalekcyjnych - 5
1.6 Działania na rzecz realizacji polityki senioralnej na wysokim poziomie	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba programów skierowanych do seniorów – 2 ✓ Liczba nowych ofert kulturalnych – 5 ✓ Liczba miejsc integracji społecznej - 2
1.7 Poprawa bezpieczeństwa publicznego	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba wyposażonych jednostek OSP – 2 ✓ Liczba osób biorących udział w szkoleniach – 10

OBSZAR DZIAŁANIA	GOSPODARKA I
CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój gospodarczy i turystyczny regionu
CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU
2.1 Tworzenie warunków dla nowych inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wielkość obszaru udostępnionego przedsiębiorcom – 5 ha ✓ Liczba partnerstw międzysektorowych – 1 ✓ Liczba działań na rzecz promocji produktów lokalnych – 4 ✓ Liczba działań aktywizacyjnych – 2
2.2 Podnoszenie poziomu atrakcyjności turystycznej i	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba udostępnionych obiektów turystycznych – 1 ✓ Liczba wydarzeń turystycznych – 10

rozwój bazy turystycznej (promocja gminy)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Powierzchnia odnowionych terenów zielonych – 2 km² ✓ Liczba działań na rzecz promocji produktów lokalnych – 4
2.3 Poprawa stanu technicznego dróg lokalnych oraz wzmocnienie bezpieczeństwa komunikacyjnego	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Długość zmodernizowanych dróg gminnych – 5 km ✓ Liczba wybudowanej infrastruktury około drogowej – 3 ✓ Liczba zmodernizowanych lamp oświetleniowych – 20
2.4 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba GPR – 1
2.5 Rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej – 3 km ✓ Długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej – 3 km ✓ Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków – 1
2.6 Wzmocnienie gospodarki o naturalne potencjały regionu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba wyprodukowanych marek regionu – 2 ✓ Liczba działań promocyjnych – 5 ✓ Liczba zrewitalizowanych parków – 1
2.7 Stworzenie systemowej opieki nad zabytkami	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba programów na rzecz poprawy funkcjonowania zabytków – 1 ✓ Liczba zabezpieczonych ruin i zabytków – 2 ✓ Powierzchnia odnowionych obszarów dziedzictwa kulturowego – 2 ha

OBSZAR DZIAŁANIA	ŚRODOWISKO
CEL STRATEGICZNY	Cel STRATEGICZNY 3 Ochrona środowiska przyrodniczego
CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU
3.1 Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Powierzchnia poddana rekultywacji – 500 m² ✓ Obszary cenne przyrodniczo objęte ochroną - 1
3.2 Zwiększenie bezpieczeństwa przed występowaniem zagrożeń naturalnych i adaptacja do zmian klimatu.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych – 1 ✓ Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej – 3 km ✓ Liczba działań edukacji ekologicznej - 10
3.3 Poprawa jakości środowiska	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba realizowanych przedsięwzięć w zakresie jakości powietrza – 2 ✓ Liczba działań edukacji ekologicznej - 10 ✓
3.4 Podnoszenie efektywności energetycznej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba zmodyfikowanych źródeł ciepła na bardziej efektywne ekologicznie – 20 ✓ Liczba odnawialnych źródeł energii - 20

OBSZAR DZIAŁANIA	ADMINISTRACJA
CEL STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY 4 Skuteczny samorząd
CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU
4.1 Rozwój zintegrowanego systemu informatycznego do obsługi klientów	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba nowych e-usług – 3 ✓ Liczba działań promocyjnych - 4

4.2 Podnoszenie jakości funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba dostosowanych budynków - 2 ✓ Liczba osób szkolących się – 10
4.3 Rozwój społeczeństwa obywatelskiego	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba zrealizowanych projektów z NGO – 5 ✓ Liczba partnerstw z NGO - 3
4.4 Wzmocnienie współpracy międzygminnej i międzysektorowej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba projektów inwestycyjnych – 7 ✓ Liczba projektów miękkich – 10

Źródło: opracowanie własne

Uzupełnieniem monitoringu będzie system ewaluacji, który wspierać będzie trafność, skuteczność oraz efektywność wdrażania *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030*. Ewaluacja to obiektywna ocena projektu, programu lub polityki na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Powinna ona dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym. Często dotyczy ona procesu określenia wartości lub ważności działania, polityki lub programu. W ramach realizowanych badań wykorzystywane będą:

- Ewaluacja ex ante (warunek wypełnia już niniejsza Strategia) – przeprowadzana w fazie wstępnej, gdy dokonywana jest analiza przyjętych rozwiązań pod kątem potencjalnej zdolności osiągnięcia efektów i poprawności konstrukcji wszystkich elementów danej interwencji.
- Ewaluacja bieżąca (on-going) - przeprowadzana w trakcie realizacji, zwłaszcza w przypadku przedsięwzięć złożonych, o długim okresie wdrożenia, gdy możliwe i celowe są ich korekty.
- Ewaluacja ex post – podsumowująca, zwykle o charakterze strategicznym, przeprowadzana po zakończeniu wdrażania interwencji.

W ramach ewaluacji *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030* wykorzystane zostanie podejście metodologiczne oparte na teorii programów (logice interwencji), w tym w szczególności na teorii zmiany (TBIE). Celem tego rodzaju ewaluacji jest identyfikacja poszczególnych mechanizmów zmian, jakie wystąpiły w związku z wdrażaną interwencją i ocena czy były one zgodne z logiką tej interwencji. Ewaluacje tego typu wskazują, dlaczego i jak działa określona interwencja.

Koniecznym uzupełnieniem działań ewaluacyjnych będzie zapewnienie adekwatnych i wiarygodnych źródeł danych potrzebnych do monitoringu interwencji oraz realizacji poszczególnych ewaluacji. Wykorzystywane będą w tym celu dane zbierane przez Urząd Gminy wytypowane instytucje miejskie, GUS (BDL), a także pochodzące z systemu SL 2014 (w przypadku analizy projektów europejskich).

XVI. Materiały wykorzystane do opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030*

A. Dokumenty krajowe i ponadregionalne (alfabetycznie)

- *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*, 2013, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Załącznik do uchwały nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności, Monitor Polski 2013, poz. 121.
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*, Warszawa, wrzesień 2019 r.
- *Krajowa Polityka Miejska 2023*, 2015, Ministerstwo Rozwoju, Uchwała nr 198 Rady Ministrów z dnia 20 października 2015 r. w sprawie przyjęcia Krajowej Polityki Miejskiej, Monitor Polski, poz. 1235.
- *Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030*, Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.

B. Dokumenty na szczeblu województwa

- *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030*
- *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030*

Źródła danych:

<https://www.geoportal.gov.pl/>

<https://www.gios.gov.pl/pl/>

<https://www.openstreetmap.org/>

XVII. Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Malechowo w powiecie sławieńskim	7
Mapa 2. Ukształtowanie terenów w powiecie sławieńskim	47
Mapa 3. Tereny rolnicze w powiecie sławieńskim	49
Mapa 4. MPZP na terenie gminy Malechowo	53
Mapa 5. Wykaz dróg krajowych w województwie zachodniopomorskim.....	55
Mapa 6. Mapa z lokalizacją JCWPd nr 10	68
Mapa 7. Strefy energii wiatru w Polsce.....	73
Mapa 8. Mapa usłonecznienia Polski	74
Mapa 9. Mapa strumienia ciepłego w Polsce	75
Mapa 10. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Malechowo. Użytkowanie terenu.....	79
Mapa 11. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Malechowo. Ochrona środowiska. ...	80

Spis schematów

Schemat 1. Jakość powietrza w gminie Malechowo na dzień 2.10.2022 r.....	65
Schemat 2. Cele strategicznego rozwoju gminy Malechowo.....	87

Spis tabel

Tabela 1. Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2017-2021	8
Tabela 2. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Malechowo na tle gmin w powiecie sławieńskim.....	9
Tabela 3. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminie Malechowo na tle gmin w powiecie sławieńskim.....	12
Tabela 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń w gminie Malechowo w latach 2017-2021	13
Tabela 5. Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin	13
Tabela 6. Liczba osób korzystających z zasiłków w gminie Malechowo w latach 2017-2021 .	14
Tabela 7. Powody udzielania zasiłków w gminie Malechowo w latach 2017-2021 r.	15
Tabela 8. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2017-2021	16
Tabela 9. Pomoc rodzinom w postaci dodatków mieszkaniowych i energetycznych w latach 2020-2021	19
Tabela 10. Liczba przyznawanych świadczeń opiekuńczych w gminie Malechowo w latach 2017-2021	20
Tabela 11. Działalność GKRPA w latach 2017-2021 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	23
Tabela 12. Liczba osób uzależnionych w gminie Malechowo w latach 2017-2021	23
Tabela 13. Rodzaje przestępstw w 2020 r. na terenie gminy Malechowo	26
Tabela 14. Jednostki oświatowe prowadzone przez gminę Malechowo.....	27
Tabela 15. Stan zatrudnienia w placówkach oświatowych.....	28
Tabela 16. Baza lokalowa placówek oświatowych z terenu gminy Malechowo.....	29
Tabela 17. Wyniki procentowe (bez języka niemieckiego) z egzaminu ósmoklasisty	31
Tabela 18. Liczba bezrobotnych w poszczególnych grupach osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2017-2021.....	43
Tabela 19. Porównanie udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach w powiecie sławieńskim w latach 2017-2021 [%]	43
Tabela 20. Porównanie liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminach w powiecie sławieńskim w latach 2017-2021	47
Tabela 21. Inne prawa majątkowe gminy Malechowo	54
Tabela 22. Wykaz nieruchomości stanowiących mienie komunalne gminy Malechowo	54
Tabela 23. Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy Malechowo	56
Tabela 24. Sieć wodociągowa na terenie gminy Malechowo w latach 2017-2021	57
Tabela 25. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Malechowo w latach 2017-2021	58
Tabela 26. Porównanie wskaźnika ludności korzystającej z instalacji w poszczególnych gminach w powiecie sławieńskim w latach 2017-2021 [%]	59
Tabela 27. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM _{2,5}).....	64

Tabela 28 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)	64
Tabela 29. JCWP znajdujące się na obszarze gminy Malechowo.....	67
Tabela 30. Zewidencjonowany i zutylizowany azbest na terenie gminy Malechowo	69
Tabela 31. Harmonogram działań na lata 2018-2032.....	69
Tabela 32. Ilość zutylizowanego azbestu w podziale na miejscowości w latach 2020-2021 [Mg]	70
Tabela 33 Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji oraz poziomy recyklingu w latach 2014 – 2021, osiągnięte przez Gminę Malechowo	72
Tabela 34 Porównanie ilości odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w gminach w powiecie sławieńskim w latach 2017-2020 [%]	72
Tabela 35. Obszary specjalne obejmujące gminę Malechowo	82
Tabela 36. Analiza SWOT.....	83
Tabela 37. Cele operacyjne	87
Tabela 38. Kierunki strategicznego rozwoju gminy Malechowo	88
Tabela 39. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030.....	95
Tabela 40. Finansowanie wdrożenia Strategii Rozwoju Gminy Malechowo 2030	96
Tabela 41. Zaplanowane wskaźniki realizacji celów.....	98

Spis wykresów

Wykres 1. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Malechowo w latach 2017-2021.....	9
Wykres 2. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Malechowo w latach 2017-2021.....	10
Wykres 3. Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2017-2021.....	10
Wykres 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2017-2021	11
Wykres 5. Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2021	12
Wykres 6. Kwoty przyznanych świadczeń pieniężnych w latach 2017-2021.....	14
Wykres 7. Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w latach 2017-2021	17
Wykres 8. Kwoty przyznanych świadczeń wychowawczych w latach 2017-2021	18
Wykres 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2017-2021	18
Wykres 10. Liczba „Niebieskich Kart” w gminie Malechowo w latach 2017-2021.....	24
Wykres 11. Ilość porad lekarskich udzielanych przez przychodnie w latach 2017-2021.....	25
Wykres 12. Liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy Malechowo w latach 2017-2021.....	36
Wykres 13. Środki finansowe przeznaczone dla organizacji społecznych na realizację zadań publicznych w latach 2017-2021.....	37
Wykres 14. Frekwencja wyborcza w gminie Malechowo	39

Wykres 15. Wymiar społeczny – porównanie gminy Malechowo z innymi gminami w podregionie koszalińskim	42
Wykres 16. Liczba bezrobotnych na terenie gminy Malechowo w latach 2017-2021	42
Wykres 17. Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 1000 ludności w gminie Malechowo w latach 2017-2021	45
Wykres 18. Liczba podmiotów zarejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2017-2021.....	45
Wykres 19. Wymiar gospodarczy – porównanie gminy Malechowo z innymi gminami w podregionie koszalińskim	62
Wykres 20. Ilość odpadów zmieszanych i segregowanych z terenu gminy Malechowo w latach 2017-2021.....	71
Wykres 21. Wymiar środowiskowy – porównanie gminy Malechowo z innymi gminami w podregionie koszalińskim	76

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Dom Wiejski w Ostrowcu.....	33
Zdjęcie 2. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Malechowo.....	39
Zdjęcie 3. Przystań kajakowa w Grabowie	60
Zdjęcie 4. Kościół w Podgórkach	62

Uzasadnienie

Strategia rozwoju gminy Malechowo 2030 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu gminy, określającym misję i wizję, cele strategiczne, cele operacyjne oraz działania kluczowe do realizacji w określonym horyzoncie czasowym i przyczyniające się do wielokierunkowego rozwoju Gminy Malechowo. Dokument został przygotowany w ramach przedsięwzięcia polegającego na opracowaniu strategii rozwoju wraz z przeprowadzeniem konsultacji społecznych.

Konsultacje projektu dokumentu odbyły się w dniach 10.11 - 15.12.2022 r. Mieszkańcy mieli możliwość składania uwag do projektu Strategii rozwoju. Do dnia 15 grudnia 2022 r. wpłynęły łącznie 2 formularze uwag. Wymienione działania pozwoliły wypracować ostateczną wersję dokumentu.